

Ungar & Medier 2006

**Fakta om barns och
ungas användning
och upplevelser
av medier**

Innehåll

Förord	3
Inledning, bakgrund och syfte	4
Metod	5
Sammanfattning och jämförelser	6

Barnstudien

1. Något om barnen och ungdomarna själva

Ålder, kön och härkomst	14
Vad har man på rummet?	16
Vad gör man på fritiden?	18
Hur mycket tid ägnar man åt medier?	22
Själv eller tillsammans med andra?	25

2. TV, video och DVD

Regler om TV, video och DVD	28
Vad ser man på TV?	29
Vad ser man på video/DVD?	30
Nyheter på TV	30
Dokusåpor	33

3. Datorspel och TV-spel

Regler om datorspel och TV-spel	38
Vilka spel spelar man?	39
Vad tycker man om att spela dator- och TV-spel?	40

4. Internet

Regler för Internet	44
Vad gör man på Internet?	45
Vem chattar man med?	47
Mobbning	48
Sex och pornografi	49
Att träffas i verkligheten	51

5. Avslutande frågor

Medieinnehåll man mår dåligt av	56
Pratar man med sina föräldrar om medieupplevelser?	57
Ägnar man sin tid åt rätt saker?	58
Hur skulle man uppleva en vecka utan dessa medier?	59

6. Beskrivning av gruppen högkonsumenter	62
---	-----------

Föräldrastudien

1. Något om föräldrarna och barnen

Något om föräldrarna själva	64
Föräldrar om barnen	65
Vad gör barnet på fritiden?	66
Hur mycket tid ägnar barnen åt olika medieformer?	68

2. TV, video och DVD

Regler om TV, video och DVD	72
Nyheter på TV	73
Dokusåpor	74

3. Datorspel och TV-spel

Regler om datorspel och TV-spel	76
Vad tycker man om dator- och TV-spel?	78

4. Internet

Regler för Internet	82
Vad gör barnet på Internet?	83
Om chatt	85
Mobbning	86
Sex och pornografi	86
Att träffas i verkligheten	88

5. Avslutande frågor

Skadligt medieinnehåll	90
Samtal och samvaro kring medier	91
Ägnas tiden åt rätt saker?	93
Hur skulle man uppleva en vecka utan dessa medier?	95

Bilaga 1

Fakta om barnstudien	98
----------------------	----

Bilaga 2

Fakta om föräldrastudien	102
--------------------------	-----

Förord

Medierådet har till uppdrag att följa utvecklingen när det gäller barns och ungas mediesituation, med syfte att minska riskerna för skadlig påverkan. En central uppgift är att ta fram fakta och underlag för beslut – hos föräldrar, mediebransch och politiker.

Med ett medielandskap i konstant förändring behövs också ständigt uppdaterad kunskap om ungas medievardag. Hur mycket tid spenderar egentligen barn och unga på medier? Är de som spelar mycket datorspel ointresserade av andra former av aktivitet? Blir de rent av beroende? Vilket innehåll mår de dåligt av att se? Varför är det så attraktivt att titta på dokusåpor? Hur många har mött människor i verkligheten som de lärt känna via Internet? Vad hände vid mötet?

Den grupp som bäst kan ge information om denna föränderliga verklighet är de unga själva. Förra året gav därför Medierådet i uppdrag åt ARS Research AB att genomföra en representativ studie bland 2 000 barn och unga mellan 9 och 16 år om deras medievardag. Resultatet publicerades i rapporten "Ungar & Medier 2005". Rapporten har mottagits med stort intresse och används flitigt som kunskapsbas av press, TV, skolor och andra institutioner som arbetar med barn/unga.

I denna uppföljande rapport, "Ungar & Medier 2006", har 2 000 nya barn/unga fått möjlighet att berätta om hur deras medievardag ser ut ett år senare. Årets rapport innehåller även en undersökning bland 2 000 föräldrar till barn/unga mellan 9 och 16 år. Här får de möjlighet att berätta om hur de ser på sina barns/ungas medievänor.

Målsättningen med rapporterna är att följa trender och tendenser över tid, men också att få inblick i om föräldrar och barn/unga uppfattar och upplever barnens medievardag på samma sätt. Med den kunskapen som grund har Medierådet möjlighet att anpassa sin verksamhet till de områden som är mest i behov av stöd och information.

Inger Segelström
ordförande

Ann Katrin Agebäck
kanslichef

Inledning, bakgrund och syfte

Medierådet är en kommitté inom Regeringskansliet (Utbildnings- och kulturdepartementet) som arbetar med barns och ungdomars mediesituation och med frågor om mediepåverkan. En viktig del av Medierådets arbete handlar om att ta fram kunskap och sprida information och råd om medier till föräldrar och skolor.

För sitt arbete behöver Medierådet aktuell kunskap om hur barn och ungdomar använder och upplever olika medier. Eftersom den bästa källan till denna kunskap är barnen och ungdomarna själva, genomförde Medierådet en undersökning bland barn och unga under 2005, *Ungar & Medier 2005*. Rapporten har bidragit till en klarare bild av vilka medieformer barn och unga huvudsakligen ägnar sig åt och hur de upplever dessa.

Undersökningar av detta slag får ytterligare kraft och värde om man upprepar dem. För att kunna göra jämförelser över tid har Medierådet därför återigen gett i uppdrag åt ARS Research AB att genomföra detta arbete.

Årets undersökning är i allt väsentligt en uppföljning av den tidigare undersökningen, i syfte att så tillförlitligt som möjligt kunna mäta förändringar över tid genom direkta jämförelser. I år har även en undersökning genomförts bland föräldrar till barn i samma ålderskategorier, vilket gör att jämförelser också kan göras mellan barnen och föräldrarna.

Syftet med undersökningen är att mäta barns och ungdomars användning och upplevelse av TV, film, dator- och TV-spel och Internet, samt att få en bild av mediesituationen i hemmet. Årets undersökning syftar genom att inkludera en föräldrastudie dessutom till att få en bild av överensstämmelsen mellan barns och föräldrars bild av barnens mediebruk.

Metod

Barnstudien

Målgruppen för undersökningen är barn 9–16 år. Dessa är delade i två grupper:

- **barn** 9–12 år (upp till 12 år)
- **unga** 12–16 år (upp till 16 år)

Undersökningen är genomförd som en kvantitativ urvalsundersökning med postal enkät. Sammanlagt skickades enkäter ut till 2 000 barn, 1 000 i vardera urvalsgrupp. Svarefrekvensen har varit hög, 70 %.

Frågeformulär har utarbetats i två versioner, en grundversion för de yngre barnen och en längre, något vidareutvecklad version för de äldre.

Undersökningen pågick 10/3–29/5 2006.

Ytterligare fakta om undersökningen återfinns i bilaga 1.

Föräldrastudien

Årets undersökning omfattar även en undersökning av föräldrar till barn/unga 9–16 år och hur de ser på sina barns/ungas användning av medier. Observera att de som undersökts inte är föräldrar till barnen i barnstudien.

Undersökningen är i allt väsentligt uppbyggd enligt samma modell som barnstudien, flertalet av frågorna återkommer i båda undersökningarna för att få underlag för jämförelser.

Målgruppen för undersökningen är föräldrar till barn/unga 9–16 år. Liksom i barnstudien är föräldrarna delade i två grupper:

- föräldrar till **barn** 9–12 år (upp till 12 år)
- föräldrar till **unga** 12–16 år (upp till 16 år)

Undersökningen är genomförd som en kvantitativ urvalsundersökning med postal enkät.

För att säkerställa att målsman besvarade enkäten för "rätt" barn, betonades detta i enkäten. Undersökningen använde även enkäter där frågan om barnets ålder var förkodad efter urvalsgruppen.

Sammanlagt skickades enkäter ut till 2 000 föräldrar, 1 000 i vardera urvalsgrupp. Svarefrekvensen har varit hög, 69 %.

Undersökningen pågick 10/3–29/5 2006.

Ytterligare fakta om undersökningen återfinns i bilaga 2.

Sammanfattning och jämförelser

Nedan följer en kommenterad sammanfattning av undersökningens huvudresultat, jämförelse med undersökningen från 2005 samt jämförelse mellan barnstudien och föräldrastudien. Här listas de markanta skillnader som uppträder dels över tid, dels mellan barns/ungas svar och föräldrarnas uppfattning om barns/ungas mediebruk.

Observera att de olika åldersgrupperna markeras med fetstil i den löpande texten. **Barn/en** i fetstil avser alltid undersökningens yngre ålderskategori (9–12 år) och **unga** alltid den äldre ålderskategorin (12–16 år). Observera att när **barn** respektive **unga** förekommer med **fet** stil avses alltid den för undersökningen specifika åldersgruppen. När båda ålderskategorierna avses används uttrycket:

barn/unga

Detta gäller även i de fall texten handlar om barn och ungdomar i allmänhet.

I rapporten förekommer begreppet högkonsument¹. Den främsta orsaken till att skilja ut en sådan grupp har varit att det finns en spridd uppfattning att de som ägnar mer tid åt mediebruk än genomsnittet försakar eller försummar annan aktivitet, i synnerhet fysisk aktivitet. Denna studie är upplagd så att det är möjligt att undersöka detta antagande. De som kallas högkonsumenter i denna undersökning använder en medieform tre timmar eller mer en vanlig dag. Det är alltså inte den sammanlagda tiden för olika medieformer, t.ex. en timme TV-tittande och två timmar datorspelning, utan minst tre timmar på en specifik medieform. Högkonsumenter kan följaktligen spendera ytterligare tid på andra medier.

Det mest problematiska är dock att definiera vad som är att betrakta som en högkonsument. Vissa medieformer är uppbyggda på ett sätt som gör att man måste ägna dem en viss sammanhållen tid för att överhuvudtaget få ut något av dem, medan andra medieformer inte kräver detta i samma utsträckning. Detta innebär att den definition som valts i denna studie främst är att betrakta som en praktisk avgränsning och skall inte ses som en vedertagen definition som markerar ett riskfyllt eller negativt beteende.

---

¹ De som ägnar tre timmar eller mer åt en medieform en vanlig dag.

Sammanfattning av barnstudien 2006

72 % har antingen TV, video/DVD, TV-spel eller dator på sitt rum.

Över hälften av **barnen** brukar ofta eller ibland prata med sina föräldrar om vad de sett/gjort på TV/video/DVD, dator- och TV-spel och Internet. De **unga** gör detta i lägre utsträckning, 30–40 %.

Datorspel och Internet är de medier man oftast använder på egen hand, TV-tittandet och TV-spelandet sker oftast tillsammans med andra.

Ser man till hur många som använder en medieform tre timmar eller mer en vanlig dag (högkonsumenter) visar undersökningen att andelen i genomsnitt är:

● TV	20 %
● Internet	16 %
● datorspel	9 %
● TV-spel	3 %
● video/DVD	3 %

TV är det vanligast använda mediet, drygt 80 % tittar på TV varje dag.

Drygt 50 % av de **unga** och drygt 25 % av **barnen** använder Internet varje dag.

Det är relativt vanligt med regler i hemmet kring TV-tittandet, särskilt för den yngre åldersgruppen. 80 % av **barnen** upplever att det finns regler i hemmet kring TV-tittandet. Drygt 40 % av de **unga** upplever att det finns regler för dem kring detta.

87 % kan ange minst en dokusåpa som de har sett. 16 % svarar att de inte brukar se på dokusåpor. Främsta skälet att titta på dokusåpor är att ha något att tala med kamraterna om.

Majoriteten ser på nyhetsprogrammen på TV åtminstone ibland, de **unga** mer frekvent än **barnen** och pojkar mer frekvent än flickor. Flickorna uppger i högre grad än pojkarna att de berörs negativt av nyhetsprogrammen.

75 % av **barnen** och 40 % av de **unga** upplever att de har regler hemma om datorspel och TV-spel. Det är en större andel av **barnen** som spelar dessa spel jämfört med de **unga**.

Drygt 70 % av **barnen** och knappt 70 % av de **unga** upplever att de har regler hemma kring användningen av Internet. 20 % av **barnen** och 5 % av de **unga** använder inte Internet, vilket innebär att 80 % av **barnen** och 95 % av de **unga** använder Internet. Användningen av Internet skiljer sig åt mellan **barn** och **unga** och även i viss mån mellan pojkar och flickor. Vanligen chattar man, spelar spel och surfar. Chattar gör man oftast med personer man redan känner på annat sätt och/eller genom kompisprogram.

66 % av samtliga uppger att de aldrig har råkat ut för att någon har varit elak eller mobbat dem på Internet. 16 % uppger att detta har inträffat någon gång.

37 % av de **unga** har någon gång kommit i kontakt med sex- och porrsajter på nätet. Det är vanligare bland pojkar än bland flickor. 47 % av pojkarna uppger att de kommit i kontakt med detta jämfört med 27 % av flickorna. De flesta som kommit i kontakt med sådana sajter uppger att de inte brydde sig. Flickorna har överlag en mer negativ upplevelse av sådana sajter än pojkarna.

76 % av de **unga** uppger att det aldrig har inträffat att någon på Internet har pratat om sex med dem utan att de ville det. 1 % uppger att detta sker ofta.

9 % av de **unga** har träffat någon i verkligheten som de har lärt känna på Internet. De flesta hade med sig någon de känner till ett sådant möte, oftast en jämnårig kompis. 2 % uppger att de gick ensamma till mötet.

Det som barn/unga oftast anger att de mår dåligt av att se på TV, film, spel och Internet är när barn mår dåligt eller lider, när djur är sjuka eller lider eller när människor lider samt verkligt våld.

Det som barn/unga främst tycker att de ägnar för mycket tid åt är att titta på TV, använda Internet och spela dator- och TV-spel. Det som de tycker att de ägnar för lite tid åt är läxor, sömn och att sporta.

38 % av samtliga tycker att det inte skulle spela så stor roll med en vecka helt utan TV, datorspel och Internet, 30 % att det skulle vara tråkigt. 12 % uppger att det skulle vara omöjligt och 7 % att det skulle vara skönt. Högkonsumenterna anger i högre grad att det skulle vara tråkigt eller omöjligt.

Jämförelse med 2005 års resultat

Årets undersökningsresultat är i stort överensstämmande med förra årets värden.

Användningen av Internet har dock ökat kraftigt. 2005 svarade 17 % av **barnen** att de använde Internet varje dag, 2006 är andelen 28 % och bland de **unga** är det idag 54 % som dagligen använder Internet mot 48 % 2005. Andelen **barn** som svarar att de inte använder Internet har minskat från 30 % 2005 till 18 % 2006.

Tiden man ägnar åt Internet har också ökat men inte lika markant. Som en naturlig följd av den ökade användningen ser man att det är fler som anger svar på vad de brukar göra på Internet. Aktiviteternas rangordning är dock densamma som 2005, att chatta är den aktivitet som ligger högst, följt av att spela spel och surfa för nöjes skull.

Andelen högkonsumenter är i stort sett oförändrad:

2006		2005	
TV	20 %	TV	21 %
Internet	16 %	Internet	15 %
datorspel	9 %	datorspel	8 %
TV-spel	3 %	TV-spel	4 %
video/DVD	3 %	video/DVD	3 %

Andelen som varit med om att någon talar om sex med dem utan att de själva vill det har minskat, 2006 svarar 76 % "nej" på frågan mot 63 % 2005.

Andelen som har kommit i kontakt med sex- och porrsajter har också minskat något. Samtidigt har tendensen att flickor upplever denna typ av innehåll negativt förstärkts jämfört med 2005.

Andelen som träffat någon i verkligheten som de tidigare endast träffat på nätet har ökat med 1 %. Andelen som gick ensamma till ett sådant möte har minskat jämfört med förra året.

Förekomsten av regler för samtliga medieformer förefaller ha ökat sedan 2005. Fler upplever till exempel att det finns regler i hemmet kring Internetanvändandet, 73 % 2006 mot 64 % 2005, samtidigt har Internetanvändningen ökat sedan 2005.

Fler barn/unga tittar på dokusåpor. 2005 svarade cirka 30 % att de inte brukar titta på dokusåpor, i år är det cirka 15 % som ger det svaret. Det finns också tendenser till att dokusåporna bedöms mer positivt i år jämfört med 2005.

När det gäller nyhetsprogrammen på TV syns inga markanta skillnader mellan årets undersökning och 2005. I likhet med 2005 tittar **unga** oftare än **barn** på nyheter, pojkar oftare än flickor och flickor har mer negativa upplevelser av nyheterna än pojkar.

Sammanfattning av föräldrastudien 2006

Enligt föräldrarna är TV den medieform som deras barn/unga oftast använder samt ägnar mest tid åt, följt av Internet. Det är ingen skillnad mellan hur föräldrar till **barn** respektive föräldrar till **unga** anger omfattningen och frekvensen av TV-tittandet. När det gäller Internet anger dock föräldrar till **unga** en betydligt högre frekvens och omfattning jämfört med föräldrar till **barn**.

Det är relativt vanligt att föräldrarna har regler för barn/unga om TV, video och DVD. Föräldrar till **barn** uppger i högre grad än föräldrar till **unga** att de har regler.

Cirka 80 % av föräldrarna svarar att deras barn/unga tittar på nyhetsprogrammen på TV. 25 % av föräldrarna svarar att deras barn/unga inte brukar titta på dokusåpor.

Det är också vanligt att man har regler om dator- och TV-spel i hemmen. Föräldrar till **barn** uppger i högre grad än föräldrar till **unga** att det finns sådana regler, men spelandet är också vanligare bland **barn** än bland **unga**.

63 % av föräldrarna uppger att de bryr sig om de åldersrekommendationer som finns för spelen, det gäller 73 % av föräldrar till **barn** och 50 % av föräldrar till **unga**. Nära 80 % av föräldrarna anser att dator- och TV-spel är beroendeframkallande.

80 % av föräldrarna har regler för hur deras barn/unga får använda Internet. Regler är något vanligare bland föräldrar till **unga**, men det är också en större andel av de **unga** som använder Internet.

Föräldrarna anger i hög utsträckning att de talar med sina barn/unga om medieupplevelser och aktiviteter. Ser man till dem som svarat "ja, ofta" och "ja, ibland" på denna fråga ser man följande fördelning per medieform: 86 % uppger att de talar med sina barn/unga om TV/video/DVD, 67 % att de talar om dator-/TV-spel och 69 % att de talar om Internet.

Jämförelse mellan barnstudien och föräldrastudien

Resultaten i de två studierna är nära nog identiska. Det är få skillnader mellan hur barn/unga själva besvarar frågorna om hur de använder media och vilka erfarenheter de har och hur föräldrarna svarar om sina barn/unga. Föräldrar och barn/unga tycks ha en gemensam och överensstämmande bild av medievardagen. Det finns dock skillnader och avvikelser.

När det gäller gruppen högkonsumenter är föräldrarnas bedömning av hur mycket tid deras barn/unga ägnar åt olika medieformer lägre än barns/ungas egen, vilket gör att det överlag är en lägre andel högkonsumenter i föräldrastudien.

Andel högkonsumenter:	barn/unga	föräldrar om barn/unga
TV	20 %	13 %
Internet	16 %	10 %
Datorspel	9 %	5 %
TV-spel	3 %	1 %
Video/DVD	3 %	2 %

Skillnaden i bedömning av tid skulle kunna vara ett utslag av önsketänkande från föräldrarnas sida, men det är samtidigt intressant att konstatera att föräldrarna inte överskattar tidsåtgången. Detta motsäger i sig den bild som ges i media om föräldrars oro över barnens mediebruk.

Barn/unga uppger att de tittar på dokusåpor i något högre grad än vad föräldrarna anger. 25 % av samtliga föräldrar svarar att deras barn/unga inte brukar titta på dokusåpor, medan endast 16 % av barn/unga anger att de inte brukar titta på dokusåpor.

Föräldrarna uppger i högre utsträckning än barn/unga att det finns regler för hur mycket tid barn/unga får spendera på olika medier och vad de får se/göra/spe- la. Det är inga stora skillnader, men de kan noteras. Det har flera gånger poäng- terats att barns/ungas mediebruk kan styras på annat sätt än genom uttalade reg- ler, t.ex. genom att föreslå andra aktiviteter, styra med måltider etc. Detta skulle kunna förklara diskrepansen mellan de två undersökningarna. Föräldrarna uppger alltså att det finns regler, men barn/unga kanske inte upplever det på samma sätt. En annan tolkning av denna skillnad är att föräldrarna anser att de *borde* ha regler för barns/ungas mediebruk och därför överskattar förekomsten.

Föräldrarna uppger också i högre grad att deras barn/unga arbetar med skolarbete och läxor på Internet än vad barn/unga själva anger.

Barn/unga har haft kontakt med sex och porr i något högre utsträckning än vad för- äldrarna tror. Något fler barn/unga har stött på sex- och porrsajter, samt har råkat ut för någon som vill tala om sex med dem än vad föräldrarna tror. Det är inga dra- matiska skillnader, snarare högst naturliga. Barn/unga kanske inte talar om allt för sina föräldrar och kontakterna kanske inte upplevdes som särskilt märkvärdiga.

Föräldrarna anger i avsevärt högre grad, 83 %, att de anser att sex och porr är skadligt än vad det är **unga** som anger att de mår dåligt av att se det (18 %) (detta svarsalternativ fanns bara tillgängligt för de **unga**).

Föräldrarna anger i betydligt högre utsträckning att de talar med sina barn/unga om vad de ser på TV, video och upplever på Internet än vad barn/unga uppger ("ja, ofta" + "ja, ibland"):

Pratar om...	TV/video/DVD	dator-/TV-spel	Internet
föräldrar	86 %	67 %	69 %
barn/unga	52 %	40 %	43 %

Avslutningsvis tycker 22 % av barn/unga att de spenderar för lite tid med familjen, men det är bara 14 % av föräldrarna som tycker att deras barn/unga gör det. Sam- tidigt tycker 22 % av föräldrarna att de själva spenderar för lite tid med familjen.

Barnstudien

1. Något om barnen och ungdomarna själva

Utgångspunkten för denna genomgång är formuläret till de unga, då dessa fick flest frågor. Resultaten presenteras grafiskt eller i tabellform utifrån totalresultatet (samtliga) eller utifrån de två grupperna **barn** respektive **unga**². Intressanta resultat och skillnader mellan delmålgrupper på totalnivå kommenteras i löpande text. I enstaka fall skiljer sig formuleringar och svarsalternativ mellan formulären, vilket också kommenteras.

Observera att markanta skillnader mellan 2005 och 2006 samt mellan barnstudien och föräldrastudien tas upp på sid. 9-11.

Redovisningen inleds med ett antal frågor som ger en bild av målgruppen, bland annat deras tillgång till medier i hemmet och deras preferenser när det gäller fritidsaktiviteter.

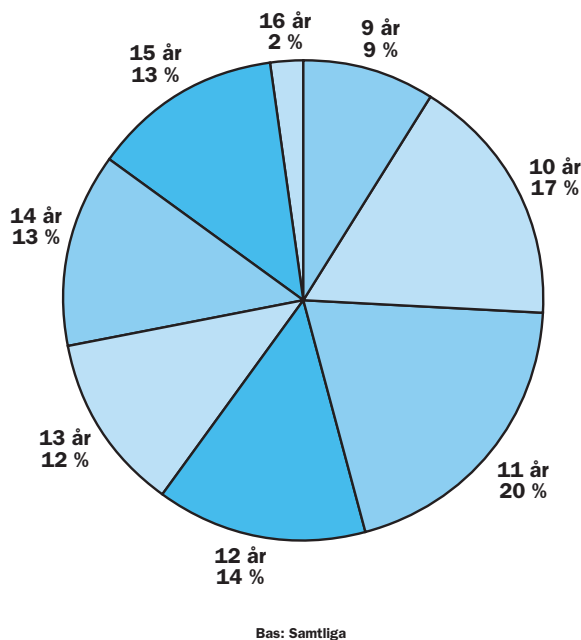
Ålder, kön och härkomst

Är du pojke eller flicka?

Undersökningen har resulterat i en jämn fördelning av svar från pojkar och flickor.

- pojkar 50 %
- flickor 50 %

Hur gammal är du?

Det är en god spridning på ålder inom målgruppen.

---

² I vissa fall för alla tre grupper

Nedan redovisas en tabell med åldersfördelningen inom respektive grupp, **barn** och **unga**.

Bas: samtliga	totalt 1 379	barn 702	unga 677
9 år	9 %	17 %	
10 år	17 %	34 %	
11 år	20 %	39 %	
12 år	14 %	10 %	18 %
13 år	12 %		25 %
14 år	13 %		26 %
15 år	13 %		26 %
16 år	2 %		3 %

Urvalsförfarandet medför att några i den yngre gruppen har hunnit fylla 12 år under fältarbetets gång, på samma sätt som några i den äldre gruppen har hunnit fylla 16 år sedan urvalet drogs.

Var är du född?

Var är dina föräldrar födda? Du kan ange flera svar.

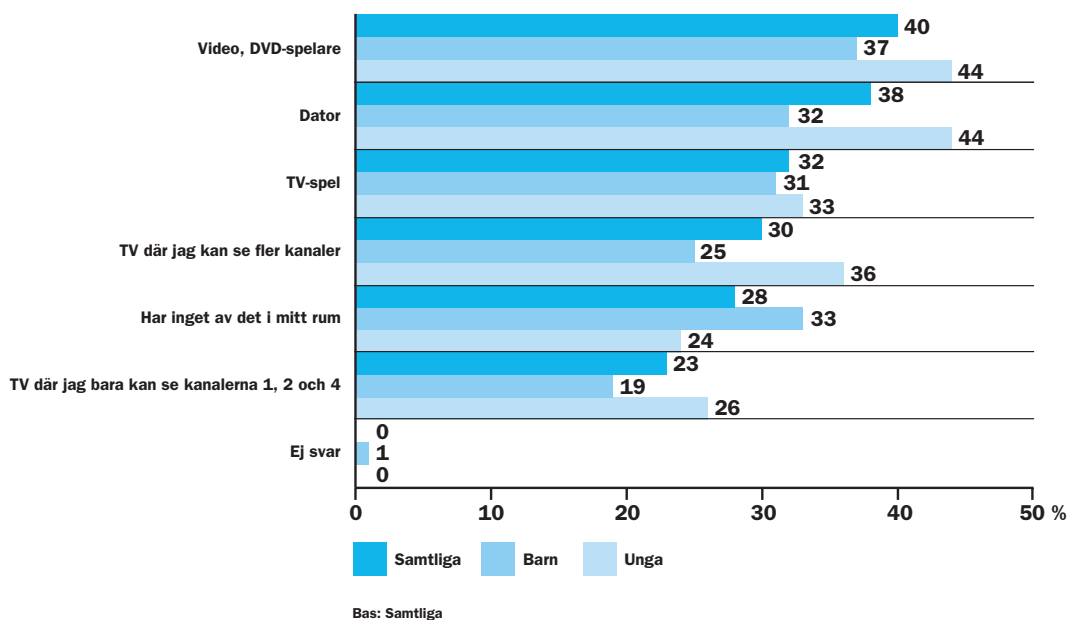
Bas: Samtliga	Själv född	Föräldrarna födda
I Sverige	94 %	85 %
I annat land i Europa	2 %	14 %
Utanför Europa	3 %	10 %
Ej svar	0 %	0 %
Summa svar		109 %

94 % av de medverkande uppger att de är födda i Sverige, 2 % att de är födda i något annat land i Europa och 3 % att de är födda utanför Europa.

Beträffande föräldrarna har några barn/unga lämnat flera svar, det kan betyda att den ena föräldern är född i Sverige och den andra i något annat land. Detta medför att antalet svar summerar till mer än 100 % (109 %). 9 % av barn/unga har minst en förälder född utanför Sverige.

Vad har man på rummet?

Vad finns i ditt rum/rummet där du bor? Du kan kryssa för flera svar.

Det är relativt vanligt förekommande att man har något av ovanstående i sitt rum. Inkluderar man de som valt att inte svara på frågan ("ej svar") bland dem som uppgett att de inte har något av ovanstående i rummet, visar det sig att i genomsnitt 72 % har antingen TV, video/DVD, TV-spel eller dator på sitt rum. Detta innehav skiljer sig något mellan åldersgrupperna:

- barn 67 %
- unga 77 %

Sett till samtliga har man i genomsnitt lämnat 1,6 svar var. **Barnen** har markerat 1,4 svar och de **unga** 1,8.

Det är vanligast att man har en TV på rummet. Läger man ihop de två svarsalternativen, "TV där jag kan se kanalerna 1, 2 och 4" och "TV där jag kan se fler kanaler" får man följande fördelning för vad man har på rummet:

Har TV	53 %	(barn 44 %, unga 62 %)
Har video/DVD	40 %	(barn 37 %, unga 44 %)
Har dator	38 %	(barn 32 %, unga 44 %)
Har TV-spel	32 %	(barn 31 %, unga 33 %)

Det finns vissa könsskillnader när det gäller teknik på det egna rummet. Pojkar har i högre utsträckning angivit att de har dator på rummet:

- pojkar 46 %
- flickor 31 %

Detsamma gäller TV-spel på rummet:

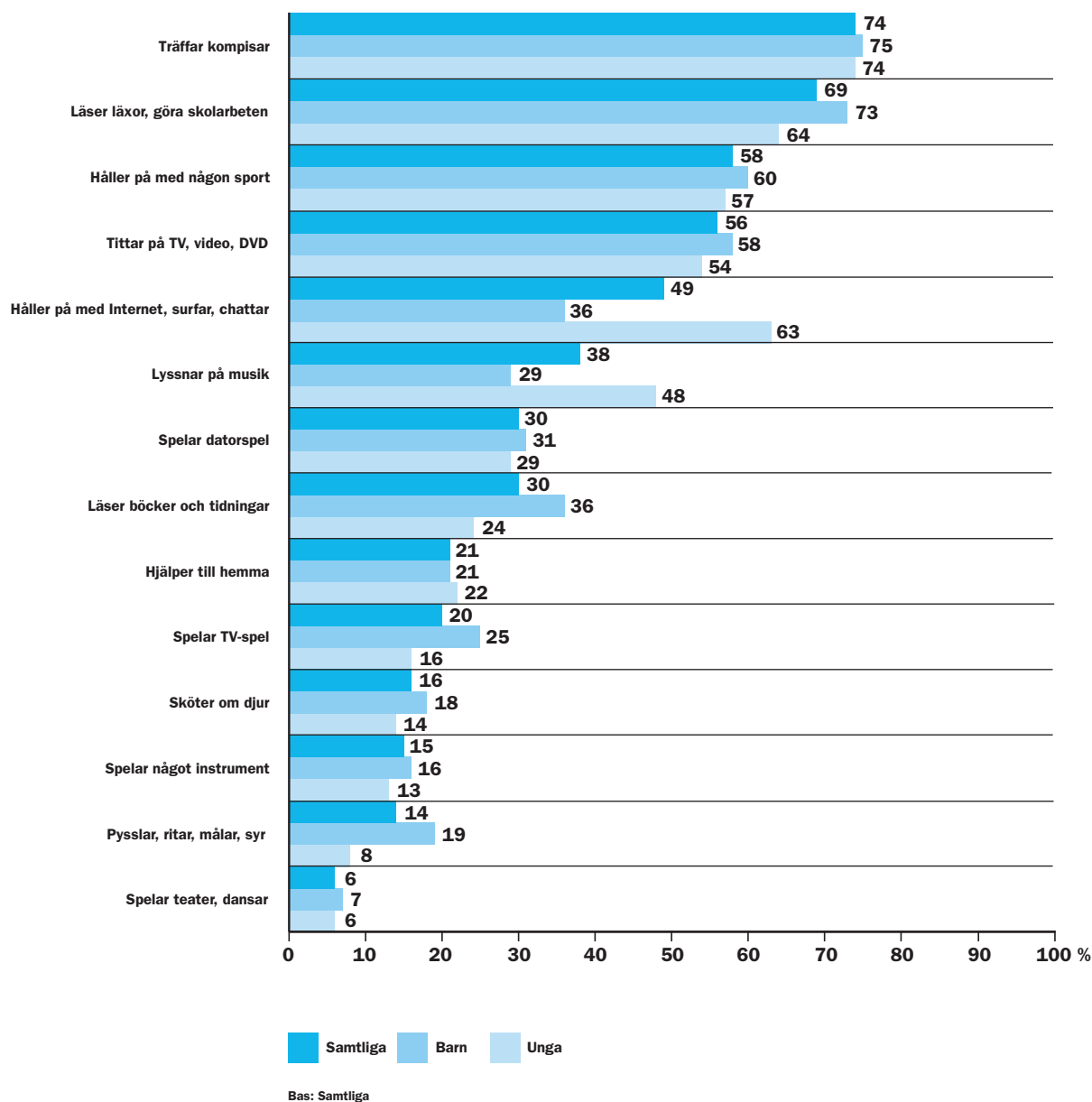
- pojkar 49 %
- flickor 15 %

Barn/unga med invandrade föräldrar och de som bor i storstadsområden har i större utsträckning angivit att de har TV med flera kanaler och dator.

Förekomsten av mediebearare på barns/ungas egna rum har ökat kraftigt under senare år och torde delvis kunna förklaras med att tekniken blivit billigare och att dess livslängd förkortats avsevärt, men det kan inte vara hela förklaringen. Det förefaller som om teknikens spridning i samhället inneburit en förändrad syn på mediebruk. Placeringen och användningen av TV:n kanske är det tydligaste exemplet på denna förändring. För några decennier sedan var det en självklarhet att man endast hade en TV-apparat i hemmet. Den var centralt placerad i ett gemensamt utrymme. Tittandet var också i huvudsak en gemensam aktivitet inom familjen, där programsättning och tidpunkt avgjorde hur många och vilka familjemedlemmar som var med. I takt med ett ökat programutbud och en billigare, allt snabbare uppgraderad teknik har tittandet blivit mer individualiserat. Barn/unga har i och med detta fått en mer privat sfär i hemmet när det gäller mediebruk och det är inte ovanligt att man har såväl en egen TV som egen dator, TV-spelskonsol etc. Detta har givetvis betydelse för föräldrars insyn när det gäller barns/ungas mediebruk.

Vad gör man på fritiden?

Vad gör du oftast på fritiden/efter skolan? Du kan kryssa för max fem svar.

I årets undersökning har en gräns införts, man fick maximalt markera fem svar. I genomsnitt har man markerat 4,97 svar (samtliga). I undersökningen som genomfördes 2005 fanns ingen sådan gräns. Då lämnade man i genomsnitt 7 svar. Detta får till följd att det i år är lägre procenttal för de olika svarsalternativen. Fritidsaktiviteternas rangordning är dock i stort sett samma jämfört med 2005.

Sett till skillnader mellan **barn** och **unga** ser man att rangordningen är relativt lika när det gäller kompisar, läxor, TV och sport – aktiviteter som flertalet kryssat för.

Det gäller också de aktiviteter som kommer längre ned, t.ex. teater, dans, hjälpa till hemma och sköta om djur.

Andra aktiviteter skiljer grupperna åt. **Barnen** har oftare svarat att de läser böcker och tidningar, spelar TV-spel, pysslar eller spelar något instrument. **Unga** uppger i högre grad att de håller på med Internet. Det är den aktivitet som kommer på sjätte plats för dessa, 63 % har markerat detta alternativ.

Det är också skillnader mellan pojkar och flickor.

Pojkarna tittar mer på TV, video och DVD än flickorna:

- pojkar 60 %
- flickor 52 %

Pojkarna spelar också mer spel än flickorna, när det gäller datorspel är fördelningen följande:

- pojkar 48 %
- flickor 12 %

TV-spel:

- pojkar 37 %
- flickor 4 %

För de aktiviteter som flickorna anger i högre grad är skillnaderna inte lika markanta.

Fler flickor svarar att de läser läxor och gör skolarbeten:

- flickor 73 %
- pojkar 65 %

Läser böcker och tidningar:

- flickor 35 %
- pojkar 26 %

Sköter om djur:

- flickor 22 %
- pojkar 10 %

Spelar teater och dansar:

- flickor 12 %
- pojkar 1 %

Det syns inga geografiska skillnader i användningen av Internet, oavsett om man bor i storstad, övriga städer eller på landsbygd är det hälften som anger att de "håller på med Internet, surfar och chattar".

De som definierats som högkonsumenter (som ägnar tre timmar eller mer åt en medieform en vanlig dag) tenderar att i lägre utsträckning kryssa för att de håller på med någon sport. Som sammanslagen grupp ligger de i stort sett 10 % under genomsnittet när det gäller sportandet.

Högekonsumenterna uppvisar flera intressanta skillnader sinsemellan och högekonsumenter av vissa medieformer avviker markant från genomsnittet. Nedan följer en tabell över högekonsumenternas svar jämfört med genomsnittet:

	Genomsnitt	Högekonsument TV	Högekons. Video/DVD	Högekons. Datorspel	Högekons. TV-spel	Högekons. Internet
Kompisar	74 %	67 %	51 %	67 %	58 %	74 %
Läxor	69 %	61 %	73 %	52 %	60 %	54 %
Sport	58 %	48 %	49 %	50 %	42 %	49 %
TV/Video/DVD	56 %	78 %	76 %	53 %	67 %	55 %
Internet/surf/chatt	49 %	51 %	46 %	64 %	37 %	86 %
Lyssna på musik	38 %	47 %	46 %	36 %	35 %	53 %
Datorspel	30 %	29 %	24 %	80 %	33 %	37 %
Böcker/tidningar	30 %	23 %	27 %	19 %	37 %	18 %
Hjälpa hemma	21 %	20 %	24 %	12 %	12 %	15 %
TV-spel	20 %	22 %	30 %	19 %	77 %	11 %
Sköta om djur	16 %	10 %	11 %	6 %	7 %	8 %
Instrument	15 %	13 %	24 %	12 %	7 %	13 %
Pyssla/rita/måla	14 %	12 %	14 %	3 %	14 %	4 %
Teater/dans	6 %	8 %	3 %	2 %	2 %	4 %

Här följer några nedslag ur den omfattande information som föregående tabell tillhandahåller.

Till att börja med innebär en omfattande konsumtion av en viss medieform inte med automatik att man konsumerar andra medieformer i högre utsträckning än genomsnittet. Man kan snarare ana en slags smakriktning eller rent av livsstil som inkluderar vissa aktiviteter och medieformer medan andra utesluts.

Ett tydligt exempel är högekonsumenterna av video/DVD som förefaller vara "hemmamänniskor" i större utsträckning än genomsnittet; de träffar kompisar i betydligt lägre utsträckning och de sportar mindre. Å andra sidan hjälper de oftare till hemma, lyssnar mer på musik, gör oftare läxor och spelar oftare ett instrument. Dessa skillnader gäller även i jämförelse med andra högekonsumenter (förutom sportandet som generellt sett är lägre bland alla högekonsumenter). Det är givetvis vanskligt att dra för långtgående slutsatser av detta, men det finns klara indikationer mot en specifik intressesfär.

Högekonsumenterna av TV-spel är en annan intressant grupp, de ligger lägre än genomsnittet för de flesta aktiviteter, noterbart även betydligt lägre än genomsnittet när det gäller Internetanvändning. Kanske saknar de i högre utsträckning Internetuppkoppling? En aktivitet där de till skillnad från andra högekonsumenter ligger

över genomsnittet är att läsa böcker/tidningar. Man kan också konstatera att datorspelarna och TV-spelarna inte har särskilt mycket gemensamt. Högkonsumenterna av datorspel ligger till och med något lägre än genomsnittet när det gäller TV-spel. En av få likheter mellan dessa två grupper är att de förefaller vara dåliga på att hjälpa till hemma.

Tittar man närmare på högkonsumenterna av datorspel ser man att de ligger lägre än genomsnittet för alla aktiviteter utom Internet/surf/chatt samt just datorspel. I vissa fall är avvikelserna stora, t.ex. när det gäller att göra läxor och skolarbeten.

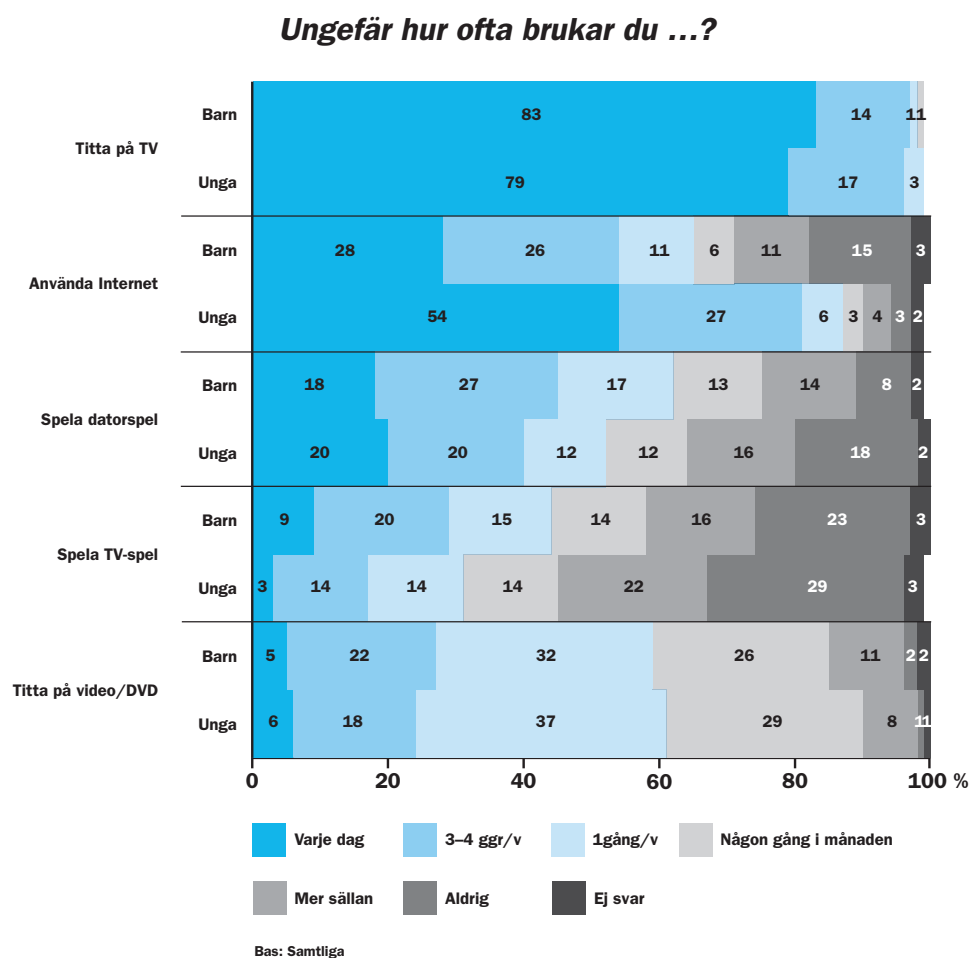
Högkonsumenterna av Internet ligger generellt sett lägre än genomsnittet. De lyssnar dock betydligt mer på musik och spelar mer datorspel än genomsnittet.

Sammanfattningsvis kan man konstatera att högkonsumenterna är en heterogen grupp när det gäller fritidsaktiviteter och den medieform de föredrar hänger samman med hur de väljer att spendera övrig tid.

Hur mycket tid ägnar man åt medier?

För att få en inledande bild av mediekonsumtionen ställdes två frågor kring hur ofta och hur länge man använder olika medier. Observera att dessa frågor utformats så att alla svarsalternativ varit tillgängliga samtidigt, vilket innebär att de svarande har kunnat väga aktiviteterna mot varandra.

Föräldrar har kommenterat att barns/ungas mediekonsumtion varierar mycket över tid. De kan vara "som uppslukade" av en medieform under någon vecka eller en månad, för att sedan helt lämna den och ta upp den ett halvår senare.

TV är alltså den dominerande medieformen och det är få som uppger att de sällan eller aldrig tittar på TV.

När det gäller **barnens** användning av respektive medieform kan man bl.a. utläsa följande:

TV	varje dag	83 %
	3–4 ggr i veckan	14 %
Internet	varje dag	28 %
	3–4 ggr i veckan	26 %

15 % uppger att de aldrig använder Internet, lägger man till de 3 % som valt att inte svara kan man anta att knappt 20 % aldrig använder Internet.

Datorspel	varje dag	18 %
	3–4 ggr i veckan	27 %
TV-spel	varje dag	9 %
	3–4 ggr i veckan	20 %

Värt att notera är att datorspel (dvs. PC-spel) är populärare än TV-spel (dvs. konsolspel).

Video/DVD	varje dag	5 %
	3–4 ggr i veckan	22 %

Tittar man på gruppen **unga** visar det sig att de tittar på TV i närmast exakt samma utsträckning som **barn**, men när det gäller Internet skiljer sig grupperna avsevärt. De **unga** använder Internet i betydligt större utsträckning, över 50 % varje dag:

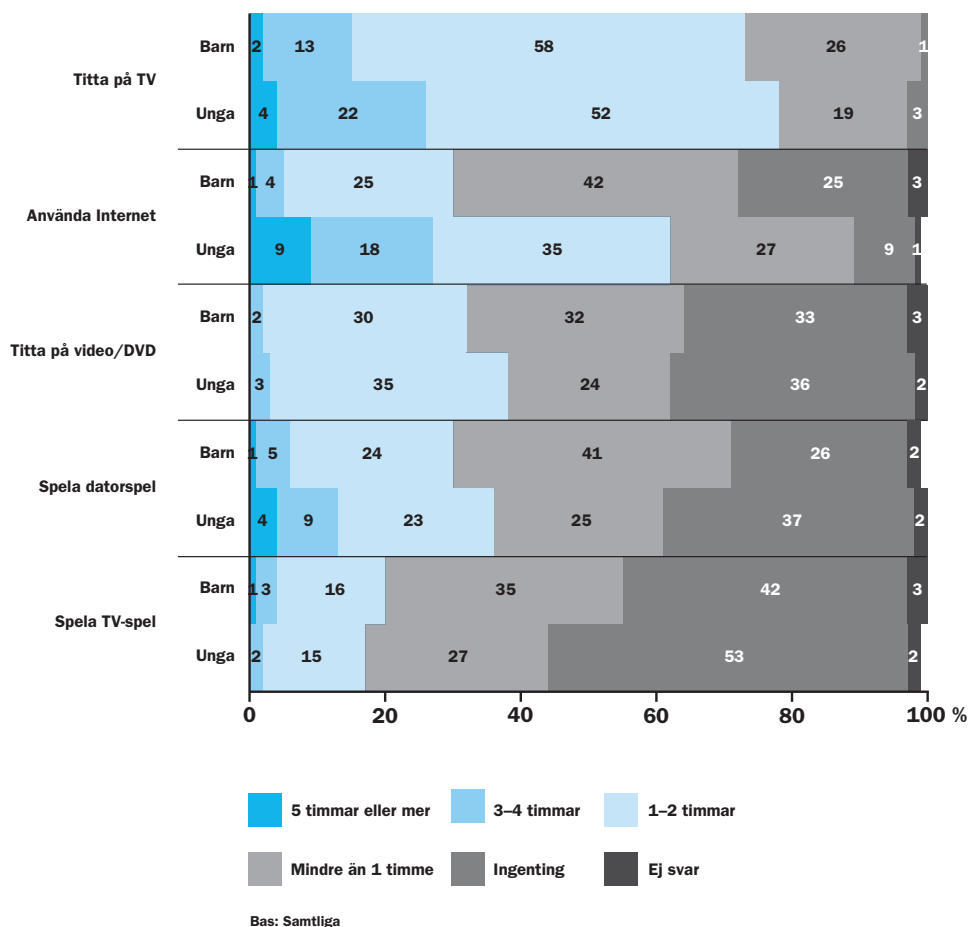
Internet	varje dag	54 %
	3–4 ggr i veckan	27 %

De **unga** spelar spel i något mindre utsträckning än **barn**, det gäller i synnerhet TV-spel.

Vidare bekräftas de könsskillnader som syntes när det gällde aktiviteter efter skolan. Pojkar spelar datorspel och TV-spel betydligt oftare än flickor:

Datorspel	varje dag	3–4 ggr i veckan	
	pojkar	31 %	28 %
	flickor	7 %	19 %
TV-spel	varje dag	3–4 ggr i veckan	
	pojkar	11 %	30 %
	flickor	1 %	5 %

Om du tänker på en vanlig dag, ungefär hur länge brukar du ...?

Inledningsvis kan man konstatera att TV alltjämt är den medieform som flest ägnar mest tid åt. Nästan alla ägnar någon stund om dagen åt att titta på TV. Detta framgår av att endast 2 % uppger att de inte tittar. Detta behöver inte innebära att TV-tittandet är det som slukar mest tid och uppmärksamhet, mycket talar för att TV:n många gånger fungerar som en slags bakgrundsunderhållning, kanske rent av samtidigt som man ägnar sig åt andra medier.

TV	barn	5 timmar eller mer	2 %
		3-4 timmar	13 %
		1-2 timmar	58 %
	unga	5 timmar eller mer	4 %
		3-4 timmar	22 %
		1-2 timmar	52 %

Åldersgrupperna följs åt i stor utsträckning men andelen högkonsumenter – de som använder en medieform tre timmar eller mer en vanlig dag – är dock större bland **unga**, 26 %.

Användningen av Internet skiljer sig stort mellan åldersgrupperna, vilket också visade sig i frågan om hur ofta man ägnar sig åt de olika medieformerna.

Internet	barn	5 timmar eller mer	1 %
		3–4 timmar	4 %
		1–2 timmar	25 %
	unga	5 timmar eller mer	9 %
		3–4 timmar	18 %
		1–2 timmar	35 %
Andel högkonsumenter	barn	5 %	
	unga	27 %	

Samtidigt är det 9 % bland de **unga** som svarat att de inte alls använder Internet en vanlig dag, jämfört med 25 % av **barnen**.

När det gäller video/DVD är skillnaderna mellan åldersgrupperna små. Detta gäller också dator- och TV-spel, men här är könsskillnaderna desto större och i linje med resultatet från tidigare frågor när det gäller spel. Tydligast syns detta på andelen som svarat "ingenting".

Datorspel	ingenting
pojkar	20 %
flickor	44 %
TV-spel	ingenting
pojkar	30 %
flickor	65 %

Själv eller tillsammans med andra?

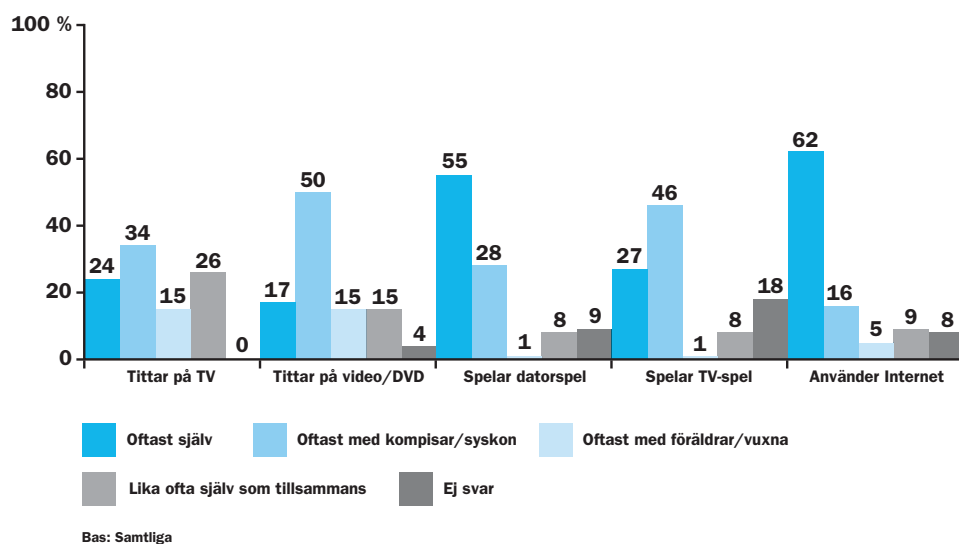
När det ställs frågor kring medieanvändning är det viktigt att undersöka själva aktivitetens sociala inramning. Är man själv eller är det någonting man gör tillsammans med andra? Det är stor skillnad mellan att sitta ensam och att vara omgiven av kompisar när man tittar på TV eller spelar spel. Att titta på TV tillsammans med andra är en social aktivitet där kommunikationen mellan de närvarande kan vara väl så betydelsefull som det som visas på skärmen. Närvaron av andra påverkar och förändrar intrycken i hög grad och det visar sig också att man ofta väljer att vara tillsammans med kompisar när man använder vissa medier. Det är helt enkelt roligare att se ett program eller en film tillsammans med någon än att titta ensam.

Internetanvändningen bland barn/unga är en annan typ av mediebruk än TV-tittande. Snarare än att ta del av ett förutbestämt massmedieinnehåll, består Internetanvändningen många gånger av en omfattande kommunikation med andra på nätet – ofta av privat natur – via kompisprogram som t.ex. MSN, eller via mejl.

Det finns också en grundläggande skillnad mellan att spela datorspel jämfört med TV-spel. TV-spelen är ofta uppbyggda så att man spelar mot en annan person som befinner sig i samma rum. Det kan till exempel handla om bilspel eller sportspel där spelarna har varsin handkontroll och spelar på samma skärm, det vill säga TV:n. Datorspelen spelas generellt sett oftare med datorgenererade med-/motspelare eller online mot andra personer som befinner sig någonstans i världen, men sällan i samma rum som en själv.

Dessa skillnader visar sig också i svaren på nedanstående fråga.

Är du oftast själv eller är du tillsammans med andra när du ...?

Resultatet presenteras för samtliga då skillnaderna mellan åldersgrupperna är relativt små och delvis kan förklaras av att man i olika utsträckning använder de olika medierna. En tydlig skillnad framkommer dock när det gäller Internetanvändningen:

Internet	oftast själv	oftast med andra
barn	53 %	27 %
unga	72 %	14 %

Denna skillnad beror rimligen på att man med åldern blir mer självständig och ges större privat utrymme.

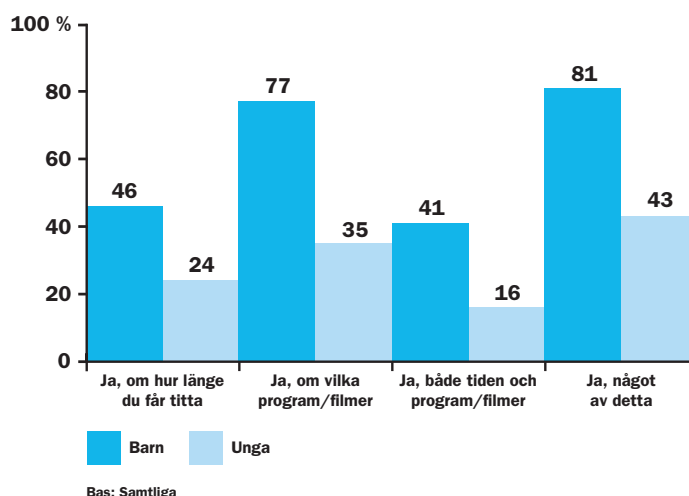
Sammantaget kan konstateras att barn/unga i låg utsträckning är tillsammans med föräldrar eller andra vuxna när de använder de aktuella medieformerna. Det är i princip bara när man tittar på TV och video/DVD som föräldrar eller andra vuxna är med. Vanligast är att man är tillsammans med andra jämnåriga, kompisar eller syskon, alternativt att man är själv. Det senare gäller speciellt när man spelar datorspel och använder Internet.

2. TV, video och DVD

Regler om TV, video och DVD

Man kan anta att de flesta föräldrar har åsikter om sina barns/ungas mediebruk. Det kan gälla innehåll men också hur mycket tid deras barn/unga ägnar åt medier. För att få en bild av i vilken utsträckning barn/unga uppfattar att de har regler kring sitt mediebruk har det ställts frågor kring detta. Först följer en fråga som handlar om förekomsten av regler i hemmet när det gäller att titta på TV, video och DVD. Dessa frågor ställs även för datorspel/TV-spel och Internet och återfinns längre fram i texten. I samband med detta skall poängteras att det kan finnas andra sätt än uttalade regler att "hålla koll" på barns/ungas mediekonsumtion. Det kan även ske genom naturliga avbrott för till exempel måltider, idrottande, familjeaktiviteter m.m.

Har ni regler hemma hos dig om hur länge du får titta på TV, video eller DVD? Har ni regler hemma hos dig om vilka TV-program eller filmer du får titta på?

Diagrammet visar det är betydligt vanligare med regler kring TV/video/DVD bland **barn** än bland **unga**.

- 81 % av **barnen** har någon regel som berör tittandet på TV eller filmer
- 43 % av de **unga** har någon sådan regel

Det är vanligare att reglerna rör vad man får se, än hur länge man får titta. 77 % av **barnen** har regler om vad de får se, att jämföra med 46 % om hur länge de får titta. Bland **unga** är andelen 35 % respektive 24 %. Omvänt innebär detta att 54 % av **barnen** och 76 % av de **unga** saknar regler för hur länge de får titta, samt att 23 % av **barnen** och 65 % av de **unga** saknar regler för vad de får titta på.

Här syns inga skillnader mellan könen. Däremot har de vars föräldrar är födda utanför Sverige oftare regler kring TV-tittandet. 44 % av dessa har regler kring hur länge de får titta, jämfört med 35 % av samtliga och 60 % har regler om vad de får

se, jämfört med 56 % av samtliga. 38 % har regler om både tiden och innehållet jämfört med 29 % av samtliga.

Man kan även se att högkonsumenterna av TV i lägre utsträckning har regler hemma hos sig. 28 % har regler om tiden, 49 % om innehållet, 22 % både och, och 55 % har regler om endera tiden eller programmet/filmen.

Vad ser man på TV?

För att få en bild av vad barn/unga helst tittar på för typ av program på TV har en öppen fråga ställts. Här har alltså inga svarsalternativ angetts utan de har helt fritt fått lista tre program de brukar titta på.

Vilka TV-program brukar du titta på? Skriv 3 TV-program som du brukar se.

Sett till det totala antalet svar med samtliga som bas framkommer att det mest populära TV-programmet är den animerade serien *Simpsons*. *Simpsons* är en amerikansk humor-/satirserie som främst är riktad till en vuxen publik, men som även tilltalar barn/unga.

På andra plats återfinns den amerikanska dramaserien *Lost* som handlar om en grupp människor som efter en flygkrasch blivit strandsatta på en öde ö.

Tredjeplatsen delas av över 20 olika val som innefattar allt från specifika program eller serier till "hockey", "TV4" och "tecknat". Svaren är alltså inte begränsade till rena program, utan innefattar även mer svepande beskrivningar och intresseområden.

Det finns tydliga skillnader mellan åldersgruppernas preferenser. Tittar man på **barnens** lista ser man att *Simpsons* visserligen är nummer ett, men på andra plats ligger *Bolibompa* istället för *Lost* som hamnar betydligt lägre ned för den yngre gruppen.

För de **unga** är det just *Lost* som är mest populärt, följt av *Simpsons* och *OC*. *OC* är en "ungdomsdramaserie" i samma stil som *Beverly Hills 90210* eller *Melrose Place*, fast i en mer "modern" och kanske "vuxnare" tappning. På de **ungas** lista hittar man också dokusåpan *Big Brother* på en relativt framskjuten placering.

Tittar man på hur pojkar respektive flickor har svarat ser man även där vissa skillnader. Flickornas favoritprogram är *OC*, följt av *Simpsons*, *Lost* och danstävlingsprogrammet *Floor Filler*. Förutom att rangordningen är olika mellan pojkar och flickor är också svarsmonstret hos flickorna mer utspritt och saknar en överlägsen favorit. Pojkarnas överlägsna favorit är *Simpsons* följt av *Lost*.

Vad ser man på video/DVD?

Vilken typ av videofilmer eller DVD-filmer brukar du se? Skriv de 3 senaste filmerna som du har tittat på.

91 % har lämnat något svar och i genomsnitt har man nämnt 2,4 filmer var.

Sett till det totala antalet svar med samtliga som bas framkommer att den animerade filmen *Madagaskar* intar förstaplatsen, följd av *Harry Potter* (inte specificerat vilken av filmerna) och *Kalle och chokladfabriken*.

Madagaskar är en typisk barn/familjefilm i Disney-traditionen (dock producerad av Steven Spielbergs produktionsbolag Dream Works, som bl.a. står bakom tidigare succéer som *Shrek*).

Harry Potter omfattar i dagsläget fyra filmer och kräver knappast någon närmare presentation. *Kalle och chokladfabriken* är en spelfilmsversion av Roald Dahls barn- och ungdomsbok. Filmen är inte animerad, men innehåller så omfattande datorgenererade inslag att gränsen blir flytande.

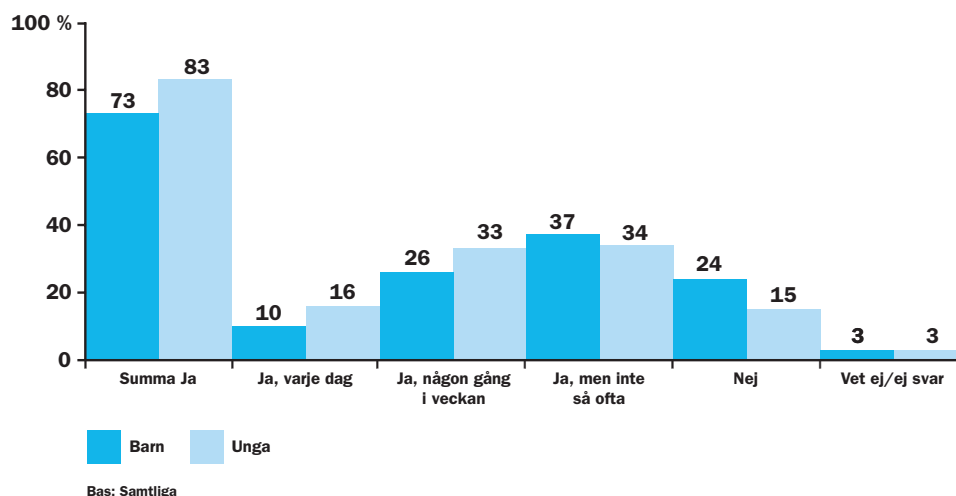
Till skillnad från TV-programmen syns inga påtagliga skillnader mellan undergruppernas svar.

Nyheter på TV

Nyhetssändningarna i TV har allt mer bildmaterial till sitt förfogande och rapporteringen är mycket snabb. Man rapporterar om händelser i stort sett i samma stund som de inträffar. Nyheterna är generellt sett riktade till en vuxen publik och SVT flyttade för några år sedan sin Aktuellt 18-sändning till grannkanalen för att undvika att den låg i direkt anslutning till barnprogrammen. Detta skedde efter påtryckningar från en stark föräldraopinion som upplevde att barnen – i väntan på barnprogrammen – tog illa vid sig av skakande bilder och reportage från krig och andra skrämmande företeelser. För att undersöka i vilken utsträckning barn/unga tittar på nyheterna och hur de upplever dessa har följande frågor ställts. Första frågan gäller om man ser på nyheter.

Brukar du titta på nyhetsprogrammen på TV, t.ex. Aktuellt, Rapport, TV4 Nyheterna?

Det är relativt vanligt förekommande att man ser på nyheterna i TV åtminstone ibland, vilket framkommer av gruppen som svarar "nej":

- barn 24 %
- unga 15 %

Ser på nyheterna varje vecka ("ja varje dag" + "ja, någon gång i veckan"):

- barn 36 %
- unga 49 %

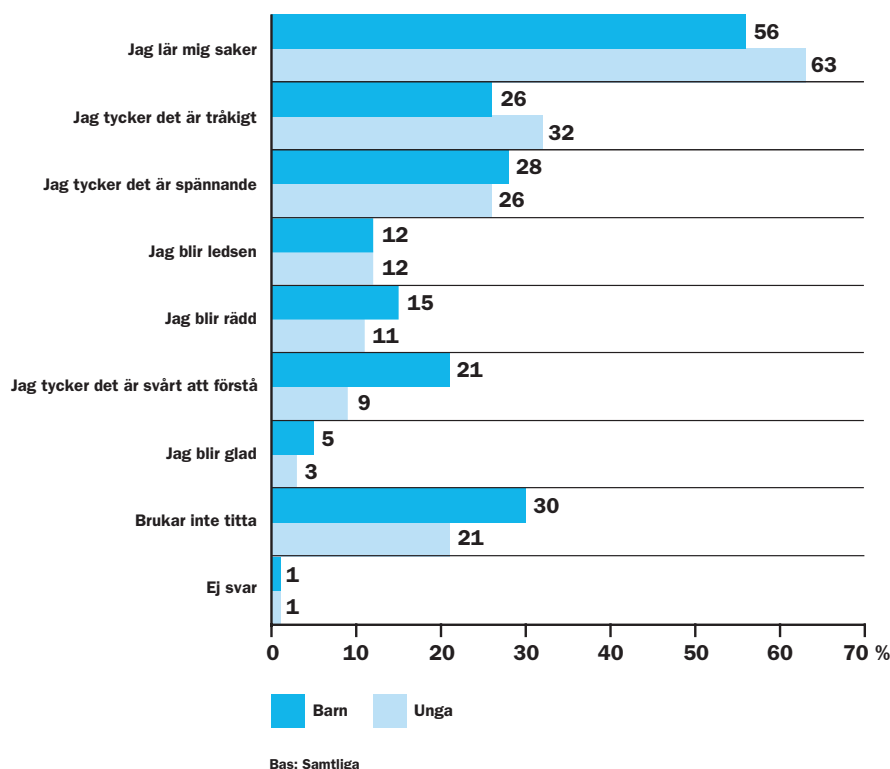
Det är en tydlig tendens att de **unga** tittar på nyheter på TV i högre utsträckning än **barnen**. Samtidigt finns det en intressant könsskillnad när det gäller nyheter på TV. Pojkar ser oftare på nyheter än vad flickor gör. När det gäller dem som ser på nyheterna varje vecka är fördelningen mellan könen:

- pojkar 48 %
- flickor 37 %

Detta innebär inte med automatik att flickorna tar del av nyheter i mindre utsträckning än pojkar, det finns ju andra kanaler att tillgå, t.ex. dagstidningar och Internet. Som framgår av nästa fråga finns det dock indikationer på att flickor har en mer negativ uppfattning av nyheterna på TV.

Nästa fråga gäller hur man upplever nyhetsprogrammen. Här gavs exempel på hur man kan uppleva nyhetsprogram med målsättningen att ge så varierade svarsalternativ som möjligt för att täcka in tänkbara upplevelser.

Hur upplever du nyhetsprogrammen på TV? Kryssa för det som du tycker stämmer för dig. Du kan kryssa för flera svar.

Föregående fråga visade att 20 % av samtliga (24 % av **barnen** och 15 % av de **unga**) inte tittar på nyheterna. Detta bekräftas i denna fråga, då 25 % av samtliga (30 % respektive 21 %) svarar att de inte brukar se på nyheterna. Det alternativ som flest håller med om är att de lär sig saker:

- **barn** 56 %
- **unga** 63 %

Båda åldersgrupperna tycker i samma utsträckning att det är tråkigt som att det är spännande med nyhetsprogrammen på TV. Nyhetsprogrammen är svårare att förstå för **barnen** än för de **unga**, och fler **barn** än **unga** uppger att de blir rädda.

Pojkar och flickor har ungefär samma upplevelser av nyhetsprogrammen, men man ser ändå en tendens att pojkar i något högre utsträckning uttrycker att de lär sig saker (62 % mot 57 % bland flickorna), medan flickor i högre utsträckning uttrycker obehag som att de blir rädda eller ledsna (17 % respektive 18 % bland flickorna jämfört med 8 % av pojkarna).

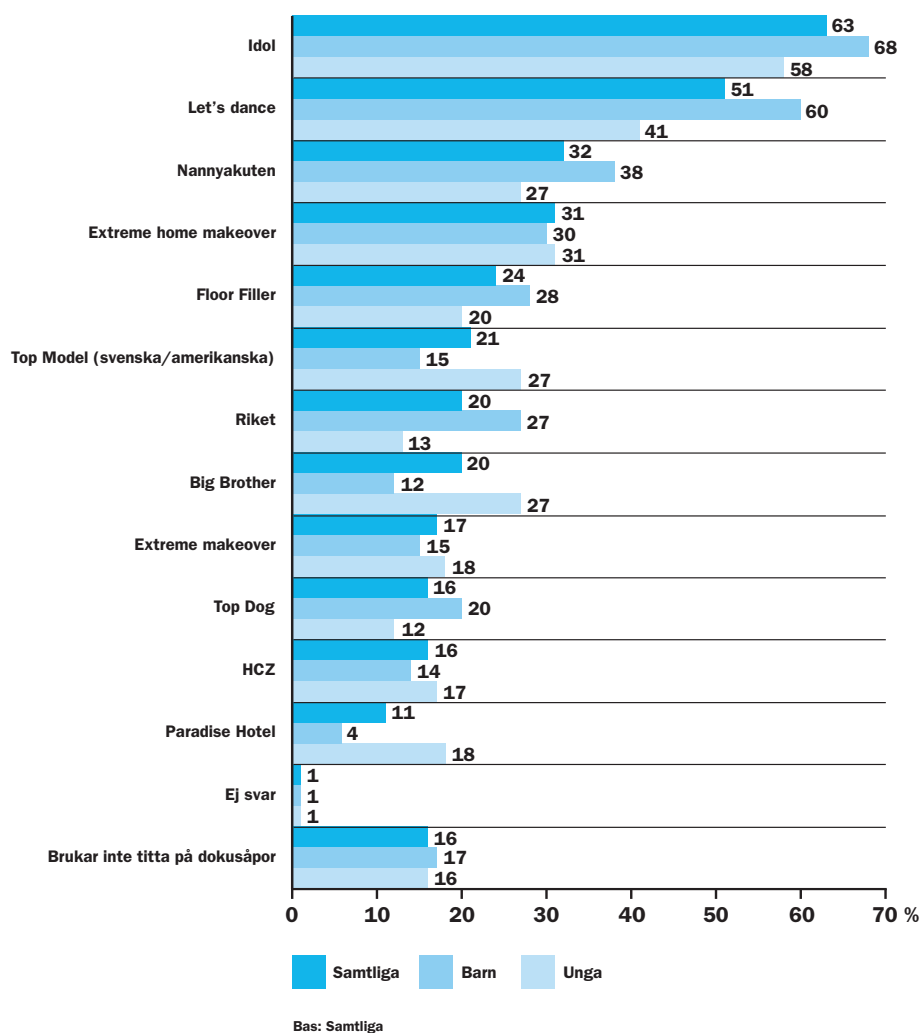
Om man tar detta i beaktande tillsammans med könsskillnaden när det gäller hur ofta man ser på nyheter på TV, förefaller det som om flickorna har ett mer problematiskt förhållande till TV-nyheterna. Frågan är om detta gäller nyhetsrapportering i stort, eller om det just är TV:s sätt att förmedla nyheter som flickorna inte uppskattar? Kan det möjligen vara så att flickorna reagerar starkare och med större

inlevelse på de bilder som visas, och att deras mer negativa upplevelser är att betrakta som en reaktion på det som faktiskt sker i vår omvärld snarare än en kritik av nyhetsförmedlingen i sig?

Dokusåpor

Detta avsnitt behandlar dokusåpor. Området omfattar två huvudfrågor; vilka dokusåpor man brukar titta på och vad man tycker om dokusåpor. Den senare frågan ställdes bara till de unga. Den första frågan ställdes till samtliga.

Vilka dokusåpor brukar du titta på? Markera de som du brukar titta på även om de inte går just nu. Du kan kryssa för flera dokusåpor.

Dokusåpor är en omdebatterad programtyp av flera orsaker. Det har bland annat att göra med att gränsen mellan fiktion och verklighet/dokumentär är otydlig och att de medverkandes beteende därmed får en annan innebörd än det skulle ha i traditionella programtyper. Trots att mycket av innehållet i dessa program är registrerat/redigerat framstår det som mer verkligt än vad det skulle göra i ett program

med skådespelare. Detta gör att sex- och våldsskildringar i denna typ av program har kritiserats för att vara gränsöverskridande och svårhanterliga för publiken, i synnerhet för unga människor. Det gäller också mindre iögonfallande händelser som de medverkandes språkbruk etc.

Inledningsvis kan man konstatera att 83 % av samtliga, lika stor andel i båda åldersgrupperna, tittar på dokusåpor åtminstone någon gång ibland. Detta baseras på att 1 % av samtliga valt att inte besvara frågan och 16 % av samtliga kryssat för alternativet "brukar inte titta på dokusåpor". Samtidigt kan man se att något fler (87 %) trots allt har kryssat för någon dokusåpa som de har sett. Formuleringen "brukar inte titta" innebär ju inte att man *aldrig* tittar.

Det är inga markanta skillnader mellan åldersgrupperna. Man kan dock konstatera att **barn** tycks se mer på dokusåpor än vad de **unga** gör. De fem populäraste programmen för respektive åldersgrupp ser ut som följer:

barn:		unga:	
Idol	68 %	Idol	58 %
Let's Dance	60 %	Let's Dance	41 %
Nannyakuten	38 %	Extreme Home Makeover	31 %
Extreme Home Makeover	30 %	Big Brother	27 %
Floor Filler	28 %	Top Model	27 %

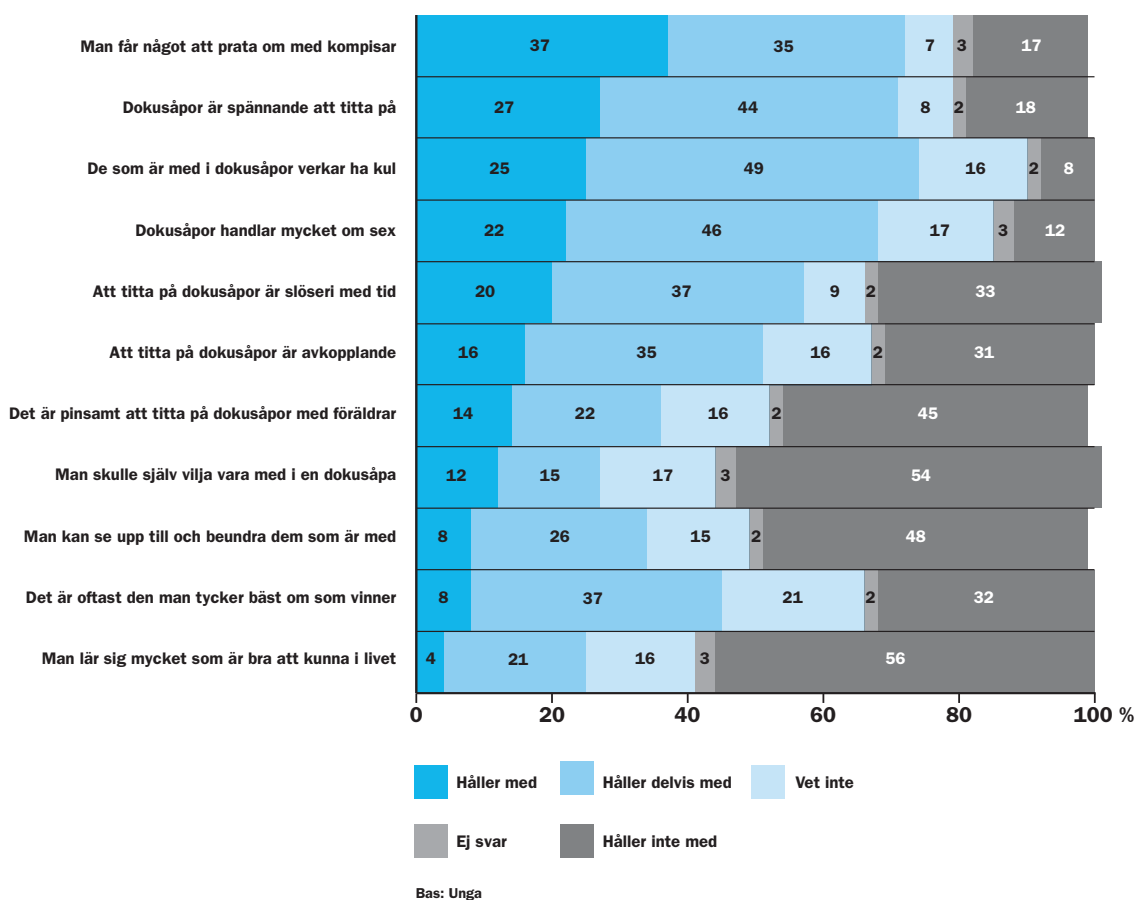
Idol och *Let's Dance* är de i särklass mest populära dokusåporerna för båda åldersgrupperna. **Barnen** drar upp popularitetsvärdena för *Nannyakuten* och *Floor Filler*. Bland de **unga** är *Top Model* och *Big Brother* extra populära.

Värt att notera är att **barnens** topplista helt saknar program av den typ som ofta problematiseras i mediedebatten, dvs. "sexsåpor" som t.ex. *Big Brother*. Båda åldersgrupperna förefaller vara mer intresserade av sång och dans än av relationer och konflikter.

Det är stor skillnad mellan pojkar och flickor när det gäller konsumtion av dokusåpor. Tittar man på vilka som uppgett att de inte brukar titta på dokusåpor ser man att 24 % av pojkarna uppger detta, att jämföra med endast 8 % av flickorna. Flickorna anger också i genomsnitt 4,2 dokusåpor medan pojkarna anger 2,6.

Nästa fråga gäller hur man ser på dokusåpor och hur man uppfattar innehållet. Frågan ställdes enbart till de **unga**.

Här kommer några påståenden om dokusåpor. Kryssa i om du håller med eller inte håller med. Svara med ett kryss på varje rad.

Diagrammet ovan visar inställningen till dokusåpor bland de **unga**. Det medför att vissa genomgående valt att inte svara – de tittar ju inte ("vet inte" eller ej svar).

Jämför man "håller med"+"håller delvis med"-fälten med "håller inte med" får man följande, något förenklade, bild av vad de **unga** anser om dokusåpor:

- de som är med verkar ha kul
- man får något att prata om med kompisar
- de är spännande att titta på
- de handlar mycket om sex

Det framgår också tydligt att det finns vissa vanliga antaganden bland vuxna som inte har någon bred täckning bland barn/unga och deras attityd till denna typ av program. Barn/unga håller *inte* med om att:

- man lär sig mycket som är bra att kunna i livet
- man skulle själv vilja vara med i en dokusåpa

- man kan se upp till och beundra dem som är med
- det är pinsamt att se på dokusåpor med föräldrar

Flickorna svarar i högre utsträckning än pojkarna att "dokusåpor är spännande att titta på", "det är oftast den man tycker mest om som vinner" och att "man kan se upp till och beundra de som är med" samt att "man får något att prata om med kompisar".

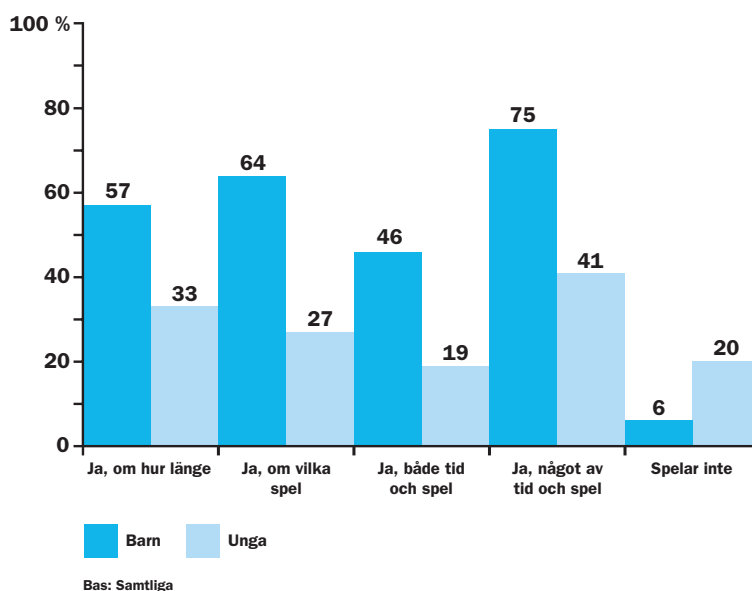
Om man tittar på den grupp som brukar titta på dokusåpor är de generellt mer positiva till programformen – men inte heller okritiska. Det är inte fler bland dessa som t.ex. ser upp till och beundrar dem som är med, själva skulle vilja medverka eller tycker att man lär sig saker som är bra att kunna i livet.

3. Datorspel och TV-spel

Regler om datorspel och TV-spel

Datorspel och TV-spel har vuxit till att bli en av de mest populära fritidsaktiviteterna över huvud taget, inte bara bland barn/unga. Det är dock främst barns/ungas spelande som upplevs som problematiskt. Det gäller såväl typen av spel som den tid de lägger ned på att spela. Följande frågor tar dels upp om barn/unga har några regler kring sitt spelande men också hur de själva upplever spel och spelande.

**Har ni regler hemma hos dig om hur länge du får spela datorspel eller TV-spel?
Har ni regler hemma hos dig om vilka datorspel eller TV-spel du får spela?**

Inledningsvis kan man konstatera att det är betydligt vanligare med regler kring spelandet bland **barn** än bland **unga**. Det gäller såväl tid som vilka spel de får spela.

För att få en korrekt bild av andelen som saknar regler kring dator- och TV-spel måste man ta hänsyn till att 6 % av de **barnen** och 20 % av de **unga** uppger att de inte spelar. Detta innebär att andelen **barn** respektive **unga** som spelar och samtidigt saknar regler blir synlig genom följande formel:

- 75 % av **barnen** har någon regel, 6 % spelar inte:
 $100 \% - 75 \% - 6 \% = 19 \%$
- 41 % av de **unga** har någon regel, 20 % spelar inte:
 $100 \% - 41 \% - 20 \% = 39 \%$

Detta gäller alltså de som saknar regler om såväl tid som vilka spel de får spela.

Enligt samma princip visar det sig att 37 % av de **barn** som spelar saknar regler för tiden, 30 % saknar regler för vilka spel de får spela. För de **unga** är andelarna 47 % respektive 53 %.

Sett till kön uppger i genomsnitt 3 % av pojkarna och 22 % av flickorna att de inte spelar.

Har någon typ av regel om spelande:

- barn 75 %
- unga 41 %

Har regler om hur länge de får spela:

- barn 57 %
- unga 33 %

Har regler om vilka spel de får spela:

- barn 64 %
- unga 27 %

Har regler om både tid och typ av spel:

- barn 46 %
- unga 19 %

Det är vanligare att pojkar har regler kring spelandet, men det är troligen en följd av att pojkar generellt sett spelar mer än flickor. De vars föräldrar är födda utanför Sverige har regler i något högre grad än genomsnittet.

Vilka spel spelar man?

Vilka datorspel eller TV-spel brukar du spela? Skriv 3 spel som du brukar spela.

82 % av de medverkande har lämnat något svar och i genomsnitt har man lämnat 2,0 svar var.

Med samtliga som bas framkommer att *The Sims* är det populäraste spelet. Andraplatsen delas mellan *Counter-Strike* och *The Sims 2*.

The Sims kan liknas vid ett interaktivt socialt experiment där relationer och kommunikation är det viktigaste, ett slags dockskåp i datorspelsversion. Som spelare manipulerar du karaktärernas omgivning och förutsättningar i spelet. *The Sims* liknade inget annat spel när det kom och har blivit ett världsomspännande fenomen och en försäljningssuccé. Mycket talar för att det är ett av de mest spelade spelen över huvud taget.

Grunden till actionspelet *Counter-Strike* lades i och med lanseringen av *Half-Life* som revolutionerade genren med såväl grafik och manus. *Counter-Strike* växte fram genom modifikationer i spelets konstruktion gjorda av spelare på nätet och företaget tog fasta på dessa och skapade ett multiplayer-spel som vuxit till det mest spelade spelet i världen. I spelet, som alltså förutsätter att man spelar mot andra människor antingen över nätet eller via ett LAN, ikläder du dig rollen som terrorist som ska placera ut en bomb eller som medlem i den polisstyrka som skall avvärja detta.

Bland de **unga** är *Counter-Strike* det populäraste spelet.

Counter-Strike återfinns inte bland **barnens** topp tre-titlar, spelet hamnar först på en delad sjätteplats hos den yngre gruppen. Det är istället *Harry Potter* som innehar tredjeplaceringen.

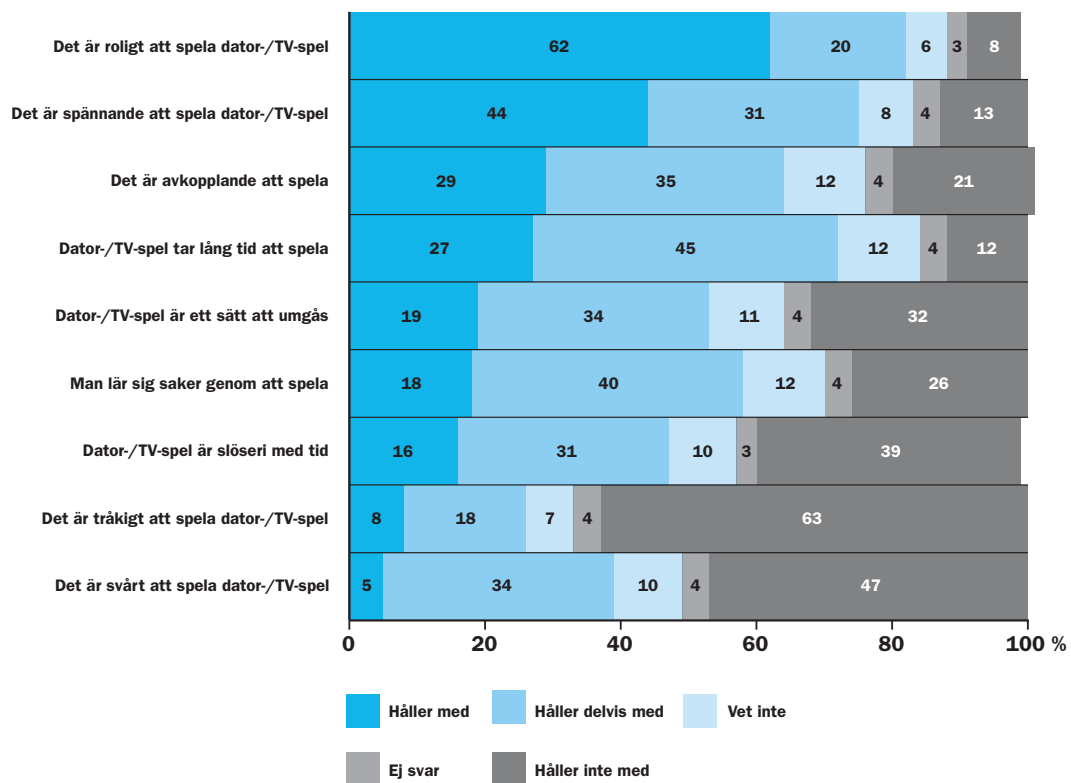
Det finns också tydliga könsskillnader när det gäller vilka spel man spelar. *The Sims* är inte alls lika populärt bland pojkar som bland flickor och omvänt är *Counter-Strike* inte alls lika populärt bland flickor som bland pojkar:

	pojkar	flickor
● <i>Counter-Strike</i>	19 %	1 %
● <i>The Sims</i>	5 %	24 %

Vad tycker man om att spela dator- och TV-spel?

Nedanstående fråga ställdes endast till de **unga**.

Här har vi skrivit några påståenden om datorspel och TV-spel. Kryssa i om du håller med eller inte håller med. Svara med ett kryss på varje rad.

Bas: Unga

Som nämnts är det 20 % av de **unga** som tidigare markerat att de inte brukar spela datorspel eller TV-spel. Man kan anta att dessa återfinns bland dem som antingen väljer att svara "vet inte" eller återfinns bland dem som svarat negativt på frågan (tycker spelen är slöseri med tid eller tråkiga att spela).

Något förenklat ger svaren följande bild av vad de **unga** tycker om att spela dator- och TV-spel:

- det är roligt
- det är spännande
- det tar lång tid
- det är avkopplande
- det är ett sätt att umgås
- man kan lära sig saker

Andelen **unga** som tycker att det är svårt att spela datorspel och TV-spel är liten, endast 5 % "håller med" om detta.

Man ser motsvarande skillnader mellan könen som för dokusåporna, här är det dock pojkarna som är mest positiva. Pojkarna tenderar att i högre utsträckning tycka att spelen är spännande, roliga, avkopplande, ett sätt att umgås och även att man lär sig saker. Det kan påpekas att 81 % av pojkarna "håller med" om att datorspel/TV-spel tar lång tid att spela (32 % "håller med" + 49 % "håller delvis med"). Flickorna tycker i större utsträckning att spelen är tråkiga och slöseri med tid.

Samtidigt bör påpekas att många flickor är positiva till spel. Som exempel kan nämnas att 43 % av flickorna "håller med" om att det är roligt att spela och ytterligare 26 % "håller delvis med" om detta (att jämföra med pojkarna bland vilka 82 % "håller med" och ytterligare 15 % "håller delvis med").

Ser man till dem som uppgivit att de spelar är skillnaderna trots allt relativt små. De är generellt mer positiva, men inte anmärkningsvärt.

Det är viktigt att poängtera att "spel" är ett vitt begrepp som inte återspeglar hur mycket olika spel skiljer sig åt i såväl utförande som upplevelse. Det finns en mängd olika genrer som skiljer sig fundamentalt från varandra men där även spelen inom varje genre uppvisar stora skillnader. Ett jämförbart begrepp till "spel" i detta avseende skulle kunna vara "böcker". Det vill säga, det säger egentligen ingenting specifikt om innehållet eller den förväntade upplevelsen.

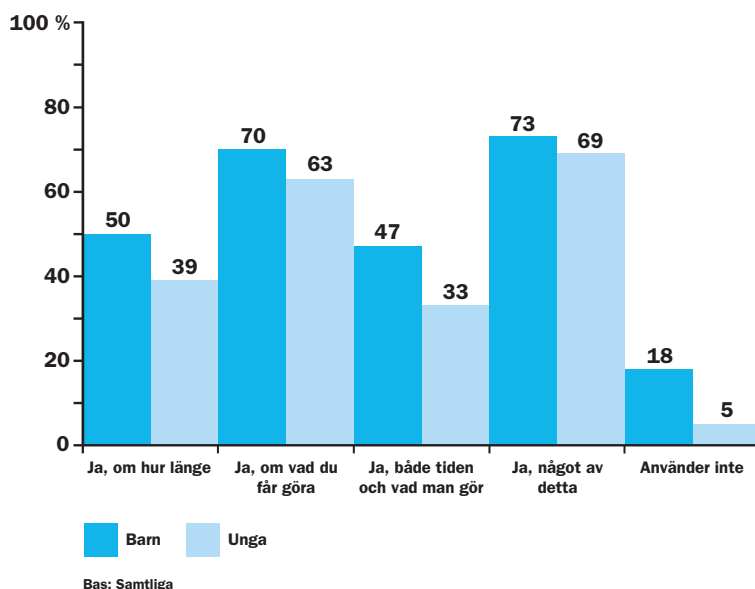
4. Internet

Regler för Internet

När det gäller Internet har det ställts fler frågor jämfört med de övriga medieformerna, vissa av frågorna har enbart ställts till de **unga**. De inledande frågorna handlar om regler kring Internetanvändningen.

Har ni regler hemma hos dig om hur länge du får använda Internet?

Har ni regler hemma hos dig om vad du får göra på Internet t.ex. vilka sajter du får besöka, vad du får berätta om dig själv (t.ex. vad du heter eller var du bor)?

Inledningsvis kan konstateras att det är något vanligare med regler bland **barn** än bland **unga**. Skillnaden är emellertid inte lika markant som t.ex. för dator- och TV-spel.

För att få en korrekt bild av andelen som saknar regler kring Internetanvändning måste man ta hänsyn till att 18 % av **barnen** och 5 % av de **unga** uppger att de inte använder Internet. Detta innebär att andelen **barn** respektive **unga** som använder Internet och samtidigt saknar regler blir synlig genom följande formel:

- 73 % av **barnen** har någon regel, 18 % använder inte:
 $100\% - 73\% - 18\% = 9\%$
- 69 % av de **unga** har någon regel, 5 % använder inte:
 $100\% - 69\% - 5\% = 26\%$

Detta gäller alltså de som saknar regler om såväl tid som vad de får göra.

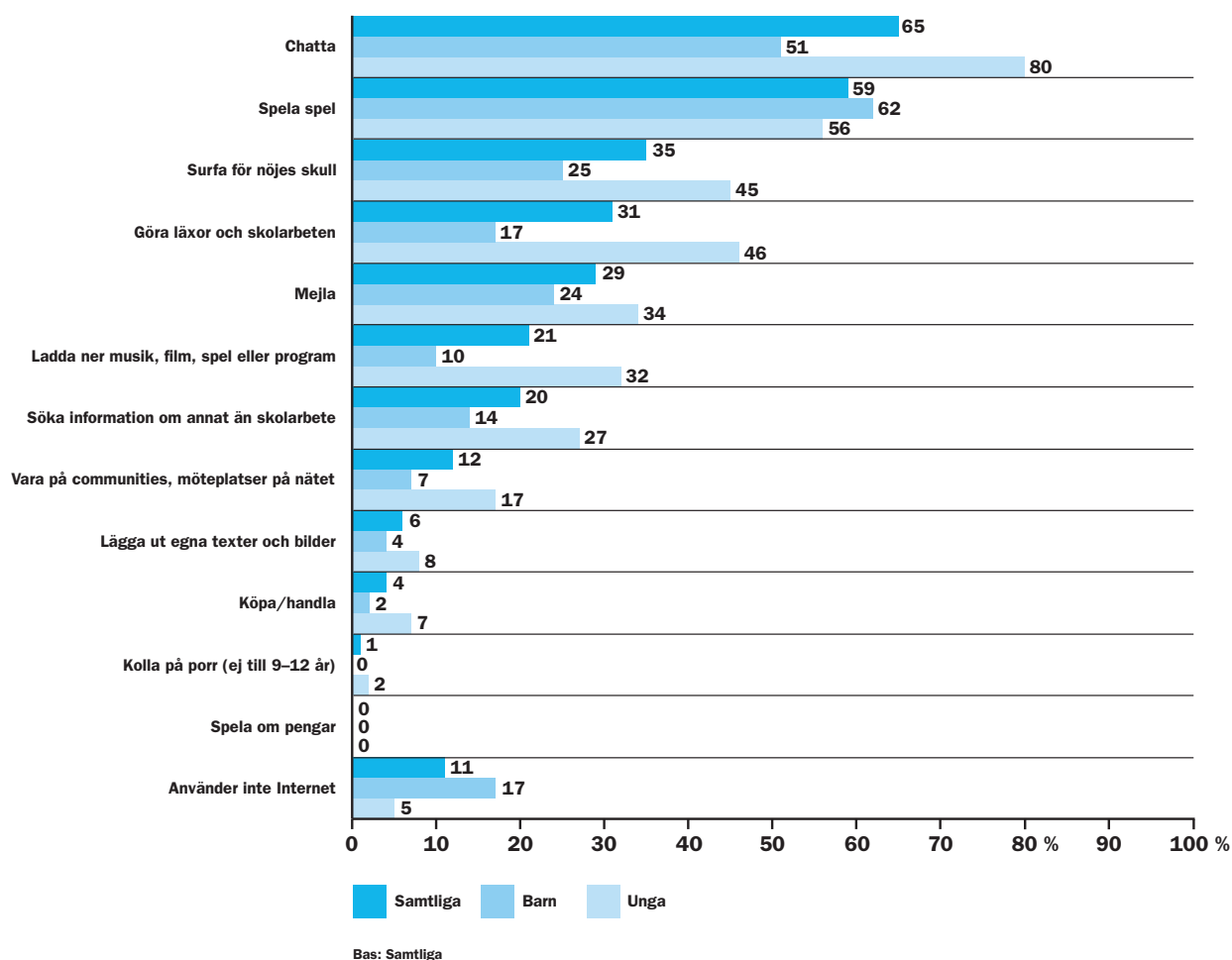
Enligt samma princip visar det sig att 32 % av de **barn** som använder Internet saknar regler för tiden, 12 % saknar regler för vad de får göra. För de **unga** är andelarna 56 % respektive 32 %.

70 % har någon form av regel kring Internetanvändandet (73 % respektive 69 % i diagrammet ovan). Vanligast förekommande är att man har regler om vad man får göra på Internet, t.ex. vilka sajter man får besöka eller vad man får berätta om sig själv. Både bland **barn** och **unga** svarar flertalet – 70 % respektive 63 % – att detta är fallet.

Bland flickor är det något vanligare att man har regler om hur *länge* man får använda Internet (47 % bland flickor jämfört med 42 % bland pojkar). Det är också vanligare bland dem vars föräldrar är födda utanför Sverige (55 %). När det gäller vad man får göra på Internet syns inte samma skillnader.

Vad gör man på Internet?

Vad brukar du göra på Internet? Välj max 5 alternativ.

I en absolut topp ligger "chatta" och "spela spel"³. Det är något som 65 % respektive 59 % svarar att de brukar göra. Det är sedan ett glapp ned till "surfa för nöjes skull", "göra läxor och skolarbeten" och "mejla", vilket cirka 30 % svarar att de brukar göra.

Man kan konstatera att det är relativt stora skillnader mellan **barns** och **ungas** Internetanvändning. 17 % av **barnen** svarar att de inte använder Internet, jämfört med 5 % av de **unga**. Detta innebär att det är en större andel av de **unga** som gör olika saker på Internet.

Nedbrutet på de två åldersgrupperna ser man tydligt dessa skillnader. **Barnen** svarar på följande sätt:

● spela spel	62 %
● chatta	51 %
● surfa för nöjes skull	25 %
● mejla	24 %
● göra läxor/skolarbeten	17 %

De **ungas** svar ger följande bild:

● chatta	80 %
● spela spel	56 %
● göra läxor/skolarbeten	46 %
● surfa för nöjes skull	45 %
● mejla	34 %

De **unga** laddar också ned film/musik etc. i högre utsträckning än vad **barnen** gör.

Värt att notera är att andelen för alternativet "spela om pengar" uppgår till 0 %.

Det är en viss skillnad mellan pojkar och flickor när det gäller användning av Internet. Flickorna tycks använda Internet något mer än vad pojkarna gör. 12 % av pojkarna svarar att de "inte använder Internet" jämfört med 9 % av flickorna. Flickorna chattar mer (69 % respektive 61 %), gör mer skolarbeten på Internet (36 % respektive 25 %) och mejlar mer (36 % respektive 22 %). Pojkarna spelar däremot mer spel på Internet – 68 % av pojkarna jämfört med 50 % av flickorna.

I denna fråga ser man också att de som bor i storstäder använder Internet mer än de som bor i övriga landet. I storstäderna är det 8 % som svarar att de inte använder Internet jämfört med 12 % i övriga landet.

---

³ För de **unga** var svarsalternativet kring att ladda ned olika saker något utförligare samt att svarsalternativet "kolla på porr" fanns med.

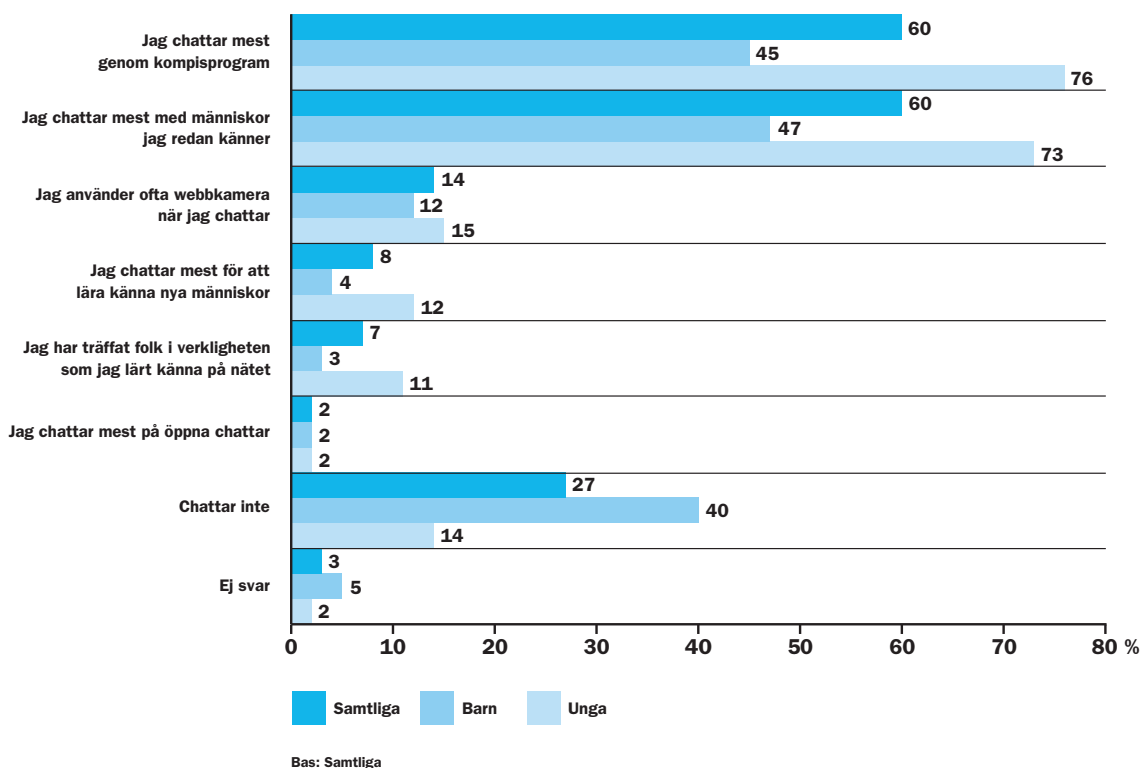
Tittar man på gruppen högkonsumenter av Internet får man följande topplista:

- chatta 92 %
- spela spel 68 %
- surfa för nöjes skull 52 %
- ladda ned musik/film/spel 43 %
- göra läxor/skolarbeten 39 %

Högkonsumenterna laddar också ned material i betydligt högre grad än genomsnittet.

Vem chattar man med?

*Om att chatta – vilket av följande stämmer in på dig?
Du kan kryssa för flera svar.*

I föregående fråga visade det sig att de **unga** chattar mer än **barnen**, vilket också bekräftas av denna fråga. Observera att diagrammet har samtliga som bas, även de som inte chattar redovisas.

Det vanligaste är att man chattar genom kompisprogram och med personer som man redan känner, vilket 60 % svarar. 14 % använder webbkamera när de chattar. De **unga** chattar mer för att lära känna nya människor än vad **barnen** gör och

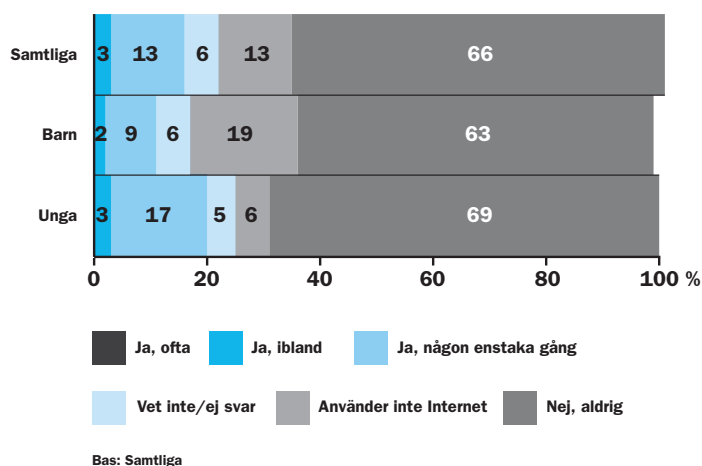
de **unga** har också oftare träffat personer i verkligheten som de lärt känna på Internet.

Det förekommer inga signifikanta skillnader mellan pojkar och flickor eller andra delmålgrupper i undersökningen.

Mobbning

När man kommunicerar med andra via Internet, oavsett om det handlar om chatt, mejl eller om man befinner sig på en community eller i ett online-spel med realtidskommunikation kan det uppstå konflikter liksom i "verkliga" livet. Konflikter som uppstår i verkliga livet kan också fortsätta via nätet eller annan elektronisk kommunikation. Massmedia har på senare år uppmärksammat att barn som blir mobbade i skolan får utstå fortsatt mobbning efter skoldagens slut via mobiltelefon, chattar eller mejl. Följande fråga syftar till att undersöka huruvida barnen upplevt detta på nätet.

Har du råkat ut för att någon är elak mot dig eller mobbar dig på Internet?

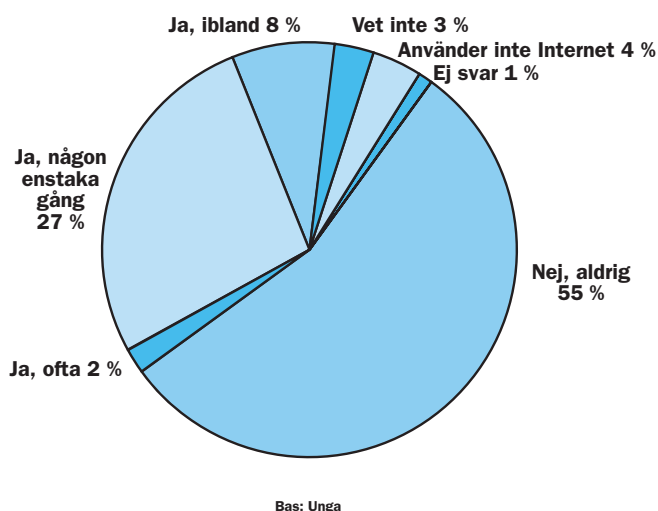
16 % svarar att de någon gång har råkat ut för att någon har varit elak eller mobbat dem på Internet (13 % "någon enstaka gång", 3 % "ibland", 0 % "ofta"). Detta är vanligare bland de **unga** 20 %, än bland **barnen** 11 %.

Det är också vanligare bland flickorna (20 %) än bland pojkarna (11 %) att man har problem med detta. I övrigt syns inga markanta skillnader mellan delmålgrupperna.

Sex och pornografi

Sex och pornografi är lättillgängligt på nätet, det är samtidigt något som många föräldrar uttrycker en stark oro för att deras barn skall komma i kontakt med, vilket framgår av olika undersökningar. Frågorna om sex och pornografi som följer ställdes enbart till de **unga**.

Har du kommit i kontakt med sex- och porrsajter på Internet?

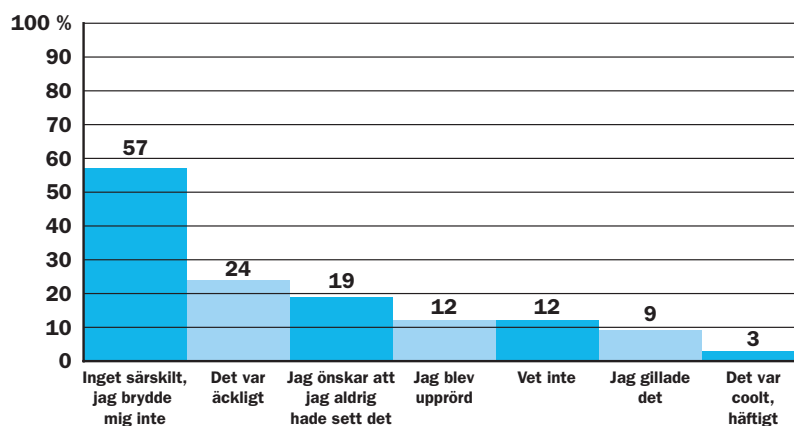

55 % svarar att de aldrig har kommit i kontakt med denna typ av sajter. 37 % svarar att de har gjort det i olika grad.

Det är betydligt vanligare att pojkar har kommit i kontakt med denna typ av sajter. 47 % av pojkarna svarar "ja" jämfört med 27 % av flickorna. **Unga** vars föräldrar är födda i Sverige svarar "ja" i högre utsträckning än de vars föräldrar är födda i utlandet.

Frågan som ställts gör ingen distinktion mellan om man medvetet sökt sig till en sajt med sexuellt material eller om man hamnat där av misstag eller av en slump. Den kraftiga könsskillnaden pekar dock på att pojkar är betydligt mer intresserade av sex- och porrsajter än vad flickorna är.

**Om du har kommit in på en sajt med sex och porr, hur upplevde du det?
Du kan kryssa för flera svar.**

Bas: Unga, som kommit in på en sajt med sex och porr

Diagrammet visar hur de 37 % som uppgett att de kommit i kontakt med sex- eller porrsajter upplevde det. Det vanligaste svaret är att man inte upplevde något särskilt och inte brydde sig. Det svarar 57 % av de **unga** som kommit in på en sex- eller porrsajt (ytterligare 12 % svarar "vet inte").

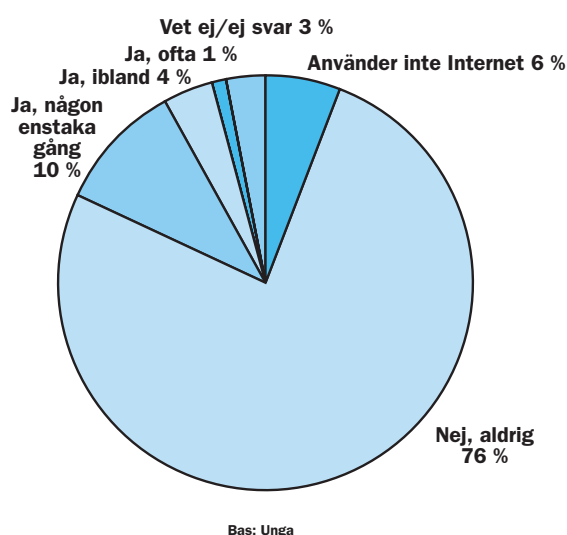
Nästan lika många (55 %) berördes negativt på olika sätt av det de sett på sajten och 12 % tyckte att det var "coolt" eller "gillade det".

Flickorna berördes i högre utsträckning negativt på olika sätt av det de sett jämfört med pojkarna:

	flickor	pojkar
● det var äckligt	49 %	10 %
● jag önskar att jag aldrig hade sett det	33 %	11 %
● jag blev upprörd	22 %	6 %

41 % av flickorna svarar "inget särskilt, jag brydde mig inte", bland pojkarna är den andelen 66 %.

Har du råkat ut för att någon på Internet pratar om sex med dig utan att du vill det?

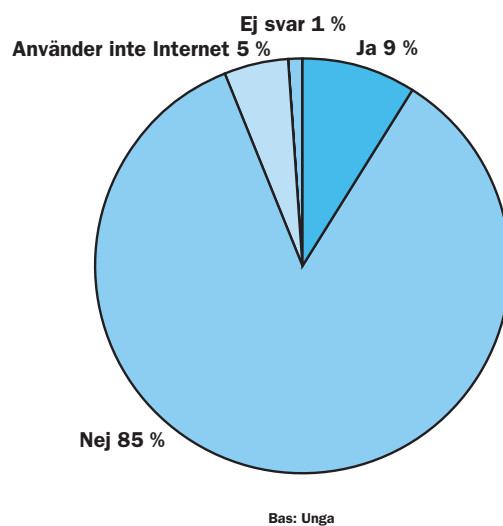
15 % av samtliga **unga** svarar att de någon gång har råkat ut för detta, 10 % svarar "någon enstaka gång" och 76 % uppger att de aldrig har råkat ut för detta.

Det är betydligt vanligare att flickor råkar ut för detta än att pojkar gör det. 23 % av flickorna uppgav detta jämfört med 7 % av pojkarna.

Att träffas i verkligheten

Följande fråga ställdes enbart till de **unga**

Har du någon gång stämt träff med någon på riktigt som du tidigare bara haft kontakt med på Internet?

9 % av de **unga** har träffat en person i verkligheten som de tidigare bara haft kontakt med på Internet. Andelen här är något lägre än resultatet på den tidigare frågan *Om att chatta – vilket av följande stämmer in på dig?* där 11 % av de **unga** uppgav att de träffat någon de lärt känna på Internet.

Det syns inga markanta skillnader mellan pojkar och flickor. Däremot uppger 16 % av de med föräldrar födda utanför Sverige att de har träffat personer på riktigt som de tidigare bara haft kontakt med på nätet. Det är en signifikant högre andel jämfört med samtliga.

Högkonsumenter av Internet skiljer sig från genomsnittet på detta område, andelen som uppger att de träffat någon uppgår bland dem till 16 %.

För att få en bild av hur en sådan träff gestaltat sig har två ytterligare frågor ställts kring detta. Den första gäller om man tog med sig någon när man gick för att träffa den personen som man hade fått kontakt med på Internet. Den andra gäller vad som hände på träffen. Båda dessa frågor redovisas i tabellform⁴.

***Om du någon gång har bestämt träff på riktigt med någon du bara haft kontakt med på Internet, tog du då med dig någon till träffen?
Du kan kryssa för flera svar.***

Bas: unga	%
jämnårig kompis	6
jag gick själv till mötet	2
kommer inte ihåg	2
syskon	1
förälder	1
jag ångrade mig och gick inte dit	1
annan person	0
annan vuxen	-
har aldrig bestämt träff/ej svar	90

---

⁴ För att ge en bild av hur vanligt detta är i denna åldersgrupp som helhet används samtliga **unga** som bas i båda tabellerna. Detta innebär att även de som inte stämt träff – 86 % – samt de 4 % respektive 3 % som inte svarat finns med i tabellen.

**Vad hände när du träffade personen du stämt träff med?
Du kan kryssa för flera svar.**

Bas: unga	%
det var roligt	8
inget särskilt, vi bara träffades	3
kommer inte ihåg	1
jag ångrade mig och gick därifrån	0
det var trist och misslyckat	0
den jag träffade sa elaka saker till mig	-
den jag träffade försökte göra mig illa	-
har aldrig bestämt träff/ej svar	89

Den övre tabellen visar att det vanligaste är att man tog med sig en jämnårig kompis till mötet. 2 % uppger att de gick själva och lika många uppger att de inte kommer ihåg.

När det gäller vad som hände på träffen svarade de flesta att det var roligt att träffa den person de hade stämt träff med. Det näst vanligaste svaret är att "inget särskilt" hände.

Bland svarsalternativen fanns även "den jag träffade sa elaka saker till mig" samt "den jag träffade försökte göra mig illa" med, det är dock ingen som kryssat för något av dessa alternativ.

Det bör poängteras att "att träffa" någon i princip inte ger någon information om vad som egentligen ägt rum – vilken miljö det handlar om, vilken tid på dygnet, om det var andra människor i närheten etc. Det kan till exempel handla om en fritidslokal, på en konsert, en sporthall eller ett kafé.

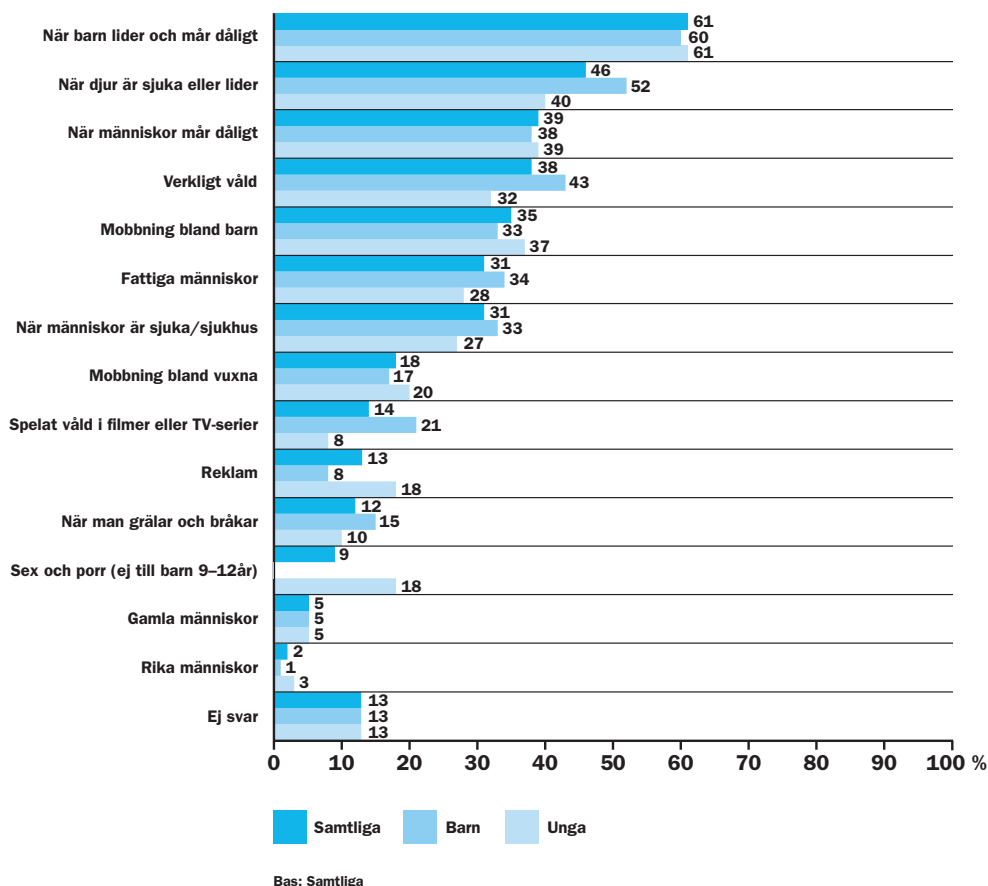

5. Avslutande frågor

Medieinnehåll man mår dåligt av

Finns det något innehåll i TV, film, spel eller på Internet som du mår dåligt av att se? Du kan kryssa för flera svar.

För de **unga** fanns alternativet "sex och porr" med.

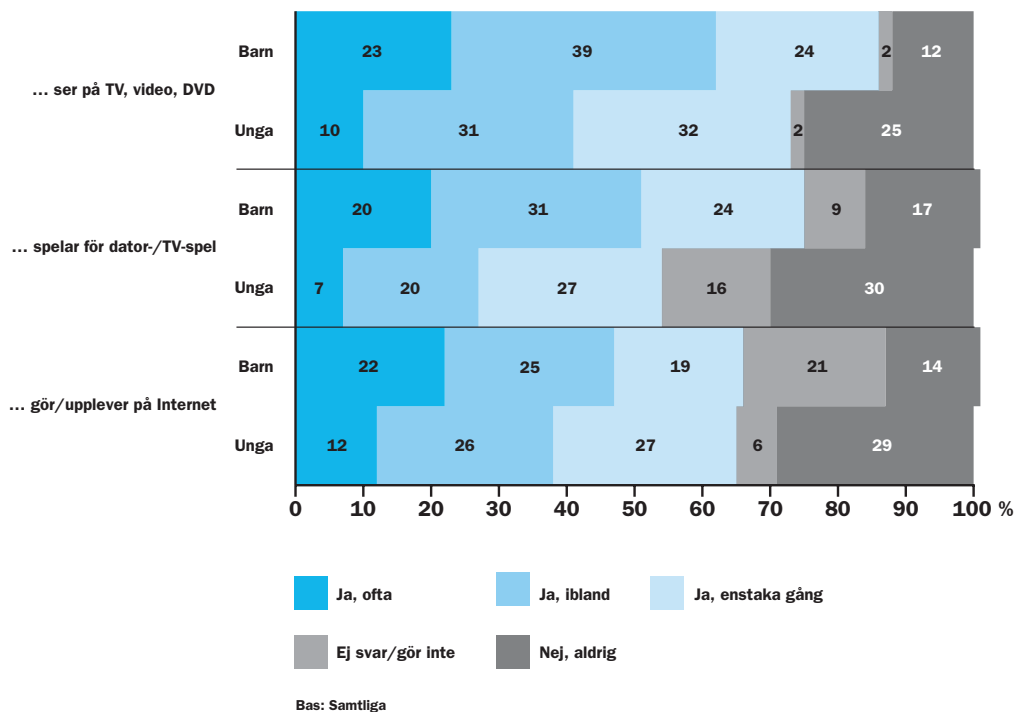
Åldersgrupperna följer varandra relativt väl när det gäller synen på vad man mår dåligt av att se. 90 % har lämnat något svar på frågan och i genomsnitt har man kryssat för 3,5 svar var. **Barnen** har kryssat för något fler alternativ än de **unga** (3,6 mot 3,45) och tar mer illa vid sig av t.ex. våld – i synnerhet verkligt, men även spelat – än de **unga**. De **unga** skiljer sig från **barnen** genom att de i högre utsträckning angivit att de mår dåligt av att se reklam (**unga** 18 %, **barn** 8 %).

På en mer generell nivå kan sägas att barn/unga mår dåligt av att se andra fara illa, framför allt andra barn, men även djur och andra människor (vuxna). Många uppger även att de mår dåligt av att se mobbning, sjuka människor och fattiga människor.

Flickorna har genomgående kryssat för fler saker de mår dåligt av att se, i genomsnitt fyra svar mot pojkarnas tre. Det gäller främst våld, mobbning och när människor eller djur lider samt sex och porr (alternativet var endast tillgängligt för **unga**).

Pratar man med sina föräldrar om medieupplevelser?

*Brukar du och dina föräldrar prata om vad du ...
Svara med ett kryss på varje rad.*

Genomgående talar **barnen** oftare med sina föräldrar om vad man sett och upplevt än vad de **unga** gör. Om man utgår från de mer frekventa, de som har svarat "ja, ofta" eller "ja, ibland" ser man följande fördelning:

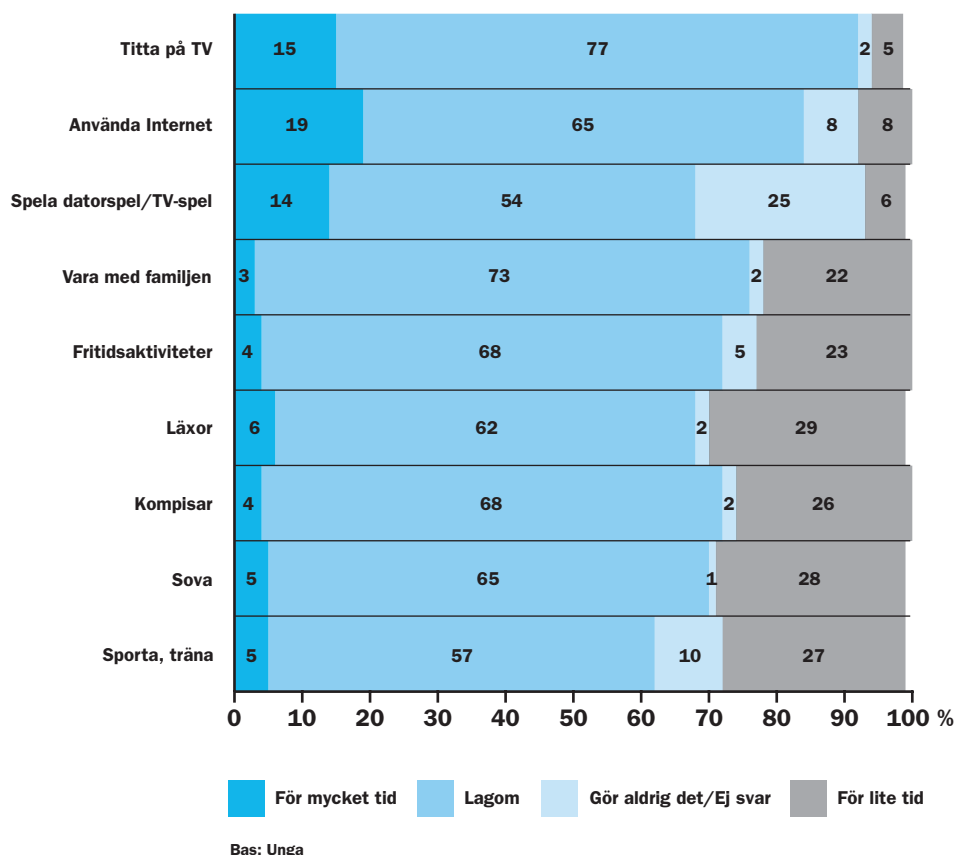
TV/video/DVD	barn	unga
	62 %	41 %
Dator-/TV-spel	barn	unga
	51 %	27 %
Internet	barn	unga
	47 %	38 %

Det finns vissa skillnader mellan pojkarnas och flickornas svar. Flickorna uppger i högre grad än pojkarna att de talar med sina föräldrar om vad de har upplevt på Internet (71 % respektive 61 %). När det gäller datorspel/TV-spel svarar 76 % av pojkarna att de talar med sina föräldrar om spelen, jämfört med 54 % av flickorna. Pojkarna spelar samtidigt spel i betydligt högre utsträckning än flickorna. När det gäller det man ser på TV/video/DVD är det ingen skillnad.

Ägnar man sin tid åt rätt saker?

Till de **unga** ställdes en fråga om hur de tycker att de spenderar sin tid och hur tiden fördelas mellan olika aktiviteter.

**Tycker du att du ägnar för mycket tid, lagom med tid eller för litet tid åt ...?
Svara med ett kryss på varje rad.**

Överlag förefaller de **unga** vara relativt nöjda med den tid de spenderar på olika aktiviteter. För de olika aktiviteterna svarar mellan 54 % och 77 % av dem "lagom". Om man tittar på "för mycket tid" är de tre aktiviteter som sticker ut: TV, Internet och datorspel/TV-spel. Mellan 14 % till 19 % anser att de ägnar för mycket tid åt dessa aktiviteter.

Övriga aktiviteter anser mellan 22 % och 29 % får för *lite* tid. Det gäller läxor, sömn, kompisar, vara med familjen, fritidsaktiviteter samt sporta/träna.

Högekonsumenterna anser att de ägnar för mycket tid åt den medieform som de är högekonsumenter av. Dessa skillnader mot genomsnittet är kraftiga. Som exempel kan nämnas "spela datorspel/TV-spel", där "för mycket tid" bland genomsnittet motsvarar 14 %, medan motsvarande andel bland högekonsumenter av TV-spel uppgår till 50 %. Detta gäller överlag bland högekonsumenterna och kan tyda på att de är medvetna om att deras mediebruk ibland kan vara överdrivet.

Dator- och TV-spel tycks främst pojkarna anse sig konsumera för mycket av – 24 % av pojkarna jämfört med 4 % av flickorna.

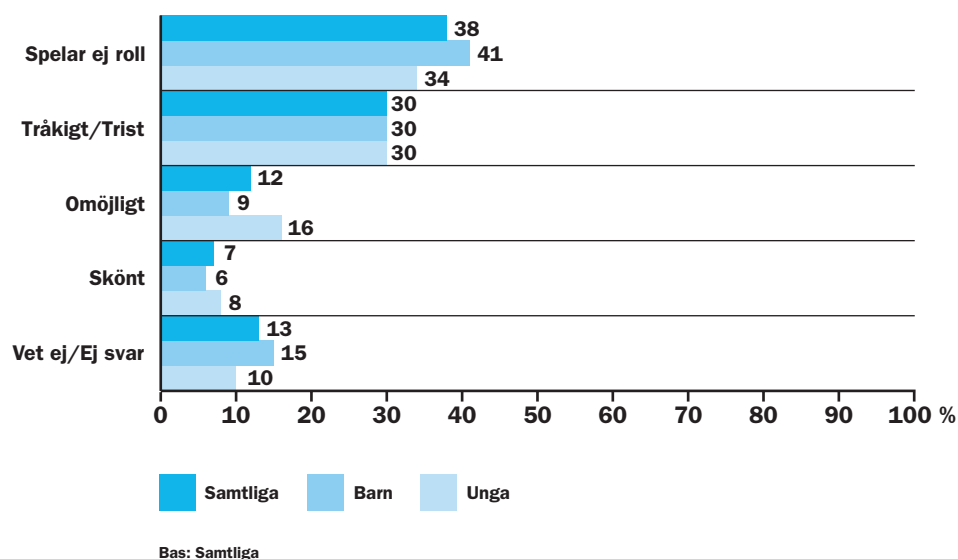
24 % av flickorna tycker att de ägnar för mycket tid åt Internet, jämfört med 15 % av pojkarna.

12 % av de med föräldrar födda utanför Sverige svarar att de tycker att de spenderar för mycket tid med familjen. Bland dem med föräldrar födda i Sverige är andelen endast 2 %.

Hur skulle man uppleva en vecka utan dessa medier?

Denna avslutande fråga ställdes till samtliga.

**Hur skulle du uppleva en vecka helt utan TV, datorspel och Internet?
Välj ett svar.**

7 % av samtliga tycker att det vore skönt och 38 % att det inte skulle spela så stor roll. 30 % tycker att det vore tråkigt och 12 % direkt omöjligt. 13 % vet inte.

Resultatet skiljer sig något mellan åldersgrupperna. **Barnen** tenderar att svara att det inte spelar så stor roll medan de **unga** i större utsträckning angivit att det är omöjligt.

Högkonsumenter, främst av TV, datorspel och Internet, uttrycker i högre utsträckning att det skulle vara tråkigt och trist – rent av omöjligt – med en vecka utan TV, datorspel och Internet.

6. Beskrivning av gruppen högkonsumenter

I genomgången har undersökningens delmålgrupper kommenterats i de fall då märkbara och intressanta skillnader mot genomsnittet har noterats. Den delmålgrupp som oftast kommenterats är högkonsumenterna, vilka beskrivs nedan.

- **Högkonsumenter av TV (20 %).** Är i stort sett lika ofta flickor som pojkar, möjligen en liten överrepresentation av flickor. Möjligen litet äldre än genomsnittet för undersökningen. Har ofta en TV på rummet, med fler kanaler än SVT1, SVT2 och TV4. Barn till föräldrar födda utanför Sverige kan vara överrepresenterade. På frågan om fritidssysselsättningar har de en tendens att i lägre grad ange sysselsättningar såsom sport, läsläsning och läsning av böcker.
- **Högkonsumenter av Internet (16 %).** Lika ofta flickor som pojkar. Äldsta gruppen bland högkonsumenterna, hälften är 14 år eller äldre. Barn med invandrade föräldrar kan vara överrepresenterade. Har ofta TV med flera kanaler, video/DVD och/eller dator på rummet.
- **Högkonsumenter av datorspel (9 %).** Klar övervikt av pojkar, möjligen litet äldre än genomsnittet för undersökningen. Har ofta TV med flera kanaler, TV-spel och dator på rummet. En större andel av högkonsumenterna av datorspel anger Internet som en fritidssysselsättning.
- **Högkonsumenter av TV-spel (3 %).** Majoriteten är pojkar. Har ofta TV med flera kanaler, video/DVD och TV-spel på rummet. Bortsett från Internet använder de även andra medier i högre grad.
- **Högkonsumenter av video/DVD (3 %).** Något fler pojkar än flickor. Tittar på TV i högre grad än genomsnittet. Barn till föräldrar födda utanför Sverige kan vara överrepresenterade.

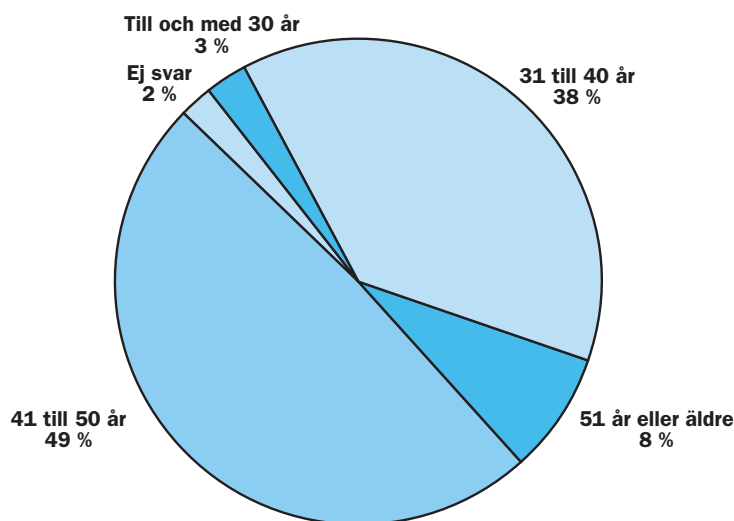
Föräldrastudien

1. Något om föräldrarna och barnen

Observera att markanta skillnader mellan föräldrastudien och barnstudien tas upp i jämförelsen på sidan 10.

Något om föräldrarna själva

Hur gammal är du?

Bas: Samtliga

Merparten av föräldrarna är i ålderskategorin 31–50 år. 3 % är 30 år eller yngre och 8 % är 51 år eller äldre.

Var är du född?

	Samtliga 1 375	Föräldrar till barn 734	Föräldrar till unga 641
I Sverige	84 %	86 %	83 %
I annat land i Europa	8 %	7 %	9 %
Utanför Europa	7 %	7 %	7 %
Ej svar	1%	0 %	1 %

84 % av de medverkande uppger att de är födda i Sverige, 8 % att de är födda i något annat land i Europa och 7 % att de är födda utanför Europa.

Är du man eller kvinna?

20 % av dem som besvarat enkäten är män och 78 % är kvinnor. Bland föräldrar till **unga** är det 22 % män som besvarat frågorna och bland föräldrar till **barn** är andelen män 19 %.

Detta har rimligen betydelse för hur frågorna har besvarats och är ett intressant resultat i sig. Huruvida svarsfördelningen även reflekterar pappornas engagemang i barnens mediebruk går naturligtvis inte att avgöra, men med tanke på den kraftiga dominansen av kvinnor är frågan berättigad.

Föräldrar om barnen

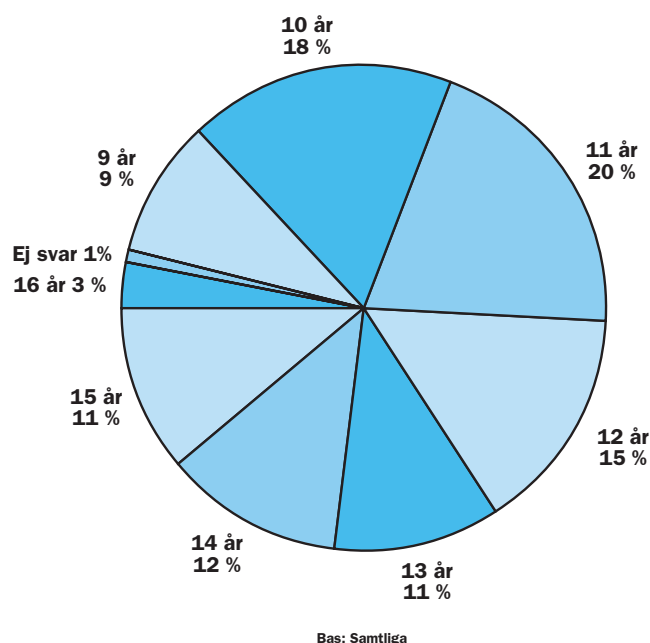
Är barnet en pojke eller flicka?

Undersökningen har resulterat i en jämn fördelning av föräldrar som uppger pojke respektive flicka som kön på barnet. Av samtliga svarande representerar 51 % pojkar och 49 % flickor.

Fördelningen är också jämn i de två grupperna:

	pojke	flicka
● föräldrar till barn	52 %	47 %
● föräldrar till unga	49 %	51 %

Hur gammalt är barnet?

Utifrån föräldrarnas svar kan man se att det är en god spridning på ålder inom målgruppen.

Nedan redovisas en tabell med åldersfördelningen inom respektive grupp, föräldrar till **barn** respektive föräldrar till **unga**.

Bas: Samtliga	Totalt 1 375	Föräldrar till barn 734	Föräldrar till unga 641
9 år	9 %	17 %	
10 år	18 %	34 %	
11 år	20 %	37 %	
12 år	15 %	11 %	19 %
13 år	11 %		25 %
14 år	12 %		25 %
15 år	11 %		24 %
16 år	3 %		7 %
Ej svar	1 %	1 %	0 %

Vad gör barnet på fritiden?

Vad gör barnet oftast på fritiden/efter skolan? Du kan kryssa för max fem svar.
(Se diagrammet på nästa sida)

Diagrammet visar att föräldrarna bedömer att barnen främst träffar kompisar, läser läxor och tittar på TV/video/DVD. Fördelningen mellan dessa tre aktiviteter är mycket jämn, 69 %, 68 % samt 64 %. På fjärde plats ser man "håller på med någon sport".

Föräldragruppernas svar liknar varandra i hög utsträckning, det finns dock vissa skillnader. Det gäller främst alternativet "håller på med Internet, surfar, chattar", vilket 67 % av föräldrar till **unga** anger jämfört med 39 % av föräldrar till **barn**. Föräldrar till **unga** anger också alternativet "lyssnar på musik" i högre grad än föräldrar till **barn**, 35 % jämfört med 24 %.

Föräldrar till **barn** uppger "spelar TV-spel" och "spelar datorspel" samt "pyslar, ritar, målar och syr" i större utsträckning än föräldrar till **unga**.

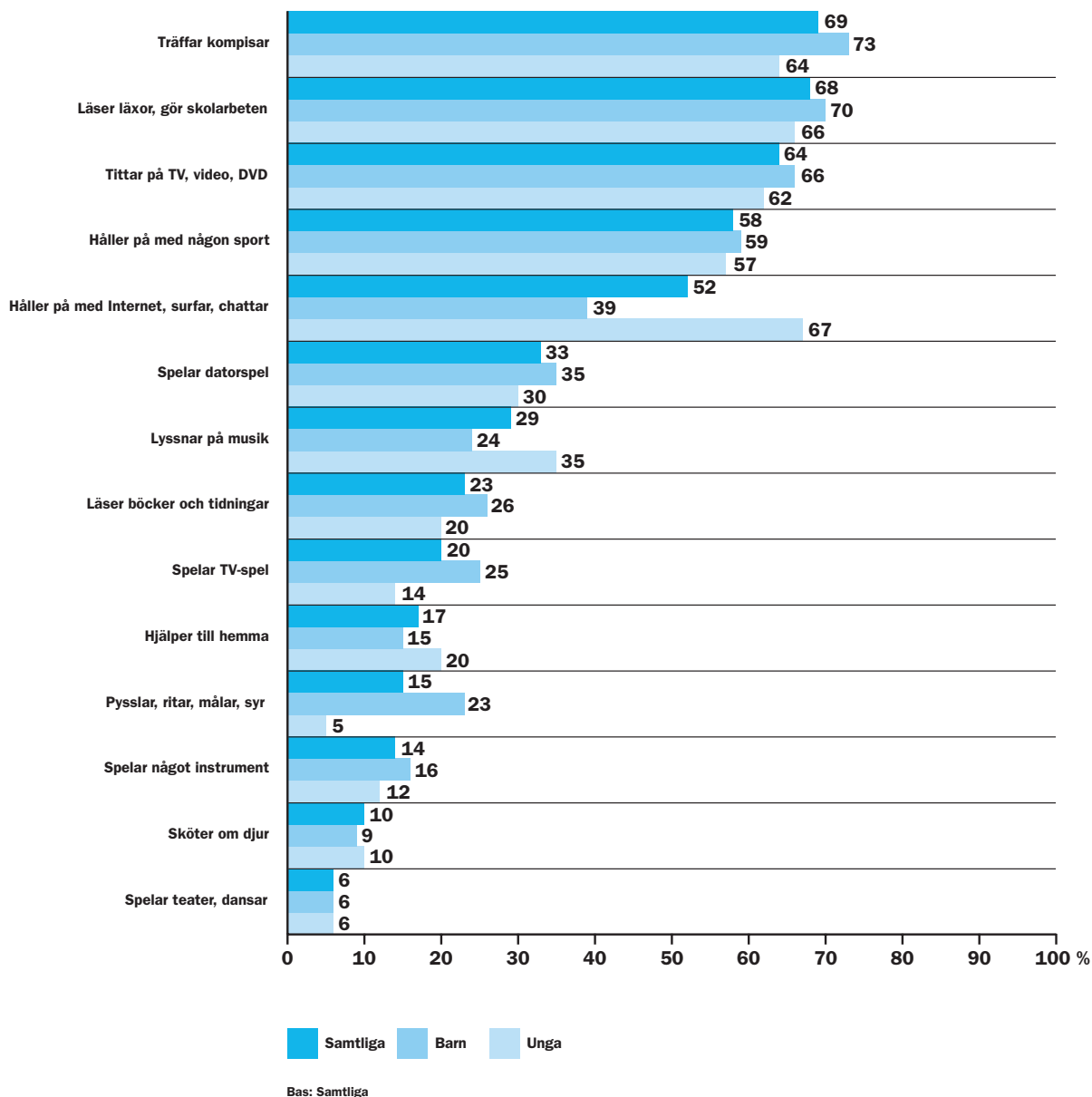
Det syns också skillnader mellan föräldrar till pojkar och föräldrar till flickor. Enligt föräldrarna spelar pojkarna mer dator- och TV-spel än vad flickorna gör – datorspel 49 % jämfört med 15 %, TV-spel 35 % jämfört med 4 %. Föräldrar till pojkar uppger också "håller på med någon sport" i högre grad än föräldrar till flickor; 63 % respektive 53 %.

Föräldrar till flickor uppger följande aktiviteter i högre grad än föräldrar till pojkar:

- Läser läxor, gör skolarbeten 73 % jämfört med 64 %
- Lyssnar på musik 37 % jämfört med 21 %
- Läser böcker, tidningar 28 % jämfört med 19 %

- Hjälper till hemma 22 % jämfört med 12 %
- Pysslar, ritar, målar och syr 22 % jämfört med 8 %
- Sköter om djur 16 % jämfört med 4 %
- Spelar teater, dansar 11 % jämfört med 1 %

Vad gör barnet oftast på fritiden/efter skolan? Du kan kryssa för max fem svar.

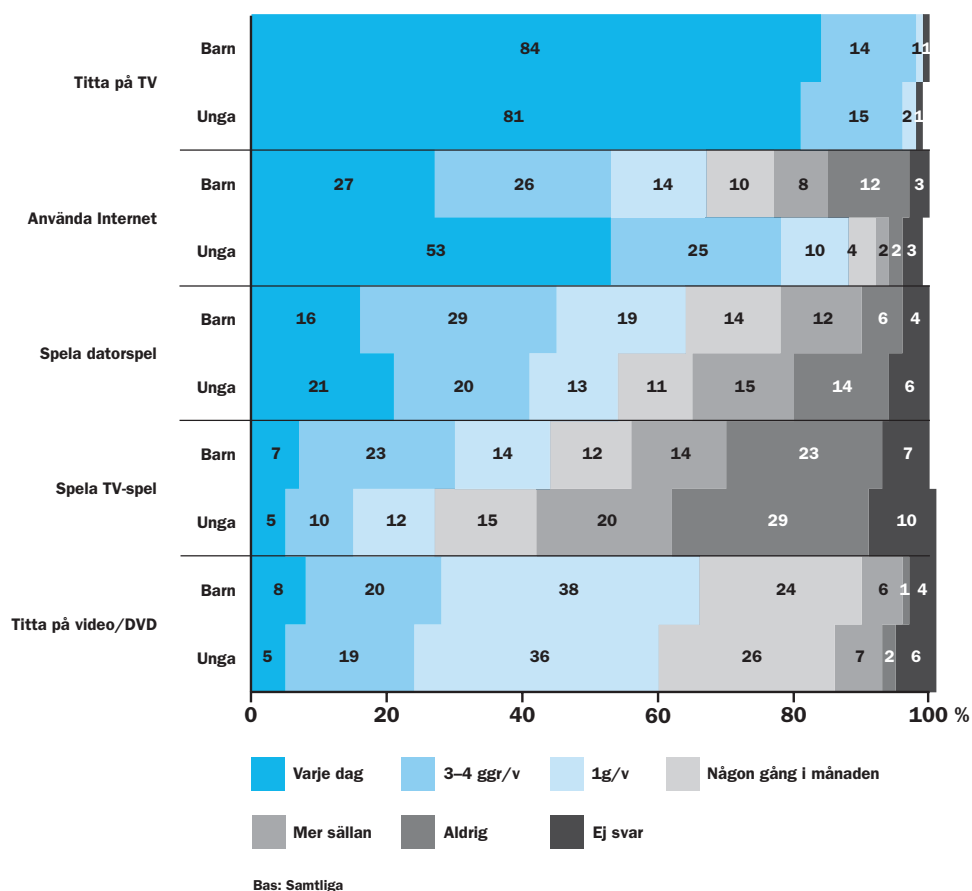

Föräldrar födda utanför Sverige uppger i högre grad än föräldrar födda i Sverige att deras barn/unga håller på med Internet (60 % jämfört med 51 %), lyssnar på musik (38 % jämfört med 27 %) och hjälper till hemma (23 % jämfört med 16 %).

Hur mycket tid ägnar barnen åt olika medieformer?

För att få en inledande bild av hur föräldrarna upplever sina barns mediekonsumtion ställdes två frågor kring hur ofta och hur länge barnen använder olika medier.

Ungefär hur ofta brukar barnet ...?

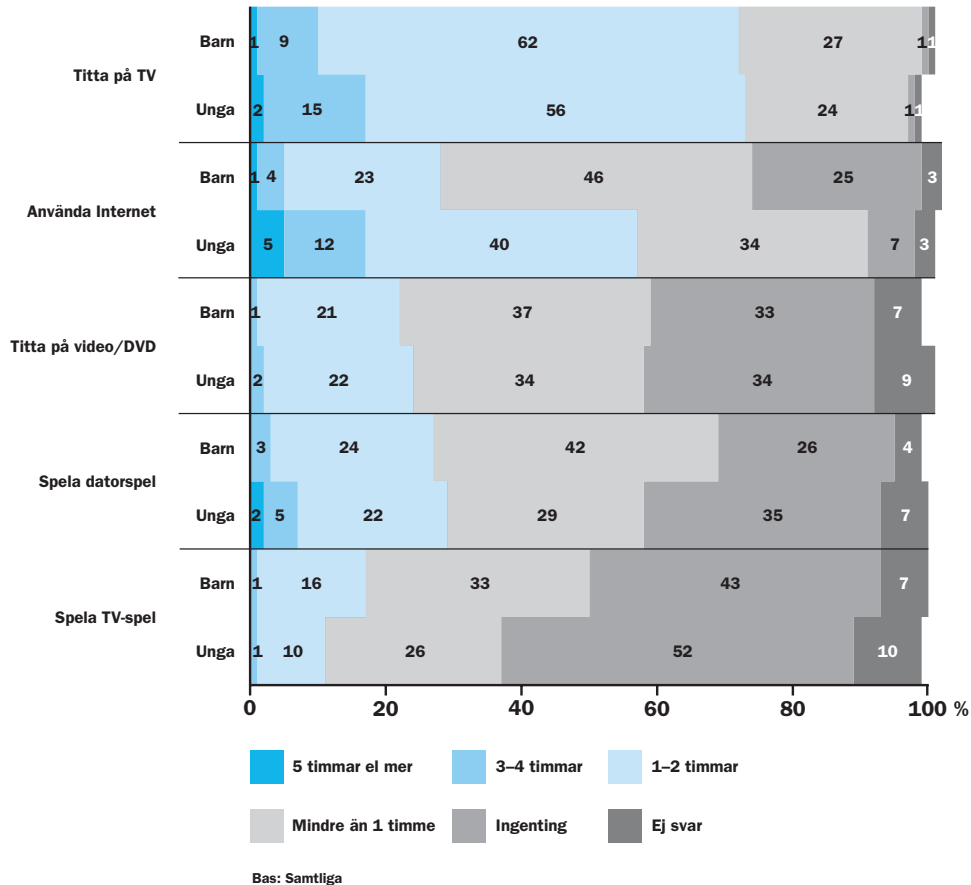

53 % av föräldrarna till **unga** svarar att deras barn använder Internet varje dag. Detta är avsevärt mer än vad föräldrarna till **barn** uppger där motsvarande andel är 27 %. Föräldrar till **barn** anger en högre frekvens på dator- och TV-spel än föräldrar till **unga**. I övrigt syns inga större skillnader mellan föräldragruppernas svar.

Studerar man delmålgrupper syns främst skillnader mellan föräldrar till pojkar respektive flickor och gäller då dator- och TV-spel. 60 % av föräldrarna till pojkar uppger att deras barn spelar datorspel "varje dag" eller "3-4 dagar i veckan" jämfört med 27 % av föräldrarna till flickor. För TV-spel är motsvarande värden 39 % jämfört med 6 %.

Nästa fråga gäller hur länge barnet ägnar sig åt olika medieformer en vanlig dag.

Om du tänker på en vanlig dag, ungefär hur länge brukar barnet ...?

TV är den medieform som föräldrarna anger tar mest av barns/ungas tid i anspråk. Föräldrar till **unga** markerar också Internet som en medieform som upptar mycket tid.

Tittar man på delmålgrupper ser man att föräldrar till flickor markerar mer tid åt Internet än vad föräldrar till pojkar gör. 12 % av föräldrarna till flickor anger att deras barn ägnar mer än tre timmar åt Internet en vanlig dag, jämfört med 9 % av föräldrarna till pojkar. 20 % av föräldrarna till pojkar uppger att deras barn inte ägnar någon tid alls åt Internet jämfört med 13 % av föräldrarna till flickor.

I barnstudien används begreppet högkonsument för barn/unga som använder en medieform tre timmar eller mer en vanlig dag. Föräldrarnas svar ger följande bild av andelen högkonsumenter:

Högkonsumenter (föräldrar om barn/unga)

- TV 13 %
- Internet 10 %
- Datorspel 5 %
- Video/DVD 2 %
- TV-spel 1 %

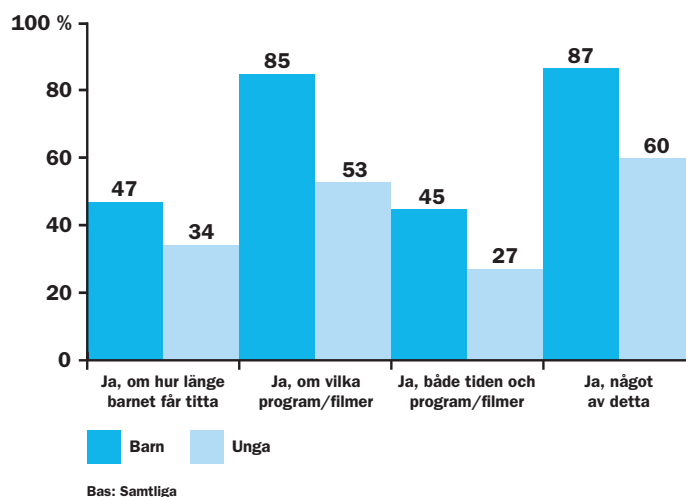
Dator- och TV-spel är medieformer där just den tid som barn/unga spenderar på dem ofta problematiseras i mediedebatten. Det är värt att notera att föräldrarnas bedömning av tidsåtgången för dessa medieformer är relativt låg.

2. TV, video och DVD

Regler om TV, video och DVD

Har ni regler hemma hos er om hur länge barnet får titta på TV, video eller DVD? Har ni regler hemma hos er om vilka TV-program eller filmer barnet får titta på?

De markanta skillnader som finns i materialet gäller barnets ålder. Föräldrar till **barn** har regler i betydligt högre utsträckning än vad föräldrar till **unga** har. När det gäller regler för tiden har 65 % av föräldrarna till **unga** svarat "nej" och för regler kring vilka program/filmer har 47 % av föräldrarna till **unga** svarat "nej".

Diagrammet visar att 87 % av föräldrarna till **barn** har någon regel hemma som berör tittandet på TV eller på filmer. 60 % av föräldrarna till **unga** har någon sådan regel. Det innebär att 13 % av föräldrarna till **barn** inte har några regler för tittandet, bland föräldrar till **unga** uppgår denna andel till 40 %.

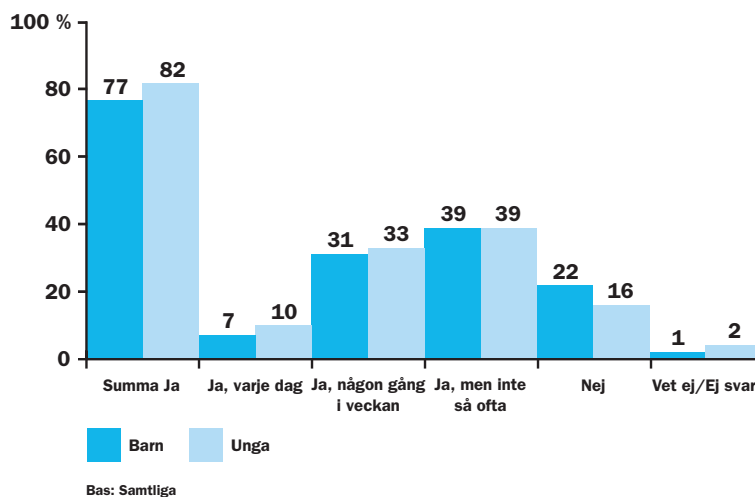
Det är vanligare att reglerna rör vad barn/unga får se än hur länge de får titta. 85 % av föräldrarna till **barn** har regler om vad de får se och 47 % om hur länge de får titta. Bland föräldrar till **unga** är andelen 53 % respektive 34 %.

45 % av föräldrarna till **barn** har regler både om tiden de får titta och typen av program/filmer jämfört med 27 % av föräldrar till **unga**.

Föräldrar födda utanför Sverige svarar i högre grad än genomsnittet att de har regler om hur länge deras barn/unga får titta på TV.

Nyheter på TV

Brakar barnet titta på nyhetsprogrammen på TV, t.ex. Aktuellt, Rapport, TV4 Nyheter?

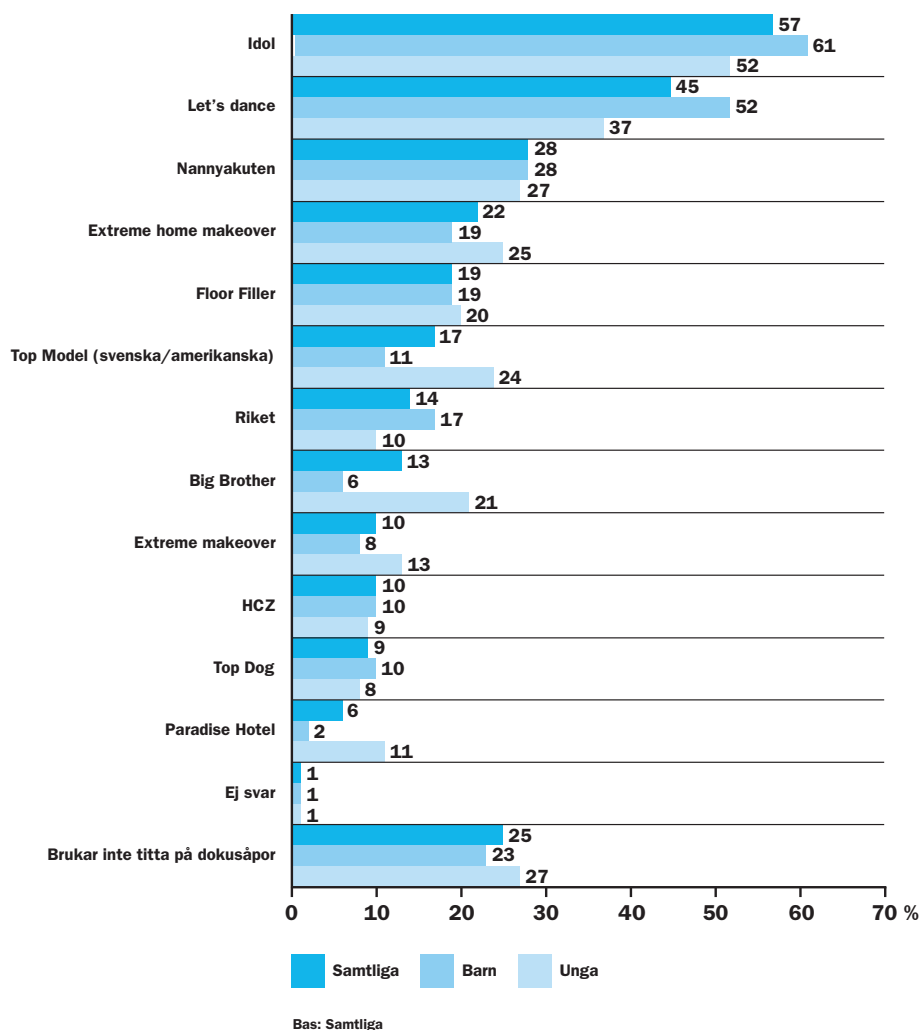

Diagrammet visar att andelen som svarar att deras barn/unga inte tittar på nyheter på TV är relativt liten, 22 % av föräldrarna till **barn** respektive 16 % av föräldrar till **unga**. Samtidigt är det en liten andel som anger att deras barn/unga tittar varje dag, 7 % av föräldrar till **barn** och 10 % av föräldrar till **unga**.

Föräldrar till pojkar anger en högre frekvens än föräldrar till flickor; 36 % svarar "ja, någon gång i veckan" jämfört med 28 %. Föräldrar som bor i storstäder uppger också högre frekvens; 84 % jämfört med 79 % för samtliga. Föräldrar till högkonsumenter av TV anger inte en högre frekvens för nyhetsprogram än genomsnittet.

Dokusåpor

Vilka dokusåpor brukar barnet titta på? Markera de som barnet brukar titta på även om de inte går just nu. Du kan kryssa för flera dokusåpor.

Cirka 25 % av föräldrarna svarar att deras barn/unga inte brukar titta på dokusåpor.

Den i särklass mest populära dokusåpan är enligt föräldrarna *Idol*, som 61 % av föräldrar till **barn** respektive 52 % av föräldrar till **unga** anger.

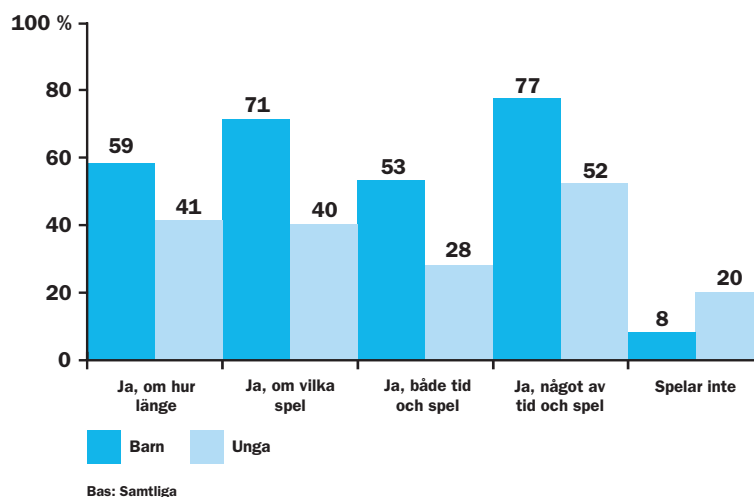
Föräldrar till flickor markerar att deras barn/unga tittar mer på dokusåpor än föräldrar till pojkar. 38 % av föräldrarna till pojkar svarar att deras barn/unga inte brukar titta på dokusåpor. Motsvarande andel för föräldrar till flickor är 11 %.

HCZ är den enda dokusåpa som föräldrar till pojkar markerar i högre utsträckning än föräldrar till flickor, 15 % jämfört med 3 %.

3. Datorspel och TV-spel

Regler om datorspel och TV-spel

Har ni regler hemma hos er om hur länge barnet får spela datorspel eller TV-spel? Har ni regler hemma hos er om vilka datorspel eller TV-spel barnet får spela?

Andelen som svarat "ja" redovisas nedan för föräldrar till **barn** respektive föräldrar till **unga**.

- 59 % av föräldrarna till **barn** och 41 % av föräldrarna till **unga** har regler om hur länge barnen får spela
- 71 % av föräldrarna till **barn** och 40 % av föräldrarna till **unga** har regler om vilka spel som får spelas

För att få en korrekt bild av andelen föräldrar som saknar regler för sina barn/unga kring dator- och TV-spel måste man ta hänsyn till att 8 % av föräldrarna till **barn** svarar att deras barn inte spelar och att 20 % av föräldrarna till **unga** svarar att barnet inte spelar⁵. Detta innebär att andelen föräldrar till **barn** respektive **unga** vars barn/unga spelar och samtidigt saknar regler blir synlig genom följande formel:

- 77 % av föräldrarna till **barn** har någon regel, 8 % har barn som inte spelar: $100 \% - 77 \% - 8 \% = 15 \%$
- 52 % av föräldrarna till **unga** har någon regel, 20 % har barn som inte spelar: $100 \% - 52 \% - 20 \% = 28 \%$

Detta gäller alltså de som saknar regler om såväl tid som vilka spel de får spela.

---

⁵ Att föräldern uppger att barnet inte spelar kan i sig betyda att det rör sig om en regel, dvs. ett förbud.

Enligt samma princip visar det sig att 33 % av föräldrarna till **barn** som spelar saknar regler för tiden, 21 % saknar regler för vilka spel barnet får spela. Bland föräldrar till **unga** är andelarna 39 % respektive 40 %.

I pressen förefaller det ibland som om föräldrar är okunniga om vad deras barn/unga spelar eller är oförmögna att kontrollera hur mycket tid barn/unga ägnar åt spel. Detta resultat talar till viss del mot den bilden, i synnerhet om man tittar på föräldrar till **barn**.

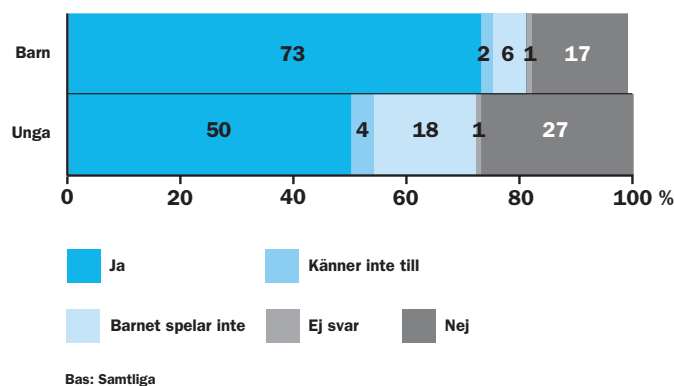
Ser man till andelen som uppger att de har uttalade regler om *både* tiden och typen av spel så uppgår detta till 53 % bland föräldrar till **barn** och 28 % bland föräldrar till **unga**.

Någon form av regel har 77 % av föräldrarna till **barn** och 52 % av föräldrarna till **unga**.

Det är vanligare att föräldrar till pojkar har regler kring användandet av dator- och TV-spel, vilket rimligen är en följd av att pojkar generellt sett spelar mer än flickor.

År 2003 lanserades den europeiska åldersmärkningen av dator- och TV-spel; PEGI. Detta är en märkning som återfinns på i stort sett alla spel som säljs i svenska butiker och den består av en rekommenderad åldersgräns samt information om spelets innehåll. Följande fråga berör om man själv bryr sig om de åldersrekommendationer som finns på spelen.

Bryr du dig om åldersrekommendationen på spelen (t.ex. 12+, 16+)?

Inledningsvis kan man konstatera att det är en mycket liten andel som uppger att de inte känner till åldersmärkningen – bland föräldrar till **barn** handlar det om 2 % och bland föräldrar till **unga** är det 4 % som inte känner till märkningen⁶.

⁶ Observera att 6 % av föräldrar till **barn** och 18 % av föräldrar till **unga** uppger att deras barn/unga inte spelar. Detta kan innebära att de inte heller känner till åldersmärkningen.

Föräldrarna till **barn** bryr sig i större utsträckning om åldersrekommendationerna, 73 % bland föräldrar till **barn** uppger detta jämfört med 50 % bland föräldrar till **unga**.

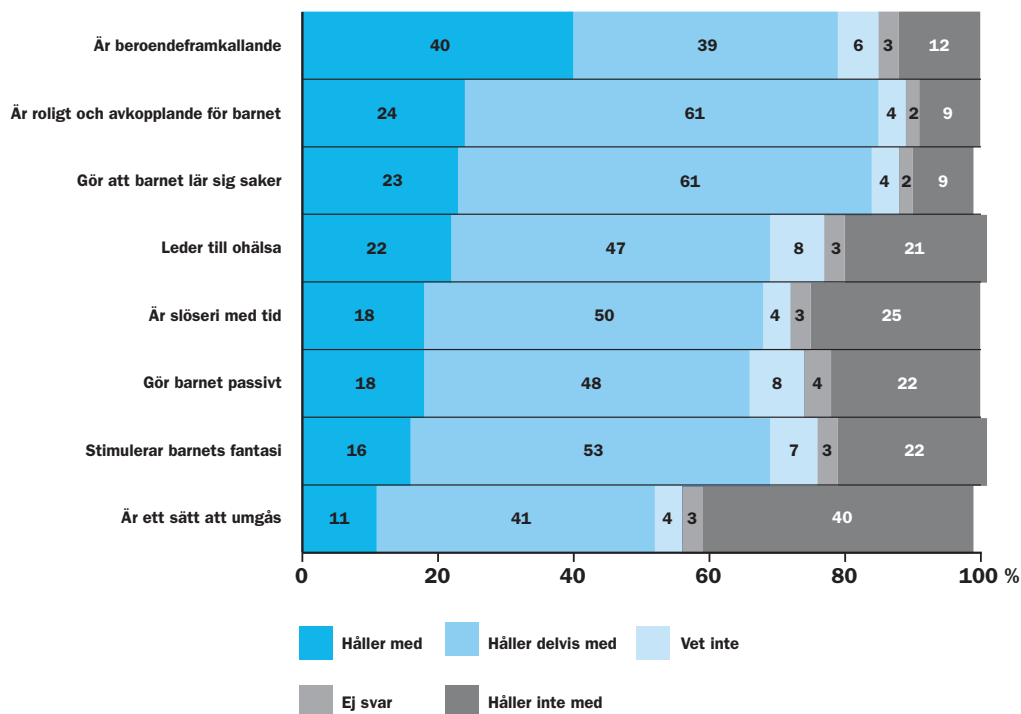
På denna fråga kan man se vissa skillnader mellan olika grupper av föräldrar. Föräldrar till pojkar svarar i högre grad "nej" på frågan – 29 % jämfört med 14 % av föräldrar till flickor. Detta är extra intressant med tanke på att pojkarna spelar avsevärt mer än vad flickorna gör.

Pappor bryr sig också mindre om åldersrekommendationer än vad mammor gör, 31 % av dessa svarar "nej" jämfört med 19 % av mammorna. Unga föräldrar är också mindre noga med åldersrekommendationer. 42 % av dem svarar "ja" på frågan jämfört med 63 % av samtliga. Föräldrar som inte är födda i Sverige tycks också bry sig mindre om åldersrekommendationerna än vad föräldrar födda i Sverige gör – 54 % "ja" jämfört med 64 %.

Vad tycker man om dator- och TV-spel?

Vad har föräldrarna för inställning till dator- och TV-spel? Upplever de att spelen är problematiska, eller uppfattar de spelen som något positivt?

Här har vi skrivit några påståenden om datorspel och TV-spel. Kryssa i om du håller med eller inte håller med. Svara med ett kryss på varje rad.

Bas: Samtliga

Om man tittar på andelen som "håller med" ser man att 40 % av föräldrarna anser att dator- och TV-spel:

- är beroendeframkallande

Ytterligare 39 % "håller delvis med" om detta påstående.

Det är tydligt att denna uppfattning har brett stöd bland föräldrar i Sverige, vilket bör ha betydelse för hur de hanterar sina barns/ungas spelande. Detta negativa ställningstagande är dock svårt att hitta i svaren på andra frågor som ställts kring spel/spelande och handlar kanske mer om en åsikt om datorspel/spelande i allmänhet snarare än ett uttryck för hur de upplever sina egna barns/ungas situation.

Föräldrarna har dock inte en allmänt negativ inställning till spelen. Tittar man på de två nästkommande påståendena ser man att det är en stor andel som anser att spel:

- är roligt och avkopplande för barnet
- gör att barnet lär sig saker

Om man lägger samman "håller med" och "håller delvis med" ser man att det är en större andel för dessa positiva påståenden än för påståendet att spel är beroendeframkallande.

Föräldrarna anser dock inte att spel är ett sätt att umgås, 40 % "håller inte med" om detta påstående.

För övriga påståenden är föräldrarna mer ambivalenta, den största andelen "håller delvis med".

Ser man till delmålgrupperna föräldrar till **barn** respektive föräldrar till **unga**, syns inga markanta skillnader när det gäller uppfattningen att spelen är "beroendeframkallande".

Skillnaderna i uppfattningar om spelandet är roligt och avkopplande för barnet, är också de högst marginella mellan föräldragrupperna, dock förefaller unga föräldrar och pappor samt föräldrar till **barn** och pojkar vara något mer positiva till spel än andra grupper.

Att barnet lär sig saker betonas främst av föräldrar till **barn**. 27 % "håller med" om detta, jämfört med 19 % av föräldrarna till **unga**.

22 % av föräldrarna till **unga** anser att spelen gör barnen passiva, jämfört med 15 % av föräldrarna till **barn**.

24 % av föräldrar till **unga** anser också att spelen är slöseri med tid, jämfört med 13 % bland föräldrarna till **barn**.

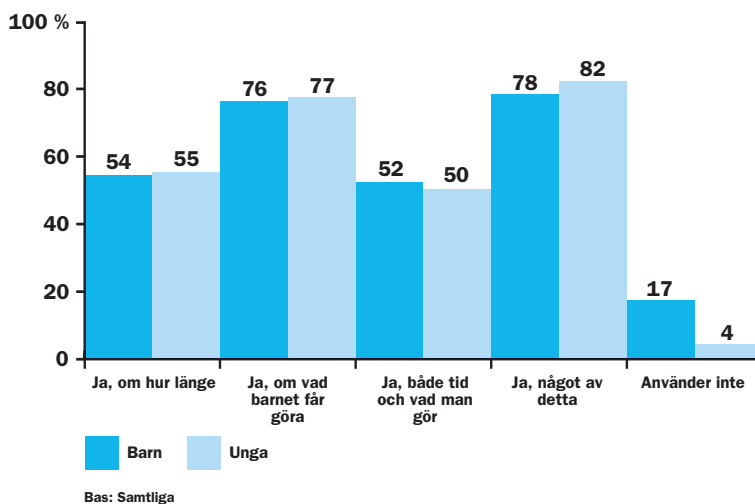
Om man bara tittar på gruppen föräldrar vars barn/unga *spelar* dator- och TV-spel syns inga markanta skillnader jämfört med samtliga.

4. Internet

Regler för Internet

**Har ni regler hemma hos er om hur länge barnet får använda Internet?
Har ni regler hemma hos er om vad barnet får göra på Internet t.ex.
vilka sajter han/hon får besöka, vad han/hon får berätta om sig själv
(t.ex. vad han/hon heter eller bor)?**

I motsats till såväl TV/video/DVD som dator- och TV-spel är det något vanligare med regler bland föräldrar till **unga** än bland föräldrar till **barn**, men man måste samtidigt se till att 17 % av föräldrarna till **barn** svarar att deras barn inte använder Internet. Motsvarande siffra för föräldrar till **unga** är 4 %.

Sett till dem som faktiskt använder Internet uppger 94 % av föräldrarna till **barn** och 85 % av föräldrarna till **unga** att de har regler för hur barnen får använda Internet.

Det är vanligare att reglerna gäller vad barn/unga får göra på Internet än tiden de får spendera.

För att få en korrekt bild av andelen föräldrar som saknar regler för sina barns/ungas Internetanvändning måste man ta hänsyn till den andel som svarar att deras barn inte använder Internet⁷. Detta innebär att andelen föräldrar till **barn** respektive **unga** vars barn/unga använder Internet och samtidigt saknar regler blir synlig genom följande formel:

- 78 % av föräldrarna till **barn** har någon regel, 17 % har barn som inte använder Internet: $100 \% - 78 \% - 17 \% = 5 \%$
- 82 % av föräldrarna till **unga** har någon regel, 4 % har barn som inte använder Internet: $100 \% - 82 \% - 4 \% = 14 \%$

⁷ Att föräldern uppger att barnet inte använder Internet kan i sig betyda att det rör sig om en regel, dvs. ett förbud.

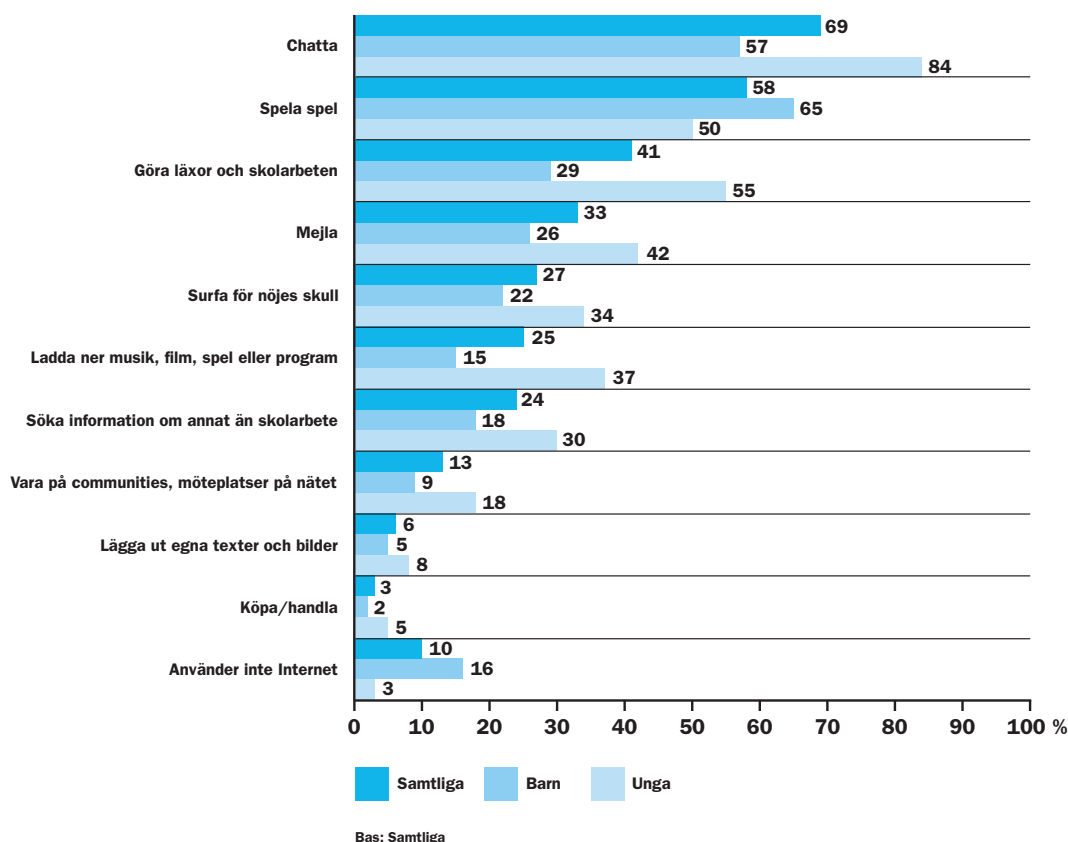
Detta gäller alltså de som saknar regler om såväl tid som vad de får göra.

Enligt samma princip visar det sig att 29 % av föräldrarna till **barn** som använder Internet saknar regler för tiden, 7 % saknar regler för vad barnet får göra. Bland föräldrar till **unga** är andelarna 41 % respektive 19 %.

Det framträder inga markanta skillnader mellan föräldragrupperna. Man kan dock se att pappor i lägre utsträckning än mammor svarat att de har regler. De äldsta föräldrarna (51 år eller äldre) svarar också i lägre grad att de har regler. Detta kan förklaras med att de troligen har barn i de äldre åldersgrupperna. Det är inga signifikanta skillnader mellan hur föräldrar till pojkar respektive flickor svarar.

Vad gör barnet på Internet?

Vad brukar barnet göra på Internet? Välj max 5 alternativ.

Som alternativ fanns även "spela om pengar" och "titta på porr". Ingen har angivit dessa alternativ och de redovisas därför inte i diagrammet. 10 % av samtliga svarar att deras barn/unga inte använder Internet. Andelen är större bland föräldrar till **barn** än bland föräldrar till **unga** – 16 % jämfört med 3 %.

Det är stora skillnader mellan hur föräldrar till **barn** respektive **unga** upplever att deras barn/unga använder Internet. Chatta är den vanligaste aktiviteten, 69 % av samtliga föräldrar markerar detta alternativ, det handlar dock om 84 % av föräldrarna till **unga** och endast 57 % av föräldrarna till **barn**.

58 % av alla föräldrar svarar att deras barn/unga spelar spel på Internet, 65 % av föräldrarna till **barn** och 50 % av föräldrarna till **unga**.

55 % av föräldrarna till **unga** markerar läxor och skolarbeten på Internet, motsvarande siffra för föräldrar till **barn** är 29 %.

42 % av föräldrarna till **unga** markerar mejlar, jämfört med 26 % av föräldrarna till **barn**.

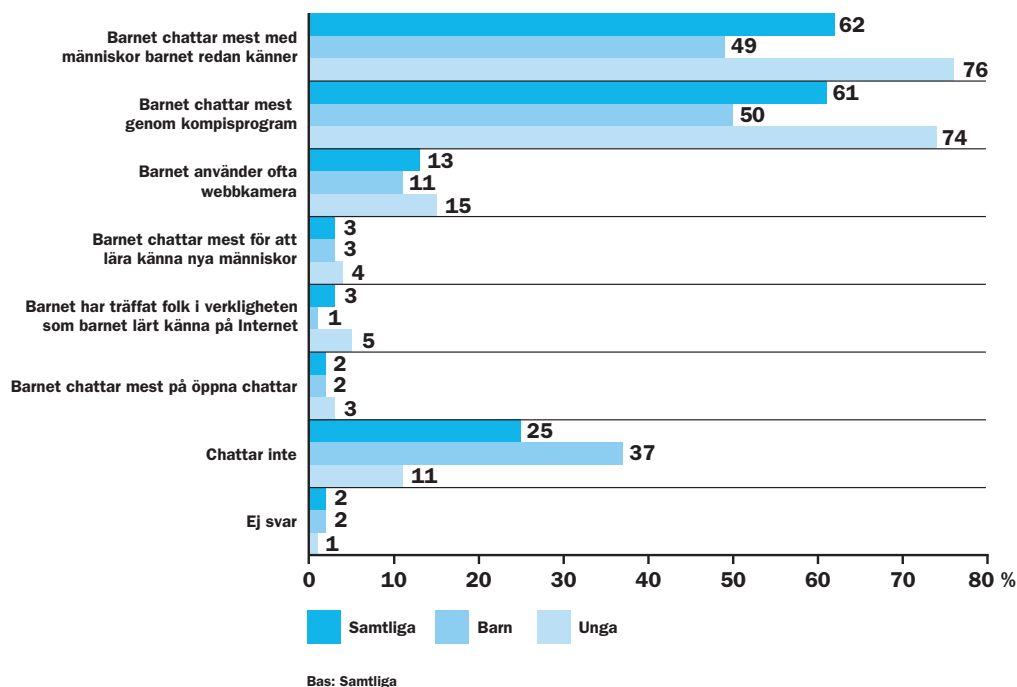
Det har tidigare visat sig att föräldrar till flickor markerar en högre Internetanvändning för sitt barn jämfört med föräldrar till pojkar. 7 % av föräldrar till flickor svarar att deras dotter inte använder Internet, jämfört med 13 % av föräldrarna till pojkar. Tabellen nedan visar på några av dessa skillnader:

Aktivitet på Internet	Föräldrar till	
	pojkar	flickor
chatta	63 %	76 %
göra läxor, skolarbeten	34 %	48 %
mejla	26 %	42 %
spela spel	69 %	46 %
ladda ned musik, film, spel	28 %	21 %

9 % av föräldrarna till flickor svarar att deras dotter lägger ut "egna texter och bilder", jämfört med 4 % av föräldrar till pojkar.

Om chatt

**Om barnet brukar chatta – vilket av följande tror du stämmer in på barnet?
Du kan kryssa för flera svar.**

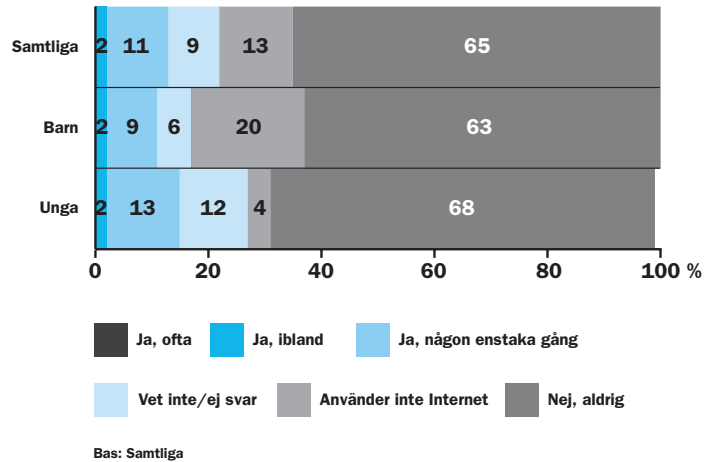
25 % anger att deras barn/unga inte chattar, 37 % av föräldrarna till **barn** och 11 % av föräldrar till **unga**. Det vanligaste är att föräldrarna markerar att barn/unga chattar med människor de redan känner och genom kompisprogram.

Det är inga markanta skillnader mellan svaren från olika grupper av föräldrar. Man kan konstatera att föräldrar till flickor anger att deras barn/unga chattar i högre grad än föräldrar till pojkar. 19 % av föräldrarna till flickor uppger att deras barn/unga inte chattar jämfört med 31 % av föräldrarna till pojkar.

Det ställdes också en fråga om föräldrarna känner till om barnet har råkat ut för tråkigheter på Internet.

Mobbning

Har barnet råkat ut för att någon är elak mot honom/henne eller mobbar honom/henne på Internet?

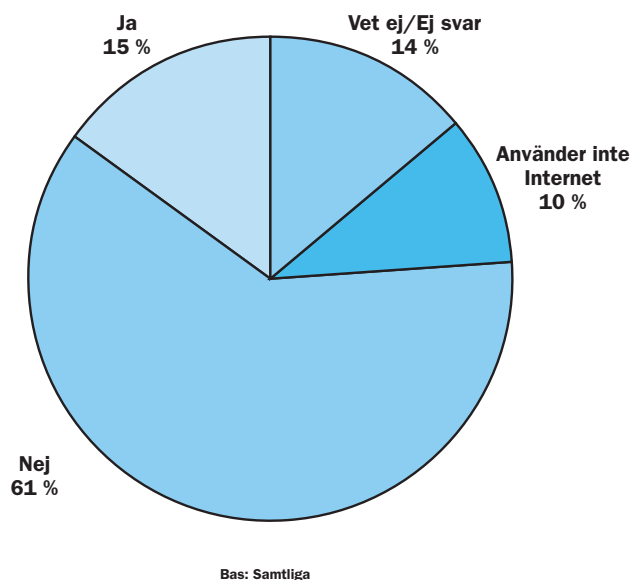

Drygt 10 % av föräldrarna uppger att deras barn/unga har upplevt detta. Observera att alternativet "ja, ofta" inte är synligt i diagrammet eftersom resultatet var 0 %.

Det är fler föräldrar till **unga** än föräldrar till **barn** som uppger detta, 16 % jämfört med 10 %. Samtidigt skall det hållas i minnet att 20 % av föräldrarna till **barn** uppger att deras barn inte använder Internet. Föräldrar till flickor uppger i högre grad än föräldrar till pojkar att deras barn/unga råkat ut för detta, 17 % jämfört med 9 %.

Sex och pornografi

Tror du att barnet har kommit i kontakt med sex- och porrsajter på Internet?

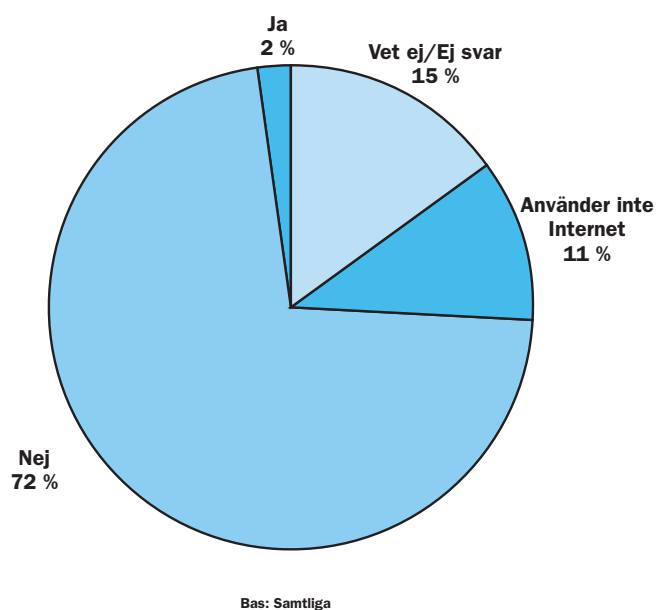
15 % av samtliga föräldrar anger att deras barn/unga har kommit i kontakt med sex- och porrsajter på Internet.

Föräldrar till **unga** anger detta i högre grad än föräldrar till **barn**, 21 % respektive 9 %. Föräldrar till pojkar anger att deras barn/unga kommit i kontakt med sajter av detta slag i högre grad än föräldrar till flickor, 18 % respektive 11 %.

Värt att notera är att endast 7 % av de föräldrar som är födda utanför Sverige tror att deras barn/unga har kommit i kontakt med sex- och porrsajter, jämfört med 15 % av samtliga. Det är också vanligare att föräldrar på landsbygden tror att deras barn/unga har kommit i kontakt med detta, 21 % jämfört med 15 % av samtliga.

Nästa fråga gäller om föräldrarna tror att barnet har råkat ut för någon som talar om sex med honom eller henne utan att barnet självt vill det.

Har barnet råkat ut för att någon på Internet pratat om sex med honom/henne mot barnets vilja?

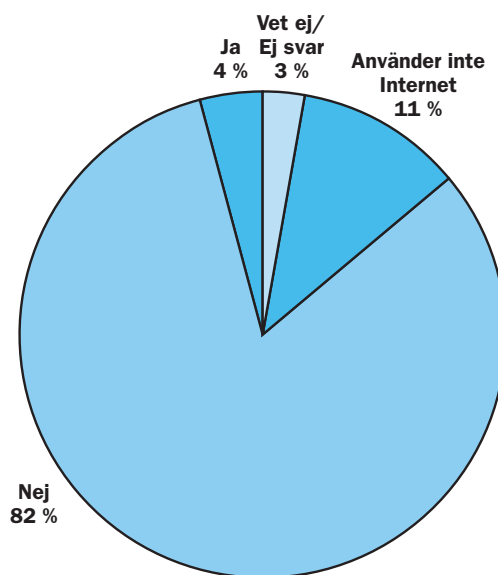

2 % av samtliga föräldrar svarar "ja" på frågan, 4 % av föräldrar till flickor och 5 % av föräldrar på landsbygden.

Nästa fråga behandlar om föräldrarna känner till om deras barn/unga har bestämt träff med någon som han/hon fått kontakt med på Internet.

Att träffas i verkligheten

Har barnet någon gång bestämt träff med någon på riktigt som han/hon tidigare bara har haft kontakt med på Internet?

Bas: Samtliga

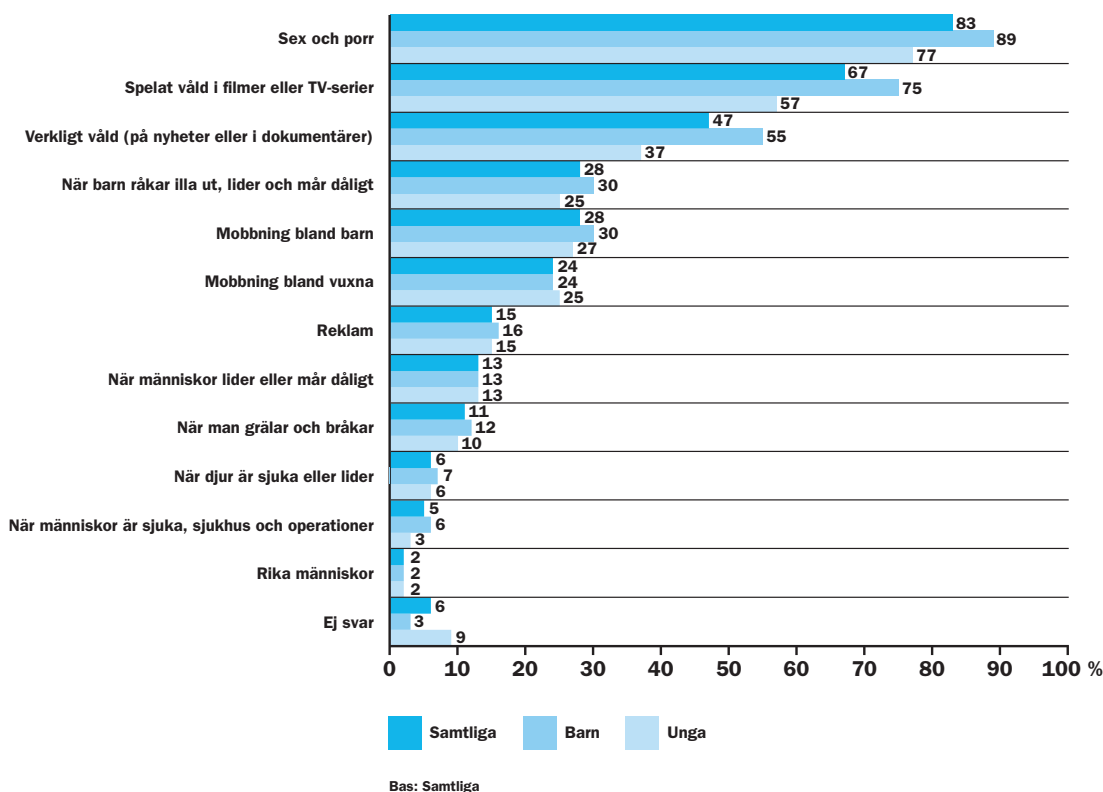
4 % av samtliga föräldrar uppger att deras barn/unga har träffat någon i verkligheten som de fått kontakt med på Internet. Föräldrar till **unga** anger detta i något högre grad än föräldrar till **barn**, 6 % respektive 2 %.

5. Avslutande frågor

Frågeformuläret avslutades med några allmänna frågor om olika medieformer. Den första frågan handlar om skadligt innehåll.

Skadligt medieinnehåll

Finns det något innehåll i TV, film, spel eller på Internet som du tycker är skadligt för barnet att se? Välj max 5 alternativ.

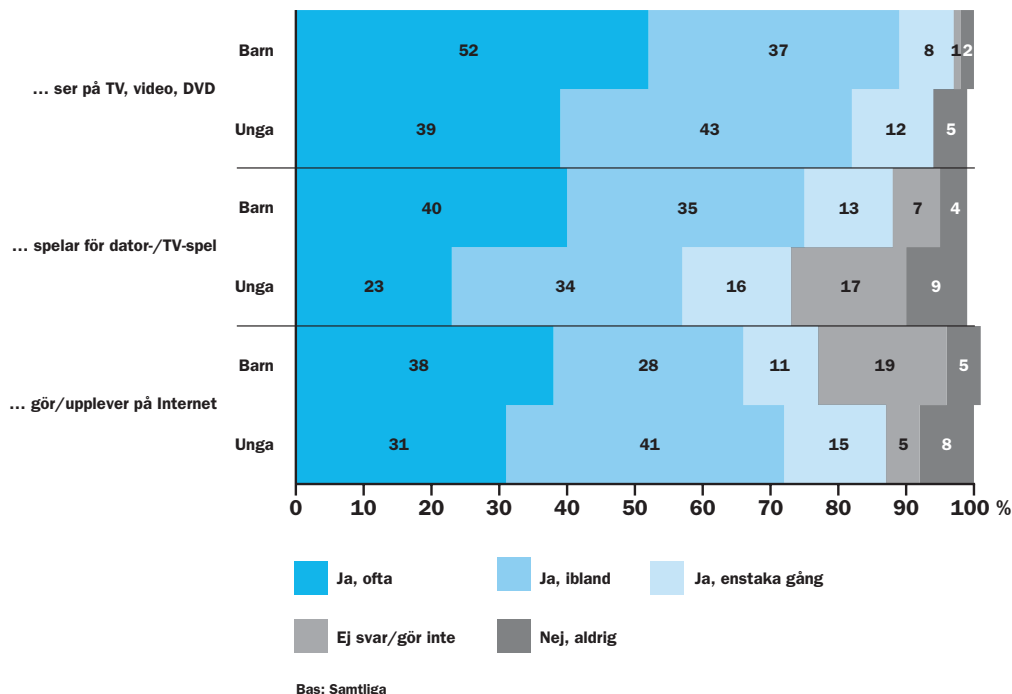
I första hand är det sex och porr och i andra hand olika former av våld som föräldrarna anser är skadligt för deras barn. Av naturliga skäl markerar föräldrarna till **barn** i högre grad de olika svarsalternativen. Sex och porr anser över 80 % är skadligt för deras barn/unga, 89 % av föräldrar till **barn** och 77 % av föräldrarna till **unga**.

Det är inga markanta skillnader mellan olika delmålgrupper i materialet.

Brukar föräldrarna tala med sitt barn om vad han/hon har sett eller upplevt i olika medieformer?

Samtal och samvaro kring medier

**Brukas du och barnet prata om vad han/hon ...?
Svara med ett kryss på varje rad.**

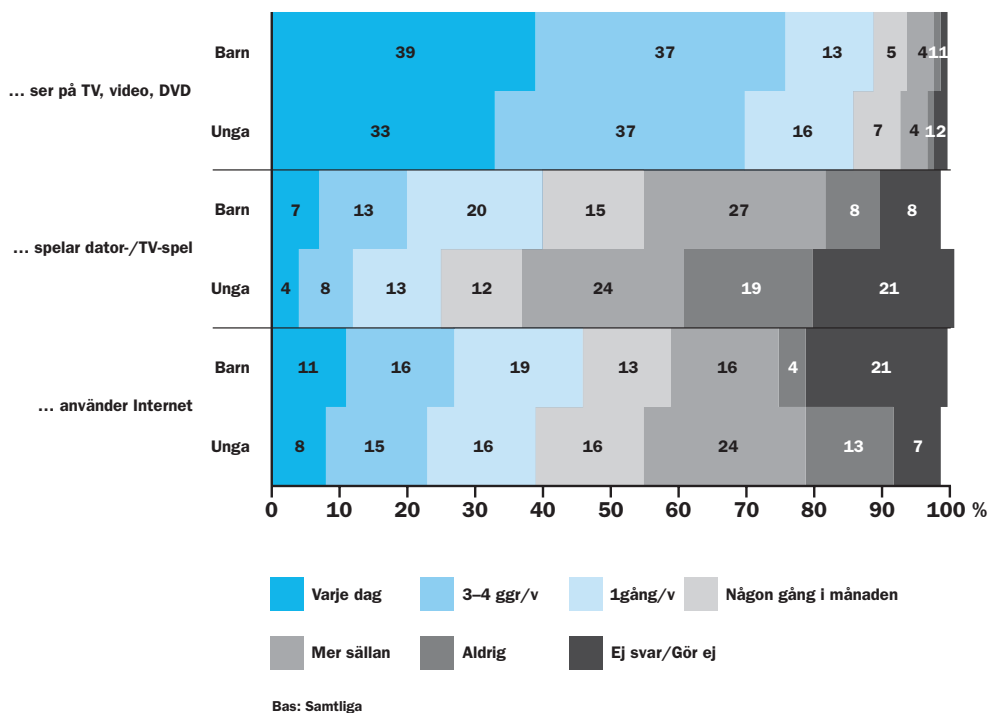

Det är vanligare att föräldrarna till **barn** talar med barnen om vad de sett och upplevt än vad det är inom gruppen föräldrar till **unga**.

Om man tittar på hur många föräldrar som svarat "nej, aldrig" framgår att bland föräldrarna till **barn** är det 2 % som aldrig talar med sitt barn om vad det sett på TV/video/DVD, 4 % vad det spelar för spel och 5 % vad de upplevt på Internet. Bland föräldrar till **unga** är motsvarande andelar 5 %, 9 % och 8 %.

Det syns inga markanta skillnader mellan olika grupper av föräldrar. Av naturliga skäl talar föräldrar till pojkar mer med sina barn/unga om vad de spelar för spel, pojkarna spelar ju spel i högre grad än vad flickorna gör.

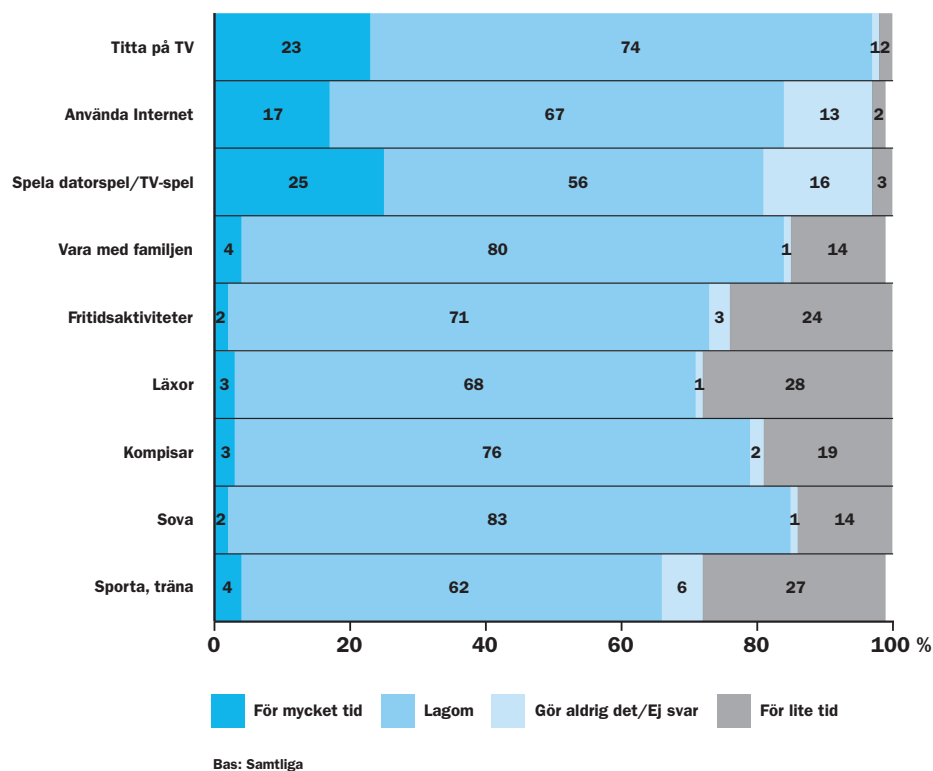
Ungefär hur ofta brukar du vara tillsammans med barnet när han/hon ...?

Resultaten visar att föräldrarna ofta är tillsammans med barnen när de ser på TV, video och DVD, men mer sällan när det gäller spel och Internetanvändning. Detta kan ha olika förklaringar. TV är en medieform som man umgås kring i familjen. Föräldrar och barn kan med behållning se på samma typer av TV-program. Det är möjligt att föräldrarna på olika sätt har svårare att ta till sig och förstå olika dator- och TV-spel. Internet kan också vara svårare att samlas kring. Barnen och föräldrarna använder förmodligen Internet på olika sätt. Att chatta och mejla är samtidigt mer privat än att se på TV och liknar närmast att skriva dagbok eller att prata i telefon.

Ägnas tiden åt rätt saker?

**Tycker du att barnet ägnar för mycket tid, lagom med tid eller för litet tid åt ...?
Svara med ett kryss på varje rad.**

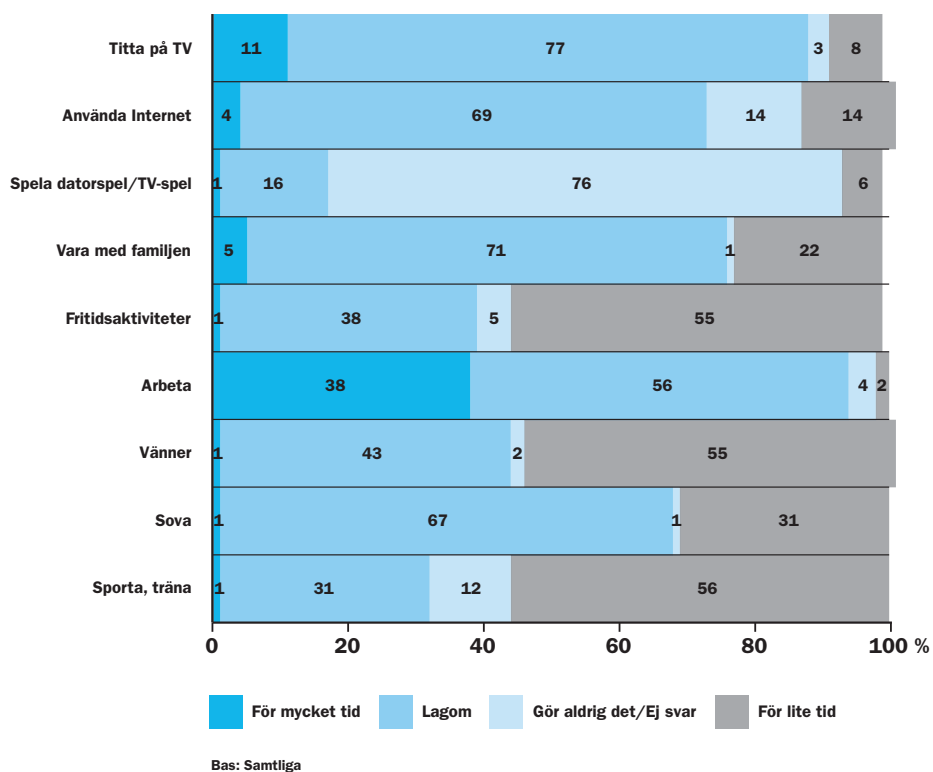

I huvudsak tycks föräldrarna vara relativt nöjda med det sätt på vilket barnen spenderar sin tid. De aktiviteter som ägnas för mycket tid är TV, dator- och TV-spel samt Internet.

För lite tid läggs på läxor, 28 %, att sporta och träna, 27 % och fritidsaktiviteter, 24 %. 19 % tycker att deras barn spenderar för lite tid med sina kamrater.

Frågan ställdes även direkt till barn/unga i barnstudien. Det är därför befogat att ställa frågan om hur föräldrarna ser på sin egen disposition av tiden. Frågan hade följande formulering:

Tycker du att du själv ägnar för mycket tid, lagom med tid eller för litet tid åt ...? Svara med ett kryss på varje rad.

Resultatet från denna fråga är intressant. Föräldrarna är inte lika nöjda med hur de spenderar sin egen tid jämfört med hur de tycker att deras barn spenderar sin tid. Även om föräldrarna i mångt och mycket tycker att de spenderar lagom med tid på olika aktiviteter så anser många av föräldrarna att de ägnar för lite tid åt att sporta och träna, vara tillsammans med vänner och fritidsaktiviteter.

Värt att notera är också att andelen som uppger att de aldrig spelar dator- eller TV-spel uppgår till hela 76 %.

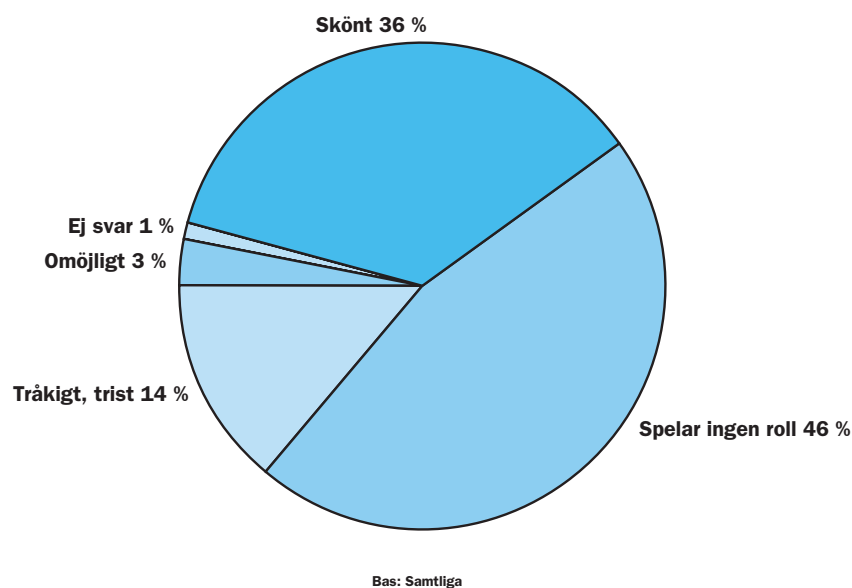
38 % svarar att de ägnar för mycket tid åt arbete.

Det syns inga drastiska skillnader mellan delgrupperna av föräldrar.

Hur skulle man uppleva en vecka utan dessa medier?

Hur skulle du själv uppleva en vecka helt utan TV, datorspel och Internet? Välj ett svar.

46 % svarar att det inte skulle spela så stor roll. 36 % tycker att det skulle vara skönt. Det syns inga markanta skillnader mellan delmålgrupper. Det är färre män, 28 %, än kvinnor, 39 %, som tycker att det vore skönt med en mediefri vecka. Det är också en större andel av männen, 9 %, som svarar att det skulle vara omöjligt. Av samtliga är det 3 % som ger det svaret.

Fakta om barnstudien

ARS Research AB har på uppdrag av Medierådet genomfört en undersökning bland barn och unga för att få en bild av användningen av och attityden till TV, datorspel och Internet.

Undersökningen genomfördes 10/3–29/5 2006. Undersökningen genomfördes genom en postal enkät, med tre påminnelser. Urvalet bestod av 2 000 barn 9–16 år. Fältarbetet genererade en svarsfrekvens på 70 %, 71 % **barn** respektive 68 % **unga**.

Syfte

Syftet med undersökningen är att mäta barns och ungas användning och upplevelse av TV, film, datorspel och Internet.

Målgrupp

Målgruppen för undersökningen är barn 9–16 år. Dessa är delade i två grupper:

- barn** 9–12 år (upp till 12 år)
- unga** 12–16 år (upp till 16 år)

Den första gruppen består av barn som har fyllt 9 år under 2005, dvs. normalt går i tredje klass, upp till 11-åringar som inte fyllt 12 år vid tidpunkten för urvalsdragningen (gränsen drogs vid 31/3 2006).

Den andra gruppen består av barn som fyller 12 år från och med urvalsdragningen, men ej hade fyllt 16 år vid samma tillfälle.

Detta innebär att i den första gruppen kommer det att finnas medverkande barn som har fyllt 12 år under fältarbetsperioden. I den andra gruppen finns några som har hunnit fylla 16 år under fältarbetsperioden.

Metod

Undersökningen är genomförd som en kvantitativ urvalsundersökning med postal enkät.

Det finns flera fördelar med postal enkät, urvalsbaserna är säkrare och ger möjlighet att personadressera försändelsen, frågemängden lämpar sig bättre för en postal enkät, ungdomarna kan svara i lugn och ro och de yngre barnen kan få stöd av sina föräldrar. Man slipper även det bortfall som skulle ha uppkommit vid en telefonnummersättning.

Enkäten adresserades till "Målsman för" följt av barnets namn. Med utskicket följde ett brev från Medierådet vilket förklarade bakgrunden till undersökningen samt formulär och ett förfrankerat svarskuvert. Utskicket följdes upp med tre postala påminnelser, den första i form av ett kort brev, den andra och tredje i form av följebrev med nytt frågeformulär och ett förfrankerat svarskuvert.

Omfattning och urval

Urvalet drogs slumpmässigt ur Skatteverkets folkbokföringsregister, enligt de målgruppsdefinitioner som beskrivits ovan. Sammanlagt skickades enkäter ut till 2 000 barn, 1 000 i vardera urvalsgrupp.

Frågeformulär

Frågeformulär har utarbetats i två versioner, en grundversion för de yngre barnen och en längre, något vidareutvecklad version för de äldre barnen/ungdomarna. Frågeformulären utarbetades i samråd mellan Medierådet och ARS Research AB och godkändes av uppdragsgivaren före fältarbetets start.

Fältarbetsperiod

Undersökningen pågick 10/3–29/5 2006.

Bortfall

Fältarbetet har genererat en hög svarsfrekvens. Bortfallsanalys har genomförts och inga markanta avvikelser har observerats.

Bruttourval	Totalt 2 000	Grupp 9–11 år 1 000	Grupp 12–15 år 1 000
A-bortfall	21	13	8
Postretur	15	10	5
Handikappad	4	2	2
Talar ej svenska	2	1	1
Nettourval	1 979	987	992
B-bortfall			
Vägran	13	6	7
Ofullständigt ifyllt formulär	1	1	-
Ej returnerade formulär	586	278	308
Antal databearbetade svar	1 379	702	677
Svarsfrekvens	70 %	71 %	68 %

Tabeller över delmålgrupper

Total	Grupp		Kön		Föräldrar	
	9-12	12-16	Pojke	Flicka	Sverige	Ej Sverige
1379	702	677	687	691	1175	204

Geografi			Högkonsumenter (3+h)				
Storstad	Övrig stad	Landsbygd	TV	Video/DVD	Datorspel	TV-spel	Internet
460	718	194	280	37	129	43	224

Har regler			En vecka utan tv/spel/Internet			
TV/video	Dator/TV-spel	Internet	Skönt	Ej roll	Trist	Omöjligt
862	800	982	96	521	416	172

Undersökningen har i huvudsak uppfattats positivt av de medverkande. Även om ämnet kan upplevas som känsligt har merparten av dem som framfört synpunkter ansett att undersökningen är viktig och att det är viktigt att man arbetar med ämnet.

Fakta om föräldrastudien

ARS Research AB har på Medierådets uppdrag genomfört en studie bland föräldrar till barn i åldrarna 9–16 år för att få en bild av användningen av och attityden till TV, datorspel och Internet.

Undersökningen genomfördes 10/3–29/5 2006. Undersökningen genomfördes genom en postal enkät, med tre påminnelser.

Syfte

Syftet med undersökningen är att från föräldrarnas perspektiv mäta barns och ungas användning och upplevelse av TV, film, datorspel och Internet.

Målgrupp

Målgruppen för undersökningen är föräldrar till barn i åldrarna 9–16 år. Föräldrarna är indelade i två grupper:

- Föräldrar till **barn** 9–12 år (upp till 12 år)
- Föräldrar till **unga** 12–16 år (upp till 16 år)

Den första gruppen består av föräldrar till barn som har fyllt 9 år under 2005, dvs. som normalt går i tredje klass, upp till 11-åringar som inte fyllt 12 år vid tidpunkten för urvalsdragningen (gränsen drogs vid 31/3).

Den andra gruppen består av föräldrar till barn som fyller 12 år från och med urvalsdragningen, men som inte hade fyllt 16 år vid samma tillfälle.

Detta innebär att i den första gruppen kommer det att finnas föräldrar till barn som har fyllt 12 år under fältarbetsperioden. I den andra gruppen finns några föräldrar vars ungdomar har hunnit fylla 16 år under fältarbetsperioden.

Metod

Undersökningen är genomförd som en kvantitativ urvalsundersökning med postal enkät.

Det finns flera fördelar med att genomföra undersökningen med postal enkät. Urvalsbaserna är säkrare och ger möjlighet att personadressera försändelsen. Frågemängden lämpar sig bättre för en postal enkät än för telefonintervju. Man slipper även det bortfall som skulle uppkommit vid en telefonnummersättning.

Enkäten adresserades till "Målsman för" följt av barnets namn. Med utskicket följde ett brev från Medierådet vilket förklarade bakgrunden till undersökningen samt formulär och förfrankerat svarskuvert. Utskicket följdes upp med tre postala påminnelser, den första i form av ett kort brev, den andra och tredje i form av följebrev med nytt frågeformulär och förfrankerat svarskuvert.

För att säkerställa att målsman besvarade enkäten för "rätt" barn, betonades detta i enkäten.

Omfattning och urval

Urvalet drogs slumpmässigt ur Skatteverkets folkbokföringsregister, enligt de målgruppsdefinitioner som beskrivits ovan. Sammanlagt skickades enkäter ut till 2 000 föräldrar, 1 000 i vardera urvalsgrupp.

Frågeformulär

Ett frågeformulär har utarbetats. Frågeformuläret utarbetades i samråd mellan Medierådet och ARS Research AB och godkändes av uppdragsgivaren före fältarbetets start.

Fältarbetsperiod

Undersökningen pågick 10/3–29/5 2006.

Bortfall

Fältarbetet har genererat höga svarsfrekvenser. De kommentarer som inkommit har genomgående varit av positiv karaktär. Bortfallsanalys har genomförts och inga markanta avvikelser har observerats.

Bruttourval	Totalt 2 000	Grupp 9–11 år 1 000	Grupp 12–15 år 1 000
A-bortfall	14	7	7
Postretur	10	5	5
Handikappad	1	1	-
Ej svensktalande	2	1	1
Ej boende i Sverige	1		1
Nettourval	1 986	993	993
B-bortfall	611	259	352
Vägran	12	5	7
Ofullständigt ifyllt formulär	1	1	-
Ej returnerade enkäter	598	253	345
Antal databearbetade svar	1 375	734	641
Svarsfrekvens i %	69 %	74 %	64 %

Tabeller över delmålgrupper

Total	Grupp		Barnets kön	
	9-12	12-16	Pojke	Flicka
1375	734	641	700	669

IP:s kön		IP:s ålder			
Man	Kvinna	-30	31-40	41-50	51+
279	1076	48	528	670	105

IP:s ursprung		Geografi		
Sverige	Ej Sverige	Storstad	Övrig stad	Landsbygd
1161	214	436	733	196

Högkonsumenter (3+h)				
TV	Video/DVD	Datorspel	TV-spel	Internet
178	21	70	18	142

Har regler			1 Vecka utan TV/spel/Internet (IP)			
TV/video	Dator-/TV-spel	Internet	Skönt	Ej roll	Trist	Omöjligt
1023	903	1097	500	623	198	44

Medierådet är en kommitté inom Regeringskansliet som arbetar med frågor om mediepåverkan och barns och ungas mediasituation, med syfte att minska riskerna för skadlig påverkan. Uppdraget gäller alla rörliga bildmedier, exempelvis film, TV, datorspel och Internet. I korthet skall rådet:

- Vara expert på medieutvecklingen och dess konsekvenser för barn och unga
- Följa forskningen om mediepåverkan samt sprida fakta och ge vägledning
- Driva på branschernas självreglering
- Verka för ökad mediekunskap i skolan
- Skydda och stärka barn i det nya medielandskapet i samarbete med andra aktörer
- Följa den internationella utvecklingen och delta i internationellt samarbete på området

Ungar & Medier 2006 är en uppföljning av Ungar & Medier 2005 som var den första omfattande studien om medievardagen för barn och unga, byggd på deras egna erfarenheter. Här ges svar på vilka medier de använder, hur länge och varför. Här finns också fakta om familjesituationen, om det finns regler i hemmet, om man diskuterar medier i familjen. Svaren ger också insikt om varför dokusåpor eller datorspel attraherar barn och unga, liksom om skillnader mellan flickors och pojkars användning och upplevelser.

Ungar & Medier 2006 breddar informationen med att även inkludera en undersökning bland föräldrar till barn och unga i samma ålderskategori. Rapporten erbjuder därmed intressanta jämförelser mellan barnens egen bild av medievardagen och hur föräldrar uppfattar barnens mediebruk.

Medierådet

Utbildnings- och kulturdepartementet, 103 33 Stockholm

Tel. 08-405 10 00, info@medieradet.se, www.medieradet.se